

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

93. ÅRGANG . 16. RÆKKE . 1. BINDS FØRSTE HALVBIND

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

1973

INDHOLD

<i>Fortegnelse over medlemmer af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie</i>	I-XI
<i>Kontorchef H. F. Garde:</i>	
Breve fra H. C. Knudsen, St. Croix, til J. G. Adler	1
<i>Ekspeditionssekretær Finn H. Blædel:</i>	
Den dansk-norske slægt Rosted	43
<i>Spørgsmål og svar fra medlemmerne:</i>	
Siegumfeldt og Gøtsche. Rosenqvist	68
<i>Arkivar Hans H. Worsøe:</i>	
Fortegnelse over almindelig biografi og stater 1948-1972, med tillæg: Skolejubilæumsskrifter 1948-1972	69
Nekrolog: Niels Friis (1904-1973) (<i>Sven Houmøller</i>)	92
<i>Anmeldelser:</i>	
Bente Pedersen: Dansk historisk årsbibliografi 1967. Introduktion til historie. Faglitteratur. (<i>Harry Christensen</i>)	94
Poul Thestrup: Methodological problems of a family reconstitution study (<i>K. Albertsen</i>)	96
Sten Carlsson: Att byta samhällsklass (<i>Hans H. Worsøe</i>)	97
Benny Brinch: Befolkningsudviklingen på Fur 1801-1834 (<i>K. Albertsen</i>).....	98
Västsvensk genealogi och personhistoria (<i>Hans H. Worsøe</i>)	99
Familienarchive in öffentlichem und privatem Besitz (<i>Hans H. Worsøe</i>)	99
Fyns stifts kirkebøger (<i>Hans H. Worsøe</i>)	100
Rasmus Pedersen Thestrups stambog. Ved Helge Søgaard (<i>Hans H. Worsøe</i>)	100
Festskrift til Povl Bagge (<i>Paul G. Ørberg</i>)	101
Mogens Seidelin: Den seidelinske slægtsbog III (<i>Albert Fabritius</i>)	101
Kai Holm: Jyden han æ stærk aa sej (<i>Finn H. Blædel</i>).....	103
Familien Hornhaver i Frederiksværk 1756-1830 (<i>Hans H. Worsøe</i>)	103
Chr. Weinreich: Niels og Sidse og deres efterslægt (<i>Hans H. Worsøe</i>)	103
Viggo Starcke: Triumf eller fiasko? (<i>Finn H. Blædel</i>)	104
Karl Bjarnhof: Støv skal du blive. På spor af Niels Steensen (<i>Vello Helk</i>) ...	104
Ole Wivel: Romance for valdhorn (<i>Henning Paulsen</i>).....	105
Fra Povl Pop til Poul Pagh. Af Svend B. Olesen (<i>Hans H. Worsøe</i>)	106
<i>Regnskab for Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie 1972</i>	107
<i>Restbeholdning af ældre hæfter af Personalhistorisk Tidsskrift</i>	108

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

udgives af SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE og redigeres af samfundets skriftudvalg ved sekretæren, arkivar Hans H. Worsøe, til hvem manuskripter bedes indsendt.

Abonnement kan kun tegnes ved indmeldelse. Foreninger og biblioteker kan optages som medlemmer. Indmeldelse sker ved henvendelse til sekretæren.

Medlemmer, der ønsker oplysning eller vejledning i genealogiske og personalhistoriske spørgsmål, kan henvende sig til OPLYSNINGSTJENESTEN, der efter evne og muligheder under hensyntagen til spørgsmålenes art enten besvarer disse direkte eller indrykker dem i Hvem forsker Hvad eller tidsskriftet, når pladsen tillader det. Spørgsmål indsendes til redaktøren.

Redaktionens adresse: Arkivar Hans H. Worsøe, Stenshøj 12, Brunshåb, 8800 Viborg.

Fortegnelse over medlemmer

*Af Samsundet for Dansk Genealogi
og Personalthistorie
1. januar 1973*

Hvor der for de personlige medlemmer ingen bopæl er anført, er denne København. Biblioteker m. m. er anført alfabetisk efter hjemsted. Et tal i parentes angiver antallet af kontingenter.

Korresponderende medlem:

*von Marchtaler, Hildegard, genealog,
Hamburg*

Personlige medlemmer:

*Abildgaard, J., apoteker, Nykøbing F.
Adeler-Bjarnø, Henrik Michael, inspektør,
Bern
Adrian, Alfred V.
Albeck, Edel, lærerinde, Hørsholm
Albertsen, Kaj, overlæge, Århus
Alsgren, H., civiløkonom, Haderslev
Alsted, Niels, redaktør, Virum
Alsoer, Poul Edv. Hjarne, major, Helsingør
Amidsen, Alf Bjarne, lærer, Egernsund
Ammentorp, Kirsten, læge, Hellerup
Amnitzbøll, Lars, museumsassistent,
Glostrup
Andersen, A. E., civilingeniør, Nørre Åby
Andersen, Anne-Lise, frue, Brøndby Strand
Andersen, Bent Wind, lærer, Kirke Stillinge
Andersen, Edvard, redaktør, Fåborg
Andersen, Erik Vinther, stud. mag., Mørke
Andersen, Erna Stolpe, overassistent
Andersen, Finn, genealog
Andersen, Ib, lærer, Varnæs
Andersen, Karen Margrethe, frue,
Utah, USA
Andersen, Lennart Lyng, Roskilde
Andersen, Martha, frue, Hillerød
Andersen, Poul, filialdirektør, Rinkenæs
Andersen, Poul A., forlagsboghandler,
Helsingør*

*Andersen, R. S., oberst, Viborg
Andersen, Robert, radioforhandler,
Vordingborg
Andersen, S. E., major
Andersen, Vald., overlærer, Bække
Andersen, Villads M., dyrlæge, Dalbyover
Anderson, Niels, muremester, Tårs
Andreasen, Jørgen, lærer, Slagelse
Andreasen, Øivind, cand. mag., Lyngby
Andreassen, Edith, frue, Vanløse
Andresen, Søren, lærer, Haderup pr. Skive
Arnal-Schönfeldt, Georg, guldsmed,
Asschenfeldt, C. St., sognepræst,
Arby, Kalundborg
Austmann, Ottilia, frue
Baltzersen, Knud Erik, brandmand, Herlev
Bang, Sven, skovrider, Orupgård
Banning, Knud, afd. leder, dr. theol., Holte
Barnholdt, Harald, bankdirektør, Stockholm
Barslund, Peter, overlærer, Sevel
Bartholdy, Nils G., arkivar, cand. mag.
Bastberg, Alice, frue
Becker, Preben, direktør, Svenstrup J.
Bendixen, Rasmus, fhv. gårdejer,
Hasle, Århus
Bendtsen, Jørn Holm, Århus
Bentzon, Eva Weis, frue, Hellerup
Bernth, Niels Chr., bankbestyrer
Berthelsen, A. C., oberstløjtmant, Gentofte
Beyer, A. F., revisor H.D., Frederikssund
Bie, P., driftsinspektør, Hellerup
Bilfeldt, Otto, kontorchef, Bagsværd
Bille, Bent, stud. polit.
Bille Brahe, J. C., baron, Risinge*

- Bjerrum, Sonja*, frue, Valby
Bjørn-Jensen, Chr., fuldmægtig, Vanløse
Bleibach, Erna, frue, Lyngby
Blom, Erik, afd. forstander, dr. med. vetr.,
 Søborg
Blædel, Finn H., exp. sekretær
Blæsbjerg, Johs., lærer, Aulum
Boeck, Bianco, amtskommunaldirektør,
 Hillerød
Bonde, Aage, overbibliotekar, Viborg
Bolfils, Karen Krogh, exam. grafolog,
 Brønshøj
Boolsen, Johs., forfatter, Frederikshavn
Bork, Erika, prokurist, Vanløse
Borlund, E., frue, Kalundborg
Bracher, Willy Svendsen, overlærer, Valby
Brammer, Tage, amtsforvalter
Branth, G. W., direktør, Hellerup
Bresler, Narved Vera, assistent, Ballerup
Brinkmann, Jens Georg, stud. med.
Bro, Lise, frue
Broch, E., overlærer, Bjerringbro
Brodersen, Elisabeth, civiløkonom
Brusendorff, Ole, arkitekt
Bruun, Emil Wigelsen, advokat, Søborg
Bruun, J. Deigaard, dyrlæge, Nordenskov
Bruun, Kristian, Vester Hæsingø
Bruun, Poul E. formand, Hjørring
Brøgger, G., ingeniør, Svenstrup, Als
Buchwald, Karen, exp. sekretær, cand. jur.
Busch, E., professor, dr. med.,
 Hesselbjerg pr. Vejlbj
Busk-Jensen, H., rektor, Charlottenlund
Byhr, Sven-Erik, rytmästare, Malmö
Bülow, Svend, farvehandler
Bækmark, C. A., kontorchef, Søborg
Bøgelund-Jensen, Karen, frue, Gentofte
Bøyesen, Lars Rostrup, museumsinspektør,
 mag. art., Ålborg
- Calov, Bent G.*, fuldmægtig, Kalundborg
Carlsen, Inge, hush.lærerinde
Carøe, Finn, advokat, Sønderborg
Chrillesen, Erna, frue
Christensen, Arne, overassistent
Christensen, Carl M., overlærer, Humble
Christensen, J. O., trafikassistent, Lyngby
Christensen, Knud, skibskonstruktør
Christensen, Olav, socialinspektør,
 Haderslev
- Christensen, Axel*, renseriejer
Christiansen, Birgit Skytte, frue, Greve
Christiansen, K. D., overassistent, frøken,
 Birkerød
Christianson, John, professor, dr. phil.
 Decorah, Iowa, USA
Christoffersen, Erik, direktør, Næstved
Christophersen, Karen, exam. hush.
 lærerinde, Kerterminde
Clauding, Kurt, arkitekt, Valby
Clausen, Erik Schumacher, toldkontrollør,
 Viborg
Colding, Inge, frue, Lyngby
Colding, Torben Holck, direktør, dr. phil.
Corts, Børge, typograf, Næstved
Creutzberg, Hans, inspektør
- Dahl, Jane*, lærerinde, Rødovre
Dahl, Aage, sognepræst, Virum
Dalgas, M., frue, Holbæk
Dall, Marie, frue
Dalsgaard, Inga Møller, frue, Asperup
Damm, Kristian H., overassistent,
 Grindsted
Dandanell, Kirsten, frue, Lyngby
Davidsen, J., overlærer, Torshavn
Degener, F., trafikinspektør, Fredericia
Degn, Ole, arkivar, Brabrand
Dinesen, T., ingeniør, Leerbæk, Vejle
Dragsbæk, Sv. Mikkelsen, Thisted
Dragsted, Ove, direktør
Draminsky, Paul, telefondirektør, Klam-
 penborg
Drewsen, Erik, læge, Søborg
Dunsby, Renée, frue, Oslo
Dybdahl, Ida, kontorchef, Gentofte
Düring, Jørn, Brabrand
- Ebsen, John*, stud. mag. Århus
Eggert, Bent, arkitekt, Ballerup
Eilstrup, Annelise, frue, Kerterminde
Eilstrup, Birgit Evald, børnehavepædagog,
 Nykøbing Mors
Elmqvist, Henrik, arkivar
Engel, Carsten, stud. scient.
Engelbrecht, Peter, handelslærer, Assens
Engelsted, Peter, shippingmand, Søborg
Eriksen, Jørn, Viby J.
Eriksson, Enar, mättningsinspektør,
 Dala-Järna, Sverige

Errboe, Anders Theiss, musiker, Mårslet
Ertbøll, St., stationsforstander, Århus
Esbjørn, Leif, kontorassistent, Hørsholm
Eschen, Frank, souschef, Vanløse
Eschen, Jørgen, læge, Valby

Fabritius, Albert, ordenshistoriograf,
 administrator, dr. phil.

Facius, Georg Moritz, bankfuldmægtig,
 Risskov

Filtensborg, P., provst, Gram

Fjeldvig, Ragna, fabrikant, Vejle

Fogedgaard, Helmer, direktør, Rudkøbing

Foldspang, A., politimester, Assens

von Folsach, E., hofjægermester,
 Dronninglund

Frandsen, Emil, overlæge, Kolding

Freuchen, Ib, overlæge, Svendborg

Friberg, Egon Th., arbejdsmand,
 Engesvang

Friberg, N. J., specialarbejder, Herning

Friehling, E., direktør, advokat, Hellerup

Friis, Jørgen Colding, fuldmægtig

Friis, Benedikte, frue

Friser, Chr. J., Nykøbing F.

Fritz, Sven, arkitekt, Åbyhøj

Frommelt, Ole Peter, togfører, Helsingør

Frost, E., flyverløjtnant, Herning

Fræmohs, Erik, kontorchef, Silkeborg

Fugl, M., politimester, Nykøbing F.

Fyhn, Hans, fabrikant

Faaborg, N. L., fabrikant

Garde, H. F., kontorchef

Gauguin, Pierre S., civilingeniør

Giertsen, Ola Holta, ingeniør, Oslo

Gjørup, Jørgen Fønss, planlægningschef,
 Farum

Glarman, Rudolph, pastor em., dr. theol.,
 Kolding

Gleerup, Jan, assistent, Ballerup

Gløersen, Jørgen, ingeniør, Oslo

Gosch, Wilh., pastor em., Rendsburg

Gram-Andersen, Jesper, stud. polyt.,
 Hellerup

Grandt-Nielsen, Finn, museumsinspektør,
 Odense

Graugaard, Esben, stud. art., Hurup

Gravesen, Palle, civilingeniør,
 Brøndby Strand

Gregersen, Elisabeth Heide, fuldmægtig,
 Skive

Grotting, Gunnar, civiløkonom, Åkarp

Grove-Stephensen, F. S., fuldmægtig,
 cand. jur., Sønderborg

Grut, Erling, W., civilingeniør, Fåborg

Grønæk, Hanne, lærerinde, Stensballe

Grønvald, P., overassistent, Lyngby

von Gudenus, Philipp Georg, greve, Wien

Guldager, Walther, apoteker, Hornsyld

Gustafsson, Nils, direktør, Helsingør

Gødert, Gunhild, frue, Charlottenlund

Gaardhøje, Else, frue, Esbjerg

Hald, Carsten de Teilman, cand. jur.

Hald, Johs., snedker

Halvoring, Max H., formand, Odense

Hansen, A. C. Mørk, kontorchef, Birkerød

Hansen, Bent Stig, prokurist, Rødovre

Hansen, Carlo

Hansen, Charles M., major, Virginia, USA

Hansen, Einar, målerflæser, Bjergsted

Hansen, Ellen, frue, Viborg

Hansen, Ena Malmberg, frue, Vordingborg

Hansen, Gregers, kommunaldirektør

Hansen, Ib, maler, Skibby

Hansen, Inger Wilken, frue, Jyllinge

Hansen, J. Kronborg, prokurist, Odense

Hansen, Jörg, Hamburg

Hansen, Marianne, frue

Hansen, Peder, gårdejer, Kjeldstrup

Hass, P. A., kontorchef

Hassing, Caspar, kontorchef, Ballerup

Haugsted, Carl, bogtrykker, Århus

Haunsø, Bodil, frue, Gentofte

von Haven, F. C. C., bibliotekar, Vanløse

Hedin, Henrik Stamer, stud. polit.

Heegaard, H. J., faglærer, Holløse

Heilesen, Henning, arkivar, cand. mag.,
 Charlottenlund

Heise, Torkil, advokat

Helk, Vello, overarkivar, dr. phil., Birkerød

Hellborn, Fritz, kontorchef, Gentofte

Helskov, Niels, ambassadesekretær,
 Hørsholm

Henriksen, J. V., tolddirektør,
 Charlottenlund

Henriksen, K. K., stationsleder, Fruens Bøge

Herbild, H. K., lærer

Hintze, Gotfrid, Stockholm

Hiort, Esbjørn, arkitekt, Rungsted Kyst
von Hirsch, Per, advokat, Oslo
Hjortkjær, Hanne, frue, Skårup
Hobel, Werner, overtopograf
Holm, Jørgen, repræsentant, Roskilde
Holst, Elsa, frue
Holtrup, Gudrun, frue, Brønshøj
Horn, Kitty, bibliotekar, Oslo
Hornhaven, Jesper Idorff, Holte
Hougaard, Per, tandlæge, Roskilde
Houmøller, Sven, afd. bibliotekar, Valby
Housted, Erik, bankfuldmægtig
Hove, Niels, advokat, Risskov
Huess, Carla, frue
Hvass, Jørgen, retsassessor, Nyborg
Hvidtfeldt, Johan, rigsarkivar, dr. phil.,
 Gentofte
Hviid, Rigmor, stud. mag.
Høegh-Guldberg, Fritz, minister, Rom
Höfft, Erling, tegner
Höfft, Ole Granau, bibliotekar, Ballerup
Hønger, E., frue
Høyer, Gunnar, kordegn, Valby
Haarh, Norma, frue, Vedbæk

Ingvordsen, Henning, assistent manager,
 New York
Isager, Christine, overlærer, Fuglebjerg
luul, Chr. A., Allerød

Jacobsen, Henning Berg, mekaniker,
 Veterslev pr. Ringsted
Jacobsen, Jørgen, glassliber, Greve Strand
Jacobsen, Richardt, overpakmester, Ballerup
Jacobsen, Signe, lærerinde, Fredericia
Jacobsen, Svend, adjunkt
Jacobsen, Thyge, tandlæge, Værlose
Jakobsen, Ulla, frue, Skærbæk pr. Fredericia
Jensen, Birte Hjorth, civilingeniør, Dragør
Jensen, E. Ørum, frue, Viborg
Jensen, Edith, væverske, Lyngby
Jensen, Ejgil Lundager, kontorchef, Valby
Jensen, Ellen Vibeke, ass. overlæge, Sorø
Jensen, Eva Hundebøll, lærerinde,
 Hoven pr. Tarm
Jensen, Evy, frue, Birkerød
Jensen, Henning Hausgaard, redaktør,
 Lyngby
Jensen, J. Jeppesen, konsulent, Ålborg
Jensen, Johs., tegnelærer

Jensen, Karen Nyrup, frue, Søborg
Jensen, Kurt, gymnasielærer, Lundby
Jensen, Mads Møller
Jensen, Magda Balle, lærerinde, Mariager
Jensen, Poul Vagn, Viborg
Jensen, Tage Schjerling, typograf
Jensen, Tage Uffe Møller, landmand, Sunds
Jensen, Aase Martin, frue, Svendborg
Jensson, Arnfinn, lektor, Oslo
Jeppesen, Poul Æ., skolebestyrer, Ålborg
Jessen-Klixbüll, Kn. E., skovfoged,
 kaptajn, Sdr. Omme
Jexlev, Thelma, arkivar, Gentofte
Johansen, Marius, lærer, Arden
Johansen, Mogens, apoteker, Kastrup
Johansen, Olav, arbejdsmand,
 Kirke-Hyllinge
Johnsen, Sven Rübner, læge, Tromsø
Joost, Kai, statsaut. ejds. mægler., Thurø
Juel Hansen, E., sparekassefuldmægtig,
 Odense
Juhl-Hidle, Elsie, frue, Sandnes
Jørgensen, Anne Marie, frue
Jørgensen, Carl, organist, Risskov
Jørgensen, Edv., telefonovermekaniker,
 Vanløse
Jørgensen, Frank, arkivar, cand. mag.,
 Humlebæk
Jørgensen, Harald, landsarkivar, dr. phil.
Jørgensen, Helga Gønge, lærerinde,
 Vejerslev pr. Thorsø
Jørgensen, Ivan B., hovedbogholder
Jørgensen, Jens Kjølby, Herlev
Jørgensen, Kirsten, frue, Odense
Jørgensen, Otto, cand. jur., Esbjerg
Jørgensen, Poul, sognepræst, Børglum
Jørgensen, Sv., kustode, Albertslund
Jørgensen, Viola, frue, Lyngby

Kaiser, Mary Windfeld, redaktør, Søborg
Kalko, Mogens H., proprietær, Hillerød
von Kappelgaard, Arne, maler
Kardel, Henry D., inspektør, Farum
Ketelsen, Erik, direktør
Kinberg, Cecil, frue, Gentofte
Kindt, Gerda, frue, Vester Egede pr. Haslev
Kirkensgaard, S. P., hovedbogholder
Kirstein, Olaf, læge
Kjeldgaard, Poul, civilingeniør, Viborg
Kjeldskov, Jørn, urmager, Odense

Kjerrumgaard-Jørgensen, Else M.,
 arkiv-fuldmægtig
 Kjær-Hansen, Laurits, produktionschef,
 Ringsted
 Klausen, Arrild, typograf, Roskilde
 Klemp, Karen Rantzau, frue, Birkerød
 Klitgaard, Annette, frøken, Lunderskov
 Knoff-Worsøe, Maja, frue, Trondheim
 Knoth, Ingeborg, frøken
 Koch, Ingrid, frue, Ry
 Koefoed, B. M. N. Ancher, ingeniør,
 Nordborg, Als
 Koefoed, Eigel, advokat, Holte
 Koefoed, Gunvor, frue, Valby
 Koefoed, J., ingeniør, Holstebro
 Kofod, V. P., oberst, Bagsværd
 Kongsted, Ole Dan, stud. mag.
 Konow, Hans, grosserer
 Konow, Lennart, vicekontorchef, Virum
 Korse, Aug., lærer, Broager
 Krafft, Leif Treschow, Oslo
 Krag, Hans, Lastad, Søgne
 Krag, P., prokurist, Ørbæk
 Kragh, Ada, sygeplejerske, Fredericia
 Krarup, Krista, frue, Løgumkloster
 Krarup, Preben, advokat, Maribo
 Kristensen, H. K., førstelærer, Varde
 Kristensen, P. Halkjær, museumskonsulent,
 Vanløse
 Kristensen, Vilh. Nyborg, bogholder,
 Frederikshavn
 Kühnell, Carl Gorm, Ålborg
 Kaarsted, Tage, professor, dr. phil.,
 Fruens Bøge

 Lambaa, Olaf, Gentofte
 Lampe, Jens, handelsoverlærer, Sandbjerg
 Langager, E., tandlæge
 Lange, Ove, tandlæge
 Langelund, I., overtoldvagtmester, Padborg
 Langhoff, Sv., ingeniør, Lyngby
 Langholtz, Carl, bibliotekar, Skive
 Larsen, H. Hostrup, afd. leder, Glostrup
 Larsen, Jens Kristian, kirketjener, Skive
 Larsen, Johanne Rask, frue, Reersø
 Larsen, John, skoleinspektør, Ulfborg
 Larsen, Karen Margrethe, frue, Valby
 Larsen, Knud Houmann, revisor, H.D.,
 Sdr. Nørå pr. Årslev
 Larsen, Lilli, sundhedsplejerske

Larsen, Mille, frøken
 Larsen, Minna Mohr, frue, Næsby
 Larsen, P. Walter, pensionist, Vanløse
 Larsen, Thorkil, lærer, Støvring
 Lassen, Niels B., direktør, Århus
 Lau, Tage
 Laumark-Møller, Ragnhild, højskole-
 lærerinde, Odder
 Laustsen, Agnes, frue, Tjørring
 Lehrmann, O., civilingeniør
 Leistad, Lita, frue, Trondheim
 Lerche, Inger, frue, Lyngby
 Lerhøj, Erling G., Herning
 Levinsen, Jytte Pedersen, frue, Værløse
 de Lichtenberg, G., kommandør, Ringsted
 Lind, Johs., pastor, Fredericia
 Lindberg, Erik V., fuldmægtig, cand. act.,
 Tåstrup
 Lindstrøm, Jørgen Henrik, adjunkt, Holte
 Lindum, Eli, lektor, Glostrup
 Linneballe, Poul, lektor, mag. art.
 Linnemann, John, radiomekaniker, Fåborg
 Lorck, M. L. V., orlogskaptajn
 Lorenzen, Thorvald, Genner
 Ludvigsen, Else, frue, Hellerup
 Lund, A. W., styrmænd, Brabrand
 Lund, Eva, læge, Odense
 Lund, Lise, frue, Odense
 Lund, Niels Windfeld, stud. mag., Lyngby
 Lund-Jensen, Chr., direktør, Kjellerup
 Lundsby, Jørgen
 Lundsby, Karsten, Fruens Bøge
 Lykke, Helga, frue, Randers
 Lütchen-Lehn, Kirsten, sekretær, Lejbølle
 Löwe, Jacob, assistent

 Madsen, Bjarne Toft, radartekniker, Lystrup
 Madsen, Erik Holm, pr.løjtnant, Herning
 Maegaard, K. K., stud. med., Århus
 Magnussen, Poul Færk, topograf, Silkeborg
 Majvang, A., sognepræst, Dalby pr. Haslev
 Malling, Harry B., metodetekniker,
 Ringsted
 Malling, Otto, direktør
 Margolinsky, Jul., bibliotekar
 Markussen, A., lokalhistoriker, Fredericia
 Martensen-Larsen, O., læge
 Mathiesen, Jørgen, godsejer, Oslo
 Merlie, Leif O., købmand, Moss
 Mersing, Helge, købmand, Solrød Strand

- Metzon, Hans*, undervisningsinsp., c. jur.
Meulengracht, Edvard, skoleinspektør
Michelsen, E., assurandør, Odense
Michelsen, Jytte, frue
Mikkelsen, Kirsten, frøken, Viborg
Miltersen, Jørgen, redaktionschef,
 Thisted
Mogensen, K. L., major, Frederikssund
Molbo, E., lektor, Ålborg
Møllerup, Jens, overlærer, Rudkøbing
Monrad, Kaj, assistent
Monsrud, Halvor, arkivar
Mortensen, Bente, frue, Næstved
Mortensen, Jens P., pedel, Slagelse
Mose, Britta, beskæftigelsesterapeut,
 Søborg
Munk, Gunnar Foverskov, provisor, Søborg
Mygind, Cai, overlærer, Brønshøj
Myrhøj, Anna, frue, Kalundborg
Møller, Erik Juncker, direktør
Møller, John, bibliotekar, Havdrup
Møller, Jon Monrad, lektor, Brønshøj
Møller, Wolf, viceskoleinspektør, Randers
Mønsted, Else Esmann, frue
Mørkeberg, Henrik, mag. scient.

Nicolaisen, Marie, frue, Århus
Nielsen, C. A., arkitekt, Birkerød
Nielsen, C. Lindberg, landsarkivar, Odense
Nielsen, Erik, grosserer, Vedbæk
Nielsen, Hans Kr., civilingeniør, Hjallesø
Nielsen, Hans Ove, Ølsted
Nielsen, Henning, stud. mag., Svogerslev
Nielsen, Karen Agnethe, frue, Engholt-
 Kærby
Nielsen, Karl Kr., inseminør, Hårby
Nielsen, Niels Juul, Skelby
Nielsen, Ole G., lærerstuderende,
 Vordingborg
Nielsen, P. H., stationsforstander,
 Nykøbing F.
Nielsen, Rudolf, kontorchef
Nielsen, A. Smidt, arkivar, Assens
Nissen, J. A., frimærkehandler
Noer, Viggo E., revisor, Skive
Nordstrøm, Erik, urmager, Kastrop
Norrild, Inga, overlærer, Lyngby
Nyberg, Tore, amanuensis fil. dr., Odense

Obelitz, Bredo, prokurist, Gentofte

Olsen, Arne, konsulent, cand. agro.,
 Vallekilde
Olsen, Axel, Ørby pr. Tranebjerg
Olsen, Henning, sekretær, cand. jur.,
 Holstebro
Olsen, Ingeborg Hørring, frue, Valby
Olsen, Kåre, førstebibliotekar, cand. mag.
Olsson, Nils William, dr., Minnesota
Olsson, Rigmor, frue, Hundslund
Orla-Jacobsen, E., frue, Græsted
Osterloh, Erik Olav, førstelærer, Husum
Otto, Karen, lærerinde, Ry
Ottosen, Kaj V., regnskabsfører, Odense
Ottosen, Randi, lærerinde, Breum
Ottzen, J., konsulent

Pape, C. J., exportchef, Fannerup
Paulsen, Asta, frue, Viborg
Pedersen, Annelise, assistent, Hillerød
Pedersen, Helge, bagermester, St. Merløse
Pedersen, Inge-Lise, sygehjælper
Pedersen, Rigmor, frue, Herlev
Pedersen, Ulla Schou, teknisk assistent,
 Højbjerg
Pedersen, Vagn Henning, civilingeniør,
 Albertslund
Pervil, Jørgen, overassistent
Petersen, Eigil, montør, Thisted
Petersen, Erik Strange, stud. mag., Århus
Petersen, Erling, viceskoleinspektør,
 Fuglebjerg
Petersen, Harry, overassistent, Gentofte
Petersen, Jens A., redaktør, Tåstrup
Petersen, Ruth, frue
Petersen, W. B. E., major, Birkerød
Pieper, Alma, frue
Poll, Mogens, teaterforvalter, Hørsholm
Porse, P., politiass., Åbyhøj
Porsvig, Viggo, overlærer, Alsgårde
Porsaa, Hanne, cand. jur., Charlottenlund
Porsaa, Kaj, øjenlæge, dr. med.,
 Charlottenlund
Poulsen, Poul Kry, stud., Roskilde
Prange, Knud, amanuensis, mag. art.,
 Brønshøj
Prebensen, E., oberst
Priskorn, I. M., Højbjerg
Pust, Svend, bibliotekar, Valby
Påhlsson, Leif, skriftställare, Göteborg

- Rambusch, Sigurd*, overarkivar, cand. mag.,
 Rødovre
Randboll, Hans F., prokurist, Virum
Randbøll, Vibeke, fuldmægtig
Rasmussen, A. Kann, direktør, Femhøj
 pr. Krogstrup
Rasmussen, Edit, arkivar
Rasmussen, Else Gronning, frue
Rasmussen, Hans A. Harberg, civilingeniør,
 Valby
Rasmussen, Inger Skou, bogholderske,
 Valby
Rasmussen, Jørgen Nybo, arkivar,
 Birkerød
Rasmussen, K. Winkel, prokurist
Rasmussen, S., lærer, Odense
Rasmussen, Th., lærer, Horsens
Rasmussen, Viggo, malermester, Køge
Reitzel-Nielsen, Erik, amanuensis, cand.
 jur., Hellerup
Riber, Hermann R., el-installatør, Kastrup
Richardt, P., fiskeeksportør, Hørbylunde
Riisager, Knud E., lærer, Kvorning
Risom, Vald. Høstmark, grosserer, Hellerup
Roesen, Gert, genealog, Ravnstrup
Rosenberg, Torben Steen, cand. pharm.,
 Allerød
Rosendal, Erik, eksp. sekretær, cand. jur.
Rosenkilde, Volmer, boghandler
Rud-Petersen, Kirsten, landinspektør,
 Nykøbing S.
Rugholm, Th., provst, Højbjerg
Ryder, Harald, fhv., proprietær, Hornum
Rynning, Carsten, departementssekretær,
 Oslo
Ryom, Olaf Kongsted, civilingeniør,
 Klampenborg
Rømer, Jens, exp. sekretær, cand. jur.,
 Hellerup

Salling, Edv., pastor em., Espergærde
Sanders, E., grosserer, Bjerringbro
Saugbjerg, Inger, cand. mag., Horsens
Saxild, H. W., exp. sekretær, cand. jur.
Schelde, Johs., civilingeniør, Hvidovre
Schepelern, H. D., overinspektør, dr. phil.,
 Hillerød
Schjoldager, Ove, civilingeniør, Albertslund
Schlichtkrull, Uffe, exp. sekretær, cand.
 jur., Skodsborg

Schmidt, Frank K., dr. Pennsylvania, USA
Schnoor, Ebbe, litograf
Schou, Jørgen, grosserer, Nødebo
Schoubye, Knud, amtsforvalter, Viborg
Schovsboe, Per Ole S., stud. theol., Åbyhøj
Schroeder, P. P., oberstløjtnant, Viborg
Schrøder, Per, civilingeniør, Holte
Schrøder, Urban, præst, Varnæs
Schwoon, Elsa, musikpædagog, Kerteminde
Sckerl, Mogens, konditormester, Vejle
Secher, Knud, assistent
Seehusen, Børge, radiotelegrafist, Dragør
Seerup, Lars, lærer, Østermarie
Seidel, Wilhelm, kunstmaler
Seidelin, Mogens, læge, Odense
Seland, Per, overlæge, Gravdal
Siboni, Kirsten, sundhedsplejerske, Søborg
Sigerstrøm, Mogens Korsgaard,
 reklametegner, Nyborg
Simony, Ellen, arkitekt, Charlottenlund
Sinding, Otto, byretsdommer, Virum
Sjöbeck, Grethe, overassistent, Hvidovre
Skovgaard, Louise, overlærer
Skyum, Yngvar, guldsmed
Skånvad, Niels Chr., anlægsgartner,
 Hadsund
Slente, Finn, bibliotekar, Nærum
Smith, Jokum, direktør
Snorrason, Egill, overlæge, dr. med.
Solberg, Georg, sekretær, Drammen
Soltau, Elna M. Bang, frue, Fredensborg
Sommer, Otto Vilh., kordegn
Sonne, Henrik, afd. leder, Rødovre
Sparre, Th., sognepræst, Odder
Sparre-Ulrich, K., fuldmægtig
Spengler, Anne-Lisbeth, frue
Spiegelhauer, A., frue, Glostrup
Steen, Poul, stud. med., Holte
Steenstrup, N. V., civilingeniør, Nyborg
Steenstrup, V. A., civilingeniør, Virum
Steenftoft, Ove, redaktør, Espergærde
Stelling, Mogens, Vancouver
Stenz, Anna, lærerinde, Randers
Stie, Helge, grosserer
Stjernholm, Per, direktør, Skodsborg
Storm, Ove, civilingeniør
Stouge, Niels P. V. Sandbergh, baron,
 Hellerup
Strandbygaard, J. B., civilingeniør, Århus
Strange, John, kriminalassistent, Bagsværd

- Strufwe-Knudsen, Asger*, ingeniør, Roskilde
Svendsen, Einer, grosserer
Svenningsen, Erik, boghdl.medhjælper,
 Brabrand
Svensson, Inger Bjørn, cand. polit.,
 Haderslev
Svensson, V. R. Staunstrup, Holstebro
Særmark-Thomsen, Knud, forvalter
Søby, Otto, sessionschef
Sørensen, Elsa, frue
Sørensen, G. Ditlev, postmester, Roskilde
Sørensen, Hanne Juhlert, frue, Bjerringbro
Sørensen, Knud Nielsen, pr.løjtnant, Karup
Sørensen, P. B., forretningsfører, Virum
Sørensen, S. E., trafikkontrollør, Århus
Sørensen, Søren, bogholder, Vejle
Sørensen, T. M. postmester, Hirtshals
Sørensen, T. Skovgaard, frue, Abyhøj
- Tage-Hansen, M. K.*, godsejer, Osby
Tang, Gia, prokurist
Teist, Fr., højesteretssagfører, Langetved
Terp, Jørgen, læge, Næstved
Tholle, Kjeld Skouboe, overlærer, Odense
Thorsen, Mary, frue, Randers
Thoudal, Elly, frue, Herning
Thrane-Jensen, E., revisor, Rødovre
Tilenmann, Paul, assistent, Vanløse
Tjellesen, Kaj, tømrermester, Espergærde
Topp, Gert, fabrikant, Ballerup
Topp, Per Wedell, fotofaktor
Topsøe-Jensen, H. G., overbibliotekar,
 dr. phil., Birkerød
Torstensson, Viggo, journalist, Randers
Trolle, Nina, frue, Århus
Trudsløv, Evald, adm. chef, Nørre-Sundby
Trägårdh, Kurt, kapten, Uppsala
Tvevad, Jørgen, arkivar, cand. mag.,
 Klampenborg
Tønnesen, Allan, cand. mag.
- Udsen, Per*, læge, Gentofte
Ulander, Britta, frøken, Stockholm
Uldall-Hansen, H., dr. polit., Hellerup
Ulfbeck, Fanny, frøken
Ulstrup, Preben, Viborg
Urne, Henrik, højesteretsdommer, Vedbæk
- Vejle, E.*, forretningsfører, Fredericia
- Verwohlt, E.*, amtsdirektør, Roskilde
Vest, Poul, cand. polit.
Villadsen, Villads, kontorchef
Villesen, Helle, frue, Viby J.
Vindt, Kaj, Næsby
Viuf-Sørensen, H., politiassessor, Thisted
- Wad, Leo*, seminarielektor, Ålborg
Waetzold, Knud, advokat
Weggerup, Karl-Erik, redaktør, Malmö
Weinreich, Chr., Haslev
Wentzel, Lisa, kontorchef
Wessel, Nanna, frue, Sandvika
Weymann, Poul, underbrandmester, Herlev
Willadsen, Poul, grosserer, Gentofte
Windfeldt, F. Palludan, kommunelærer,
 Brønshøj
Winther, Arne, højskoleforstander,
 Glamsbjerg
Wintlev-Jensen, C., Randers
Wodschow, Adam, tandlæge, Nærum
Woel, Carina, frue, Birkerød
Wolff, Kenny, montør, Toftlund
Worsøe, Hans H., arkivar, cand. mag.,
 Bruunshåb pr. Viborg
Wulff, Henrik, stud. scient. soc.
Waage, Georg, advokat, Odder
de Waal, Jess, bankassistent, Ballerup
- Ydell, Charles*, genealog
- Zimmermann, Peter*, prokurist,
 Charlottenlund
- Ørberg, P. G.*, arkivar, Viborg
Ørkild, Leif, exp. sekretær, cand. jur.,
 Vanløse
Ørsted, Børge, præst, dr. theol.
Østergaard, John, lærer, Næstved
Østergaard, Jørgen, redaktør, Herning
- Aaberg, Edith*, frue, Holstebro
Aabrandt, Thorvald, husmand, Jordløse
Aage, Fin Krog, cand. jur., Næstved
Aagaard, Birgit, sekretær, Hellerup
Aagaard, Jørgen, lærer, Søborg

Indmeldte efter 1. januar 1973:

Allin, Helvig, damefrisørinde
 Andersen, Carsten Eskelund, Volmose
 Andersen, Ingeborg May, frue, Valby
 Baldlev, Svend, arkivar, landinspektør,
 Virum
 Binderup-Jensen, F., assistent
 Bitsch, Jørgen Møller, Galten
 Bjørn-Henriksen, Torben, læge, Bisgård
 Mark
 Bladbjerg, Aage, viceskatteinspektør, Es-
 bjerg
 Bugge, Niels Welling, konservator
 Carlsen, Sten, lærer, Lemvig
 Deegen, Dortha, frue, Skalborg
 Eldov, Bent, kartograf, Hellerup
 Frederiksen, Jørgen Anders, Dragør
 Halby, Bo. B., Harplinge, Sverige
 Hansen, Henry, isenkræmmer, Tommerup
 Hansen, P. Puch, salgschef, Rødovre
 Haslund, Jan, Brønshøj

Hjort, Peter, skoleelev, Haderslev
 Holsoe, Rudolf, maler, Århus
 Indra, Svend, student, Füllinsdorf, Svejts
 Jensen, Anne, fru, Højbjerg
 Jensen, Knud Verner, lærer, Randers
 Jensen, Ruth, sygeplejerske, Tullebølle
 Jørgensen, Aksel Lisbjerg
 Kelstrup, Gudm., pastor em., Højbjerg
 Larsen, Knud, bankbetjent, Valby
 Lissner, Hella, lektor, Gentofte
 Lund, Poul Steen Syrak, Odense
 Lång, K. M. Håkonsson, lærer, Solrød
 Strand
 Madsen, Kurt Francis, lektor, cand. polit.
 Hornslet
 Nørgaard, Gert Ravn, Tønder
 Pedersen, Inge, frue, Birkerød
 Rosenlund, Stig, Lemvig
 Schjøning, Gerh. Chr., typograf, Brønshøj
 Schnack, Mogens D. F., civilingeniør, Vær-
 løse
 Thomsen, Aksel, arkitekt, Allingåbro

Biblioteker, samlinger m.m.:

Albertslund bibliotek
 Assens bibliotek
 Ballerup bibliotek
 Bergens offentlige bibliotek
 Statsarkivet, Bergen
 Universitetsbiblioteket, Bergen (2)
 Brøndby bibliotek
 Dragør-St. Magleby bibliotek
 Drammens folkebibliotek
 Lokalhistorisk arkiv for Eiby
 Centralbiblioteket for Sydvestjylland,
 Esbjerg
 Dansk centralbibliotek for Sydslesvig,
 Flensborg
 Fredensborg-Humlebæk biblioteker
 Fredericia bibliotek
 Frederiksberg kommunebiblioteker (2)
 Frederiksberg kommunes håndbibliotek
 Frederikstad bibliotek
 Gentofte kommunebibliotek

Gladsaxe kommunebibliotek
 Glostrup bibliotek
 Landesarchiv Schleswig-Holstein,
 Schloss Gottorf
 Grindsted bibliotek
 Göteborg stadsbibliotek
 Universitetsbiblioteket, Göteborg
 Haderslev centralbibliotek
 Hadsund folkebibliotek
 Statsarkivet, Hamar
 Haslev folkebibliotek
 Universitetsbiblioteket, Helsingfors
 Nordsjællands centralbibliotek, Helsingør
 Herlev kommunebibliotek
 Herning centralbibliotek
 Frederiksborg museet, Hillerød
 Hillerød bibliotek
 Hjørring bibliotek
 Hobro bibliotek
 Holbæk centralbibliotek
 Holstebro bibliotek
 Horsens bibliotek

- Hvidovre kommunebibliotek
Landsarkivet, Hämeenlinna
Hørsholm kommunebibliotek
North Western University, Illinois
University of Illinois Library
Kalundborg bibliotek
De Heibergske Samlinger, Kaupanger
Universitätsbibliothek, Kiel
Kolding centralbibliotek
Statsarkivet, Kristiansand
Danmarks biblioteksskole, København
Danmarks Lærerhøjskoles bibliotek,
København
Dansk Folkemindesamling, København
Det danske Sprog- og litteraturselskab,
København
Det kgl. bibliotek, København (2)
Det kgl. garnisonsbibliotek, København
Instituttet for dansk Kirkehistorie,
København
Folketingets bibliotek, København
Foreningen til udgivelse af Danmarks adels
årbog, København
Hans Majestæt Kongens håndbibliotek,
København
Historisk institut, København
Hærens arkiv, København
Kraks legat, København
Københavns kommunebiblioteker, (2)
Københavns stadsarkiv
Landsarkivet for Sjælland, København
Nationalmuseet, 2. afd., København
Ordenskapitlet, København
Rigsarkivet, København
Rådhusbiblioteket, København
Udvekslingsinstituttet, København (6)
Universitetsbibliotekets 1. afd.,
København (2)
Køge bibliotek
Lemvig bibliotek
Universitetsbiblioteket, Lund
Lyngby-Tårnbæk kommunes biblioteker
Malmö stadsbibliotek
Stiftung preussischen Kulturbesitz,
Marburg
Stiftsbiblioteket, Maribo
Middelfart folkebibliotek
University of Minnesota, Minneapolis
Bayerische Staatsbibliothek, München
Nakskov bibliotek
New York public Library
Centralbiblioteket for Maribo amt,
Nykøbing F.
Næstved centralbibliotek
Landsarkivet for Fyn, Odense
Odense bys museer
Centralbiblioteket for Fyen, Odense
Universitetsbiblioteket, Odense
Deichmannske bibliotek, Oslo
Riksarkivet, Oslo
Statsarkivet, Oslo
Universitetsbiblioteket, Oslo (2)
Kulturhistorisk museum, Randers
Randers centralbibliotek
Landsbokasafn Islands, Reykjavik
Skrifstofa Altingis, Reykjavik
Ringkøbing folkebogssamling
Ringsted bibliotek
Roskilde centralbibliotek
Roskilde universitetsbibliotek
Rødovre kommunebiblioteker
Bornholms centralbibliotek, Rønne
Borgarsyssel Museum, Sarpsborg
Silkeborg bibliotek
Skive kommunebibliotek
Stadsbiblioteket, Skövde
Slagelse bibliotek
Sorø Akademis bibliotek
Stavanger kommunebibliotek
Møns folkebibliotek, Stege
Humanistiska biblioteket, Stockholm
Kungliga biblioteket, Stockholm
Riksarkivet, Stockholm
Stockholms stadsbibliotek
Struer bibliotek
Svendborg by- og amtsbibliotek
Sæby byarkiv
Søllerød kommunebiblioteker
Sønderborg centralbibliotek
Museet på Sønderborg Slot
Telemark Distrikthøgskola
Thisted centralbibliotek
Føroya Landbokasavn, Torshavn
Statsarkivkontoret, Tromsø
Det kgl. norske Videnskabers Selskab,
Trondheim
Statsarkivet, Trondheim
Trondheim folkebibliotek
Tønder centralbibliotek
Universitetsbiblioteket, Umeå

Universitetsbiblioteket, Uppsala
The geneological Society, Utah
Vejle bibliotek
Vemmetofte klostets bibliotek
Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg
Viborg centralbibliotek
Vordingborg Kommunes biblioteker
University of Wiskonsin
Ølstykke bibliotek
Örebro stadsbibliotek

Det sønderjyske landsbibliotek, Åbenrå
Landsarkivet for de sønderjyske landsdele,
Åbenrå
Åbo Akademis bibliotek
Det nordjyske landsbibliotek, Ålborg (2)
Udvandrerarkivet, Ålborg
Århus kommunes biblioteker
Erhvervsarkivet, Århus
Slægtshistorisk forening i Århus
Statsbiblioteket, Århus

Pr. 1. januar 1973 havde Samfundet herefter 801 medlemmer, der fordeler sig med 640 personlige og 161 biblioteker, samlinger m.m. Hertil kommer 36 personlige medlemmer indmeldt efter 1. januar 1973.

Breve fra H. C. Knudsen, St. Croix, til J. G. Adler

ved H. F. Garde

Indledning

I kabinetssekretær *Johan Gunder Adlers* [1] arkiv i Rigsarkivet findes talrige breve fra vestindiske korrespondenter. Morsomst af disse brevserier er en række på 22 breve fra planteren, kolonialadjutant, kaptajn *Hans Christian Knudsen* på St. Croix fra årene 1835–45, der giver en levende – til tider næsten drastisk – kommentar til begivenhederne i den bevægede Scholten-Periode.

Trods aldersforskellen – Adler var 4 år ældre end Knudsen – synes der at have bestået et nært venskab mellem disse to helt tilbage fra drengsårene, og tonen i brevene er fri og fortrolig. Adlers breve til Knudsen kendes ikke.

Medens J. G. Adler (1784–1852), prins Christian Frederiks, senere kong Christian den Ottendes, privatsekretær fra 1814 og siden kabinetssekretær, forudsættes bekendt [2], skal her gives en kort biografi af H. C. Knudsen [3]:

Han blev født i Snoldelev 8/6 1788 som søn af sognepræst *Peter Adolf Knudsen* (1759–1820) i dennes 1. ægteskab med *Sofie Frederikke Oppenhejm* (1766–98). Under skolegangen i København boede han hos farfaderen, den i Luxdorphs dagbøger og Rahbeks erindringer omtalte »gamle Knudsen«, arkivar i Danske kancelli, justitsråd *Hans Knudsen* (1724–1803). Han har næppe været nogen læsehest og blev ikke – som broderen, den senere prokurator *Philip Julius Knudsen* [4] og et par langt yngre halvsøskende – student, men begyndte på officersvejen. 24/4 1810 blev han, der da var underofficer ved det vestindiske artilleri (formentlig uden endnu at være rejst ud til øerne, der fra 1808 var besat af englænderne) ansat som sekondløjtnant ved marineregimentet, dog uden anciennitet, indtil han havde taget den befalede officerseksamen. 1811 forsattes han til Københavns infanteriregiment, hvorfra han 12/6 1813 fik afsked efter ansøgning [5]. Ifølge familietraditionen skal han have været i engelsk krigsfangenskab (Prisonen).

Efter den engelske besættelses ophør rejste han til Vestindien og ankom til St. Thomas 4/2 1815 med briggen »Constantia« fra København [6]. Fra 1/4 1815 konstitueredes han som fuldmægtig ved vejerboden i Christianster [7] og blev 1816 af generalguvernør Bentzon, der havde været ven med hans fader, ansat som inspektør ved den grevelige Schimmelmansske plan-

tage »Den store Prinsesse« [8]. Ved kgl. resol. af 12/2 1817 udnævntes han til kolonialadjutant hos generalguvernøren med rang af kaptajn af militsen [9]. I øvrigt ses han i disse år at have påtaget sig forskellige entreprenørarbejder, således opfyldning af lagunen ved Christiansted, der stod på i flere år [10].

14/10 1822 fik Knudsen på St. Croix borgerbrev som plantagebestyrer [11] og var fra ca. 1823 ejer af plantagen »Belvedere« på øens nordside [12], som han drev i ca. 30 år. Fra 1828 var han tillige bestyrer af og 1837–42 forpagter af den kongelige plantage »Longford« og det på samme værende mulestutteri, der oprettedes i h.t. kgl. resol. af 22/11 1828 for at sikre kolonien de for sukkeravlens uundværlige mulæsler, der tidligere havde måttet indføres fra andre lande, navnlig Fastekysten [13]. 1843 fik han plantagen »Betzys Jewell« i forpagtning og drev den sammen med Belvedere; men ligesom han havde uheld med stuttoriet, gik plantagedriften i mange år dårligt, og han sad bestandig i store økonomiske vanskeligheder, hvortil vel også bidrog, at han levede over evne [14] – som så mange derude – og foruden sin store husstand havde forpligtelser over for sin fraskilte kone [15], sine 4 steddøtre [16] og et par børn uden for ægteskab [17]. – D. 13/12 1851 blev der foretaget eksekution i sukkerplantagen Belvedere med alt tilbehør til fordel for statskassen for et opsamlet tilgodehavende på i alt 280.391 § 80 Ct. [18]. Plantagen blev overtaget af den i brevene nævnte assessor L. Rothe, der i disse år samlede sig en række plantager langs nordkysten.

Efter et par års ophold på St. Thomas, først på plantagen »Fortuna«, derefter i byen Charlotte Amalie, vendte Knudsen tilbage til Danmark og døde 7/2 1857 i København.

Knudsen blev gift 1. gang 2/1 1811 i den Herre Zebaoths Kirke (nu Garnisons) i København med *Margrethe Thomsen Mitchell*, født i London 27/9 1783, død i Kbh. 17/4 1862, enke efter studiosus *Joh. Jac. Battier* (død i Kbh. 1805, 32 år, søn af den bedrageriske bogholder i Asiatisk Kompagni *Christophe Battier* og hustru *Anna Elisabeth, f. Storp*). Ægteskabet blev opløst, og Knudsen blev 2. gang gift 25/4 1829 i Kbh. (Garnisons) med *Mathilde Christiane Reimer*, f. 30/4 1799 i Kbh. (Helliggejt), død i Kbh. 31/1 1889, datter af deputeret i generalitetet, generalkrigskommissær *Chr. Reimer* og 2. hustru *Mathilde Dorothea Thingberg*.

Imellem de to ægteskaber levede Knudsen nogle år sammen med frimsticen *Anna Elisabeth Heegaard* (1790–1859), som han måtte afstå til generalguvernør Peter v. Scholten [19]. Dette har givet ham et eget forhold til Scholten, hvis bevågenhed han i disse år synes at have nydt i betydelig grad [20].

I brevene nævner Knudsen C. E. van Dockum, der 1840–44 opholdt sig på øerne som specielt udsendt adjutant hos Scholten. I nogle efterlavede,

utrykte optegnelser, bl. a. om vestindiske personligheder [21], omtaler v. Dockum også Knudsen og anfører, at dette da lykken begyndte at gå Scholten imod, fra ven gik over til at blive en af dennes heftige modstandere [22]. Han omtaler dog også den forekommenhed og hjælpsomhed, som Knudsen havde vist så mange, der var kommet i Berøring med ham i forudms dage, og anfører, at Knudsen forresten hørte til »det Sæt Vestindianere, der gav Livet i Kolonierne en særegen Karakter. Megen Giestfrihed, megen Gield, ubekymret for hvad Dagen imorgen vilde bringe, førte han et flot Liv, saalænge han var istand til at tilveiebringe de hertil fornødne Midler — — —«.

Noter til indledningen:

1. Jeg takker rigsarkivaren for tilladelse til at offentliggøre disse breve. Nogle brudstykker har været optaget i min artikel »Anna Heegaard og Peter v. Scholten« (Pers. T. 1958, s. 25–37), hvorfra de er gået over i Ernst Mentze: Dansk Vestindien (1966) og i Thorkild Hansen: Slavernes øer (1970) – om Anna Heegaards slægt må nu også henvises til min artikel »Samboinden Charlotte Amalie Bernard og hendes efterkommere« (Pers. T. 1971, s. 211–27).
2. Se bl. a. Biografisk Leksikon.
3. Jfr. i øvrigt H. F. Garde: Universitetets ridefoged i Roskilde Christen Knudsen og hans nærmeste efterkommere, Pers. T. 1967–68, s. 139–53.
4. Se H. F. Garde: Prokurator, skønånd og patriot, Pers. T. 1963, s. 161–69.
5. Hirsch: Danske og norske officerer 1648–1814.
6. St. Thomas protokol over ankomne rejsende, RA.
7. V. R. 1815 B, nr. 7.
8. Brev af 11/11 16 fra Bentzon til Jonas Collin, Kgl. Bibl. Det fremgår heraf, at Bentzon har fået i kommission at antage en inspektør; B. kalder ham »duelig, activ og redelig« og fremhæver, at han »kiender Manden længe og nøie og veed hvad der boer i ham og er ikke hastig i at fælde en afgørende god Dom om et Menneske.«
9. Generaltoldk. Vestind. forestillinger og resolutioner 1817, nr. 20.
10. V. R. 1816 C, nr. 91. Arbejdet nævnes flere gange i disse år.
11. St. Croix Borgeredsprotok, RA.
12. St. Croix matrikel, RA.
13. Statsgældsdirektionens Aktivkontors journal 1828, nr. 2055a, 2179. I skr. af 28/7 28 til finansminister Møsting fremhæver Scholten, at Knudsen »med Drivtighed og Virksomhed forener Kundskaber i Landvæsenet, saavel det europæiske som det vestindiske«, og anbefaler ham »som den, der fortrinligst – af de, jeg kjender her – er skikket til at drive Værket igjennem, som tillige har Lyst dertil, og som den, under hvis Bestyrelse Indretningen sikkert vil lykkes og trives«. – Under Aktivkontoret findes i øvrigt en pakke indeholdende diverse akter vedr. mulestutteriet, således indberetninger fra bestyreren, papirer ang. udsendelse af forsyninger, tegning (af bygningsinspektør, kaptajn Hingelberg) til de kgl. stuttestalde samt regulativ – af 27/7 1829 – »efter hvilket fremmede Hoppers Bedækning kan skee paa det kgl. Mulestutteri paa Plantagen Longford«.
14. Som eksempel på, hvad en vestindisk planterfamilie kunne eje af indbo kan nævnes, at Knudsen 19/3 1822 som sikkerhed for en gældsforpligtelse bl. a. pantsatte flg. effekter: 3 mahogni

- sengesteder med madrasser, 1 sæt mahogni borde med 12 stole, 1 nyt mahogni chatol med opsats, 2 sæt nye mahogni spiseborde, hver til 20 personer, 1 stort mahogni klædeskab, 1 stort mahogni hjørneskab, 1 mahogni sofa og 12 mahogni stole, 18 forgyldte armstole, 2 mahogni kommoder og 2 alabast vaser, 1 mahogni skænk, 6 mahogni spilleborde, 4 mahogni små borde, 2 mahogni romkasser, 2 store spejle i mahogni rammer, 1 mahogni damesekretær. (Christiansted pantebog 1821–22 Fol. 130, RA).
15. Han måtte hele livet yde hende 300 rdl. årlig, der betaltes gennem statsgældsdirektionen.
 16. Få dage før K. i 1829 skulle rejse tilbage til Vestindien efter et længere ophold i Kbh. – medbringende 40 hopper til stutriet og en ny hustru – blev der nedlagt forbud mod hans rejsepass p. gr. af en påstået uopfyldt forpligtelse over for stedbørnene, og han kom kun af sted ved hjælp af broderen prokurator Ph. Jul. Knudsens kaution. (Aktivkt. 1829, nr. 1156).
 17. 20/1 1821 skænker K. en negerpige Anna Maria til den frikulørte Mary Aletta Betts og hendes 2 børn Peter Adolph og Julius Christian. (Chr.sted pantebog 1818–21, Fol. 319), og 21/6 23 sender justitsråd Mouritzen den vestind. regering en udskrift af fogedprotokollen, der viser, at intet hos kapt. Knudsen har været at holde til underhold for hans uægte børn med frikulørt Mary Betts. (V. R. 1823 A, nr. 528).
 18. Chr. sted pantebogsregister 1843–55, Fol. 98 (selve pantebogen er ikke hjemsendt til Danmark).
 19. Se de i indledningen, note 1 nævnte artikler.
 20. Foruden henvisning til brevene kan nævnes, at Scholten i 1846 indstillede, at Knudsen ved sin eventuelle afgang som kolonialadjutant måtte meddeles justitsråds karakter, hvortil man dog hverken fra kollegiets eller statsgældsdirektionens side fandt nogen som helst anledning. (V. J. 1846, nr. 186 og 218).
 21. C. E. v. Dockum: Mine Samtidige, manuskript i RA.
 22. Dette bekræftes ikke af de her foreliggende breve, om end det dog fremgår, at K. har blik for Scholtens svagheder.
- Forkortelser i noterne.*
- Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen = A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: Candidati og examinati juris 1736–1936 etc. I–IV, 1954–58.
- Lawaetz = H. Lawaetz: Peter v. Scholten, 1940, til hvilket grundige arbejde der i det hele må henvises m. h. t. Scholtens reformplaner og de mange klagesager og affærer i disse år.
- Richter = V. Richter: Den danske Landmilitæretat 1801–94, I–II, 1896–97.
- Schultz og Ackermann = J. H. Schultz og K. E. Ackermann: Den danske marine 1814–48, orlogsfarten, II, 1950.
- Topsøe-Jensen og Marquard = T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske søetat 1660–1814 og den danske søetat 1814–1932, I–II, 1935.
- RA = Rigsarkivet.
- V. J. = Generaltoldkammer, Vestindisk Journal, RA.
- V. R. = Den vestindiske Regerings referatprotokoller, RA.
- GG = Generalguvernementets referatprotokoller, RA.
- De i noterne nævnte breve fra P. v. Scholten til kong Chr. VIII findes i Kongehusarkivet i RA. Jeg takker for meddelt tilfaldelse til at benytte disse breve.

Breve

St. Croix den 15'de Martz 1835

Gode Adler!

Jeg troer at jeg i de 20 Aar jeg har været herude ved denne Leilighed for første Gang uleiliger Dig ved at give en Vestindianer Introductionsbrev til Dig, men Overbringeren er af den Beskaffenhed, at han vist ikke vil giøre Dig mindste Uleilighed; det er Examin. Juris, Prokurator H. Petersen [1], Capitain ved St. Croix Fricorps, eller som det nu skal kaldes Jæger Corps [2], et Menneske om hvem der kun er een Mening, og som ved sin Flid, Beskedenhed og gode moralske Caracteer, er afholdt af alle her paa Øen. – Han er en Fætter til Anna Hegaard, som lever med Scholten [3]. – Han har i 18 Aar arbeidet som Fuldmægtig paa Toldboden hersteds og været constitueret Toldkasserer. Han har ligeledes Prokuratorbevilling. – Han er af Farven [4], som du nok kan see, og Scholten ønsker naturligviis, at han skal forestilles Majestæten hvorom han har tilskrevet Bülow [5]. – Han maae naturligviis ligeledes forestilles Prindsen [6], og Du er da nok saa god at lette ham dette, der ellers, som aldeles Fremmed vil være ham vanskeligt. – Som Barn kom han til Danmark, hvor han tog dansk juridisk Examen, men har været herude siden 1817. –

Han har været min Fuldmægtig de 3 Gange jeg har reist Hjem [7], og jeg holder saare meget af ham. Jeg skylder imidlertid Sandheden at sige dig, at du maae aldeles ikke danne Dig et Begreb om den farvede Population efter hans Mønster, thi han er, om ikke den eneste saa dog een af de meget faae, der staaer i Opdragelse aldeles paa samme Trin som vi andre. – Han har forresten intet at søge om, men gaaer Hjem for sin Sundhed.

Tak for Dit Brev i Falmouth, jeg skal holde mig det deri givne hint efterrettelig.

Min Kone og Søster [8] hilse Dig.

Med min særdeles Hilsen til din Frue [9] er jeg din stedse hengivne

C. Knudsen

Hen ad Sommeren skal jeg sende Dig en Skildpadde.

St. Croix den 26. May 1835

Gode Adler!

Efter indsluttede Ordre vil Du modtage en god Skildpadde, som jeg haaber Du vil faae godt tillavet, og endvidere maae smage Dig godt. – Foruden denne Skildpadde, afgaaer som Passager vores Vice-General-Gouverneur, der er lige saa feed, men som da han vil lande i Cana'en, tilbringe nogen Tiid i England og Frankrig, formodentlig vil rakke lidt af Fidtet af sig [10] – Vi leve her i den skrækkeligste Tørke der kan tænkes, i 6 Maaneder har vi

ingen Regn havt, og vore Udsigter for næste Aar ere saaledes sørgelige. – Scholten lever godt, og lader til at taale Klimaet bedre end forrige Gang.

Min Kone og Sophie hilse Dig og Frue paa det venskabeligste, vi leve her ved det gamle og vort eneste Ønske er kun Regn. Du seer deraf, hvor nøisomme vi ere –

Hvad Negerpopulationen angaaer da er alt i samme Orden som før, og vil efter mit bedste Skjønnende vedblive saadan, saa længe man er fornuftige nok til at lade Tingene in statu quo – Du har formodentlig læst Mouritzens [11] Formening. S. har taget meget mere Hensyn paa andres Mening end før, og jeg troer i mange Henseender forandret sine Anskuelser, hvorfor det er en Lykke at man ei er gaaet for vidt – Sukkerpriserne ere høie, og ville rimeligviis ei falde meget, saa at denne lille Øe, naar vi kun maae faae rimeligt Veir endnu kan give godt Udbytte – Lev vel.

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 24'de Juli 1835

Gode Adler!

Jeg har modtaget Dit Brev af 2'den May og glæder mig ved at høre om dit Velbefindende, som jeg haaber vil vedvare mange Aar endnu, især naar Du ei faaer for meget Skildpadde og andre slige Spisevare, der i Almindelighed er bedre for Fornøielsen end for Fordøielsen. –

At jeg fra Falmouth ei sendte Dig Regning som Du forlangte over noget Du fik i Kiøbenhavn var fordi jeg ved Gud ikke veed at have sendt Dig noget efter Forlangende – jeg husker vel at jeg i Kbh. sendte Dig nogle Smaating, som Syltetøi eller sligt Krammeri det var saa vidt jeg husker alt – Hvis Din Samvittighed trykker i denne Anledning saa kan Du jo sende mig noget igjen naar Din Kone sylter.

Du erholder med Cpt. Poulsen [12] 1 Tønde Kaffe og en do Sukker som er

1 Tø Kaffe Nto 130 Pd. a 14	\$	\$ 18,20
1 do Sukker 200 Pd. a 5½	\$	\$ 11
Told af ovenstaaende	\$	80
		\$ 30,00

For hvilke 30 \$ jeg har trukket paa Dig for 60 Rbd. 4 S. –

De gode Sukkerpriser hjalp os i Aar godt, da Høsten kun mange Steder faldt godt ud. Vore Udsigter for neste Aar ere i det hele kun Maadelige: det vil sige, Sydsiden og Nordsiden aldeles slet, og truende med slet ingen Høst at gjøre, men Midten af Landet hvor alle de gode Plantager ligge, og som altid gjør Udslaget, kan endnu blive ret godt, naar vi kun snart faae Regn.

Du hører vel om alt det Vrøvl med en Prokurator Kierulf og Borch med Regjeringen ? [13] – Borch er en god Ven af mig, og vistnok en saare ret-

skaffen Mand. – Imidlertid har han vel her en deel Uret, uagtet han vist har handlet efter hvad han troer rigtigt, han er eet af de Mennesker, der mueligen troer det en Pligt at opofre sig for det offentlige. Hvad der især kryber i ham er rimeligviis den Magt som Scholten har til paa en Maade at kunne gjøre og forandre Lovene efter Behag, man kan jo ikke negte at stor Magt er tillagt ham, og jeg paastaaer, at det er en stor Lykke for os, at Scholten er en saa veltænkende Mand, med et godt Hjerte, som han har; thi hvor uendelig let kan ei en Magt som hans misbruges! Men jeg formoder ogsaa, at det med hans Person vil ophøre.

Min Kone venter sig i Barselseng neste Maaned [14], men er forresten vel. – Sophie er rask men bliver gammel og naturligviis som alle gamle Jomfruer lidt gnaven. Jeg selv lever som sædvanlig, og seer at holde Houmeuret ved lige.

Med Christmas [15] sendte jeg Dig en Skildpadde som jeg haaber ankom vel.

Jeg har ikke andet at tilføie end en Hilsen til Din Kone, som jeg skjønt kun har seet saare lidet til, har seet nok for at kunne see, hvad hun er for Dig. –

Din hengivne C. Knudsen

Naar Du maatte faae i Sinde at skrive mig til, saa lad mig vide Statsraad Motzfeldts [16] Adresse.

St. Croix 12. Juli 1836

Gode Adler!

Dit Brev af 14'de April har jeg modtaget og har afsendt med Cpt Michelsen [17] en Tønde Sukker, som Grosserer Knudsen [18] vil levere Dig, og hvorfor Du betaler ham 10 \$ eller 20 Rbdr, foruden Fragt Told etc. –

Det gjør mig ondt, at min Skildpaddefangst i dette Aar aldeles har slaaet Feil, da Du ellers sikkert havde faaet een fra mig. Veiret har været saa stormende i mange Uger, dog har det nu sat sig noget, og mueligen kan jeg endnu faae een, før de sidste Skibe gaae.

Vi har som sædvanligt vores gamle Tørreveir igjen, og kun de gode Sukkerpriser i Aar har endnu holdt vore Hoveder over Vandet.

Min Kone og Sophie hilse Dig. So. er rask og fornøiet, hun er nu formodentlig over den Alder hvor den kløer, og finder sig derfor godt i sin Jomfrustand. –

Scholten lever godt, han er i disse Dage paa St. Thomas. – Han reiser vel neppe Hjem for det første nogen Tour [19], hvortil jeg tilskriver den vigtigste Aarsag, at han ei har Penge!! Det er nok ogsaa godt at han bliver her. – Oxholmerne komme jo nu ud [20], og om faa Aar har vi vel een af dem, hvis S. Skulde gaae. De gjør dygtig Penge, da de har nogle af de bedste Plantager [21] paa Øen. –

Jeg hører Falsen [22] skal være meget syg. – Jeg haaber Du holder Dig rask. Hils Din Frue paa det venskabeligste fra os alle, og mindes stundom
Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 2'den April 1837

Gode Adler!

Om jeg mindes ret troer jeg ikke at have tilskrevet Dig siden Juli f. A. Svar paa Dit Brev med Orlogsbriggen [23]. Overbringeren heraf er min Svoger Examinatus Juris C. Reimer [24]. Han har været herude paa syvende Aar; har til Vedkommendes Tilfredshed arbejdet i Secretariatet indtil for et Aars-tid siden, da Scholten tog ham til sin privat Secretair, og Chef for General Gouvernements Contoiret [25]. Han gaaer nu Hjem med Orlogsbriggen [26] for at tilbagevinde sit Helbred, der af det megen siddende Arbejde er svækket her, samt om mueligt at naae det store Maal, som i den senere Tid har været meget vanskeligt, nemlig at vorde ansat som Kongelig Fuldmægtig herude.

Scholten har paa det varmeste anbefalet ham til Hans Majestæt, samt ligeledes til forskjellige af de Herrer, der kan bidrage til dette hans Ønskes Opnaaelse. Hvis Du nu paa nogen Maade kan være ham til Nytte ved Raad eller Daad, saa er jeg vis paa at Du vil gjøre det, det er dog ikke saa meget han søger om, efter saa længe at have arbejdet herude i det første Kongelige Contoir [27]. –

Jeg med Familie leve alle ved det gamle, ret vel, Sophie og min Kone beder Dig hilset, kun er vi hjemstøgt her paa Øen af den skrækkeligste Tørke der i Mands Minde kan erindres, for et Par Dage siden havde vi to Timers Regn, det første, i det mindste for denne Deel af Øen for 5 Maaneder. Vi lide skrækkeligt af Vandmangel for Kreaturerne, og for mig er det især føleligt, da jeg siden 1. Jan. d. A. har overtaget hele Etablissementet her paa Longford for egen Regning [28], Gud veed hvordan det skal gaae, hvis vi ikke faae snart noget bedre Veirlig. Det er dog kun egentlig denne Deel af Landet der lider saa føleligt hvad Høsten angaar, da forskjellige, eller rettere alle de Plantager som ligger paa dette Strøg kun gjøre fra 12 til 25 Fade Sukker [29]. – At klage kan ikke hjælpe, saa nok derom.

General Scholten vedbliver utrættelig at arbejde paa hvad der kan gavne Colonierne og den Interesse Moderlandet har af dem, og i en Periode som denne, hvor der maae tages saamegen Hensyn paa Tidens Aand, er dette vistnok et meget vanskeligt Arbejde, saa meget mere som han just ikke har mange til Hjælp. – Mouritzen har i den senere Tiid været meget svag, og kan næsten ikke for Øieblikket befatte sig med noget offentligt Arbejde [30]. Han (Scholten) vil saaledes neppe komme Hjem i Aar [31] hvilket han vist havde ønsket, og vel ogsaa kunnet trænge til, men maae lade det bero ind-

til videre. – Det nye Landsted han har bygget, og som Du vel sagtens har hørt har kostet ham en bandsat Haaben Penge, er forresten, efter min Mening den største Aarsag til at han befinder sig saa vel formedelst dets høie og sunde Beliggenhed [32].

Jeg veed ikke Du har nogen her som Du især interesserer Dig for, i saa Tilfælde kan Reimer give Dig fuld Efterretning om alle og enhver herude hvis Du ei allerede af F. Oxholm har hørt desangaaende, hvis han er kommen til Danmark.

Min Kone og Sophie forene deres Ønsker med mine om Din og Families fremdeles Hold og Velbefindende.

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 10. Marts 1840

Gode Adler!

Da jeg formoder, at Du kan trænge til noget at styrke Dig paa, fordi jeg antager, at der hviler tungere Byrder paa Dig end tilforn, saa sender jeg Dig hermed ved Cpt. Michelsen Skibet Tre Damer, 2 Kasser hvori er 24 hele og 12 halve Flasker Rom, de sidste udelukkende for din egen Mund, der er 5 Flasker Shrub, lad mig vide om Du kan lide det Krammeri. Der er ligeledes en $\frac{1}{2}$ Tønde Sukker, saa godt som jeg har gjort det endnu, til at forsøde Dig Livet. Alt mærket IGA. Jeg har en god Skildpadde gaaende til Dig, men det er for tidligt paa Aaret at afsende den endnu.

Vore Udsigter for denne Høst ere kun maadelige. Landet vil i det hele taget ei paa 4000 Fade nær gjøre forrige Aars Høst, og det er som sædvanligt ogsaa denne Gang Tilfældet, at kun Midten af Øen gjør temmelig godt, Nordsiden neppe $\frac{2}{3}$ af forrige Høst. – Priserne ere meget flaae, kun 5 a $5\frac{1}{4}$ for Sukker og neppe 30 Cens for Rom pr. Gallon. – Naar kommer dog Scholten ud [33]? Vi høre intet fra ham, og den Regjering som nu føres kan Du vel slutte Dig til hvordan er, naar Søbøtker er Gouverneur [34], og David Hoskiær 1'ste siger og skriver første Regjeringsraad [35]. Det var dog vistnok et stort Feilgreb af Scholten at gjøre begge disse til hvad de ere, det er for galt. Søbøtker gaaer daglig i den dødeligste Angst for at komme i Kjøbenhavnsporten, da to smukke Herrer her nemlig Heilbuth og Sarauw, nu vides at være dem, der meddeler alt fra St. Croix til dette Blad [36]. – Mærkeligt er det imidlertid, at netop disse to Galgenfugle skylder Scholten at de endnu existere her, da Sarauw kun ved hans Hjelp fik sin fratagne Prokuratorbevilling igjen [37], og Jøden uden Scholtens Mellekomst for en tre Aar siden var bleven dømt paa sine tre Mark [38], og vel efter dette neppe kunde vedblevet i sin Post. Jeg vilde ret ønske at han snart var her, han har mange imod sig, og Folk som man maaske mindst troer. –

W. Oxholm bliver da hjemme [39], af alle de Mennesker jeg herude har

kjendt har ingen spilt sine Kaart bedre end han, men om han stedse er gaaet ærligt til Værks er vel et stort Spørgsmaal; han har udøvet et stort Herredømme over Scholten, og faaet sat igjennem alt hvad han har villet for sig selv, og underligt skulle det være hvis han ei kunne have forhindret mange af de mindre heldige Ting som S har gjort herude. – Jeg er vis paa at S stedse har haabet at faae ham til Svigersøn, dette er jo nu forbi – Oxholmerne ere meget rige og gjøre Penge, da de Plantager de har ere gode og ligge paa de meest frugtbare Steder paa Øen [40]. –

Jeg veed ikke hvorvit Du maatte ønske at faae Efterretninger herfra om forskellige Gjenstande og beder Dig derfor hvis Du ønsker samme at lade mig det vide. – Jeg kunde aldrig skrive andet end Du aldeles kunde stole paa; ligesom jeg er vis paa at mine Breve ei kom længere end fra Din Haand i Ilden. –

I Slutningen af f. A. kom jeg Hjem fra en saare interessant og behagelig Tour af godt 4 Maaneder i Nordamerica [41]. – Jeg reiste i den Tiid mere end de fleste i saa kort Tiid i Almindelighed gjøre. – En Deel Bekjendtskaber som jeg der havde var mig til god Nytte, og fandt i det hele en Modtagelse som jeg ei havde ventet. – Paa Lake Ontario havde jeg nær sat Livet til ved at blive seilet paa af en anden Dampbaad, man bliver forresten i det Land snart fortrolig med Damp. Min Søster morer sig som jeg hører godt Hjemme, Du seer hende vel stundom, jeg venter hende ud til Efteraaret, hvis hun ei imidlertid skulde finde en Liebhaber, som vel kunde tænke sig, da man jo nu jager efter Antiquiteter; by the by jeg har en Stenøxe som en af mine Negere fandt ved at grave, jeg skal sende den med neste Leilighed, da Kasserne allerede ere ombord.

Lev nu vel gode Adler, hils Din Kone fra os alle.

Din hengivne C. Knudsen

12'te Martz 1840

Gode Adler!

Vi har faaet 2. Januar Paketten, og med den en deel Nyheder, siden jeg sluttede en Epistel til Dig af 10'de dennes. Blandt disse er ogsaa at Du er bleven Geheime-Cabinets-Secretair etc. hos Hans Majestæt, med meget høi Rang [42]. – Dette haaber jeg snart at see bekræftet for vist, og gratulerer af Hjertet, hvis det, som jeg haaber, er saa. – Du vil saaledes formodentlig komme saare høit i Veiret, men jeg er saa overbevist om, at dette ei hos Dig vil have de almindelige Følger, fordi jeg i 1824 ved min første Reise til Danmark efter omtrent 10 Aars forløb fandt Dig, saa aldeles som da vi skildtes ad, hvilket jeg virkeligen havde ventet mig.

Her har for et Par Dage siden været en fortræffelig Scene med Søbøtker og Heilbuth. Sidstnævnte skal have fortalt hvorlunde han havde fra Hjem-

met modtaget Taksigelser af Vedkommende fordi han havde leveret saa betydelige Bidrag om St. Croix, man ansaae det nu for rigtigt at give ham en Visker eller som David [43] vil have at det skulde være en Advarsel. – Nok sagt Jøden bliver opkaldt i Regjeringen. Søbøtker skyder Skidtet op i sig og tiltaler ham hvorlunde han handlede sin Embedseed imod etc. hvad han nu i denne Anledning kunde sige. – Jøden skal have ladet ham tale reent ud, dernæst vendt sig til Raaderne og Gen. med Erklæring at han paa ingen Maade vilde modtage saadan Tiltale: at han slet ikke saa sig forpligtet at svare paa nogle Spørgsmaal som Gen. gjorde ham: at han skrev og vilde vedblive at skrive hvad han behagede etc. etc. og slutteligen at han udbad sig suspenderet og Sagen undersøgt. – Virkelig har han i Gaar indgivet skriftlig Anke om Sagen, og fordret Suspension og Sagen behandlet [44]. – Jeg beklager kun at S. ei er herude, det er ikke allene ham, men mange andre der kan trænge til det, og netop dem der er aldeles kommet frem af Snavset. – Søbøtker er den største Ærtekjærling der nogensinde bar Buxer, men hvor han kan være det, hærskesyg i høieste Grad, David kjender Du jo; stakkels Best, det er jo ei hans Skyld at han er kommet til at regjere. – Den anden Regjeringsraad, Petersen [45], er vistnok at saare elskværdigt og rettænkende Menneske, men ung i det, og meget ængstelig og det meest beskedne man vel kan tænke sig. – Denne er Broder til den couleurtte Petersen [46] der nu er const. Regjeringssecretair, og som Du vel saa for nogle Aar siden Hjemme, jeg troer jeg gav ham endog et Brev med til Dig – Han er forresten Fætter til Anna Heegaard og saaledes nær besvogret med S. [47]. – Folk vil ei rigtig gaae ind paa den Maade S. lever, og jeg vilde ønske at han vilde forandre dette tilligemed adskillige andre Ting, det vilde vinde ham megen Popularitet, jeg skulde næsten troe at han i mange Ting nu har faaet Øinene op. Blandt Officererne har været stor Gjæring i Anledning af en Affaire som Lønborg [48] har haft med en ung Doctor Dewhurst [49], der sendte ham ved Gyllich [50] (nu Mægler, forhen Officeer) en message, og skal Lønborg have givet en skriftlig Erklæring fra sig, der her omtales som en Apologie [51]. Tøttrup [52] er for en anden Historie i stort Spectakel med bemeldte Gyllich og man venter at de skal ud for Fuglestangen [53]. Det er derfor sandelig paa den høie Tiid at Scholten kommer ud for at holde hele Publikum i Orden, hvilket denne ei er i Stand til at gjøre. – De Nully [54], som aldeles kan takke S for Toldinspecteurposten er formodentlig ogsaa blandt de Radikale, og man visker om at Ferral [55] har en Finger med i Sausen. –

Du veed at den unge Ferral [56] købte en Plantage som forresten nu igjen af Skifteretten er taget fra ham da han slet ikke kunde præstere Betaling.

Naar S kommer ud vil Søbøtker vistnok reise Hjem, da han anstiller sig meget syg, men forresten æder som sædvanlig. –

Foruden ovenmeldte Jødefeide har vi en Doctor og Apothekerfeide [57], idet at Doctorerne her paa ingen Maade vil adlyde Kongens Anordning angaaende Medicinalvæsenet, der kundgjordes allerede fra 1837 af at skulde begynde 1. Jan. 1840. Det er den største Skandale, og hidrører egentlig fra at de fleste Plantere, hvoraf de største ere besvoglede med Doctorne stikke Hovederne sammen med disse, samt at vi ei har Scholten her, Søbø. har i denne Sag været som sædvanlig, og isteden for selv at være den første der tog sine Medicamenter paa Apotheket for sine Plantager, holdt han sig tilbage som de andre, indtil han i Februar fik en uhyre grov Skrivelse fra een af Apothekerne [58], hvori han skal være rakket dygtig ned. – Du er nu formodentlig kjed af at læse mere af dette Vaas – Skulde det nu som sagt interessere Dig at faae Efterretninger herfra, som Du kan *stole paa at være sande* da skal jeg, hvis Du lader mig det vide, opvarte Dig med saadant, og vil Du da siden Rothes [59] Død være den eneste til hvem jeg nogensinde har skrevet om sligt. – Hertugen [60] har nylig sendt mig en Fasan Pati', jeg faaer gjerne een fra ham hvert Aar, de ere meget gode, hvis Du seer ham, da bring ham min ærbød. Hilsen. – Jeg skal skrive ham een af Dage – Fritz Scholten [61] var i Amerika da jeg var der, Du har formodentlig hørt om at han reiste for at fange en Guldklump, men hun vilde ei have ham – Lev nu vel.

Din hengivne C. Knudsen

Hvad bestiller min Fætter Etatsraad Peter [62]? underlig at Sophie ei har skrevet et Ord om ham, Christian [63] lever vel som sædvanligt og puger Penge sammen.

Med dette Skib er fra Heilbuth hjemsendt en Pakke til Kjøbenhavnsposten [64] vej. 9 Lod, paa 9 Lod Papir kan skrives en stor Deel–

St. Croix den 23. Martz 1840

Gode Adler!

For et Par Uger siden skrev jeg Dig med Michelsen og sendte efter Connossement lidt Rom og $\frac{1}{2}$ Tø Sukker som jeg haaber Du har modtaget – jeg skrev i mit sidste, og gjentager herved, at hvis Du ønsker det, vil jeg stadigen tilmelde Dig alt hvad her foregaaer, som jeg troer at kunne have Interesse for een der staaer Kongen saa nær som Du nu – Jeg gjentager ligeledes at hvad jeg skriver Dig som Factum, kan Du sætte den fuldkomneste Liid til. – Siden Rothes Død, har jeg til ingen Hjemme nogensinde skrevet noget om Vestindien, men til ham skrev jeg stadigen, da han, skjønt afgaaet fra General-Gouverneur Posten, dog længe vedblev at virke for Øerne hos Kongen. – Du veed mine Tanker om Scholten, vi har talt om ham sammen, og jeg vedbliver endnu at sige at jeg sandelig ingen veed som kunde

udfylde hans Plads her, og jeg haaber, at han naar han nu kommer ud vil indsee at han deels maae abandonere den arbitraire Fremgangsmaade, samt lade hver vedkommende Autoritet have den Myndighed dem tilkommer [65]; thi egentlig fra disse to Kilder udspringer al den Uvillie som der existerer imod ham. – Jeg holder meget af Scholten og jeg er overbeviist om at han i Hjertet holder af mig, men han glemmer aldrig, og kan aldrig glemme, at jeg egentlig er den som A.H. nogensinde brød sig om, og endnu bryder sig om, det er mærkeligt, men det er dog sandt, at jeg troer aldrig S har hængt saalænge, og saameget ved noget Fruentimmer som ved hende, skjønt hun nu er 50 Aar – Han kjøbte hende ved uhyre Løfter, men har kun holdt en Deel af dem, og hvad der er værst for hende er, at alt hvad hun eier staaer i 2'den Prioritet i Bü. Minde hvilken Eiendom Du vel veed, er det værste Trækplaster Scholten nogensinde har haft, og lige saa umulig for ham nogensinde at blive qvit, som umulig at eie uden for den der aarligen har Penge nok til at holde det vedlige. – Du veed han optog £ 6000 i England, Papirerne bleve sendt herud, Stedet etc pantsat, hvorføre hun maatte rykke ned, skjønt hverken 1'ste eller 2'den Prioritet duer for en Døit. Skulde nu noget tilstøde S, da var hun værre af end nogensinde før i sit Liv.

Naar kommer han dog ud! hans Nærværelse er mere nødvendig end nogensinde før, og jeg haaber og ønsker at vores nye Konge er ham lige saa bevaagen som den Gamle, han faaer aldrig en bedre Mand her end Scholten. –

Sarauw har indgivet en Klage til Cancelliet over Politimesteren og Gener. Gouvern. fordi det ei blev ham tilladt at indrykke en heel Deel om den Magenske Sag i Regjeringsavisen [66], og i den Anledning fordret General-Gouverneuren tiltalt [67]. – Heilbuth indsendte for 8 Dage siden eet, over al Beskrivelse grovt Brev til Regjeringen, hvori han opgiver sig som Forfatter til alt hvad der er indrykket i Kbhvns Posten om Administrationen her, samt siger at han skriver, og agter at vedblive at skrive alt hvad han lyster, da han seer allerede at det bærer gode Frugter etc. etc. [68]. – Jeg havde nu bestemt troet at han var bleven suspenderet, men det turde man ikke gjøre, men derimod er han forfløttet til St. Thomae Secretariat, og Sagen hjemsendes til Kammeret eller Kongen – Jeg gad dog vide hvad eet af Collegierne Hjemme havde gjort ved en Fuldmægtig der havde budt dem sligt? Skjønt S hvad Administrationen angaaer har en aldeles reen Fod at staae paa, maae det dog ærgre ham forbandet, især det om Bülowsminde, der er sandt, men jo en privat Akort mellem Søbøtke og ham som jo ei vedkom 3'die Mand, om Søb. var Aalehoved nok til at betale Æren dyrt [69]. –

At vi herude længes meget efter at vide Kongens Mening om Negernes Stilling kan Du begribe, jeg forudseer naturligviis at Emancipationen her ogsaa engang maae gaae for sig. – Det falder mig ind at der mueligen var

Ting Du vilde have Underretning om, som Du ei gad skrive til mig om, da jeg tydeligen begriber den Forsigtighed Du maa bruge, i saa Fald siig det til Sophie, som jeg troer Du kan stole paa, og hun vil da enten muntligen sigge mig det eller forinden underrette mig derom uden at nævne Personer. –

Da intet officielt endnu er indløben hertil om din højere Charge, faaer Du kun denne Gang et simpelt Etatsraad fra

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix 6'te April 1840

Disse faae Linier er kun for at underrette Dig om at med Cpt. Poulsen Skibet Triton [70], er en meget god Skildpadde til Dig, som jeg haaber vil ankomme i god Stand – Den er brændt paa 3 Steder under Bugen HK – Christmas ankom først for et Par Dage siden – Alt er her ved det Gamle, Tørre-veir vedvarer, og Skibene komme kun seent bort, og mange ei fulldlastede. – De sidste Efterretninger her fra America ere slette hvad Priserne angaaer – Vi længes meget efter Scholten, som jeg haaber nu er reist Hjemme fra. – Hedemann [71] som jeg hører skal være med Christmas har jeg endnu ikke seet –

Lev vel.

Din hengivne C. Knudsen

Send snarest mueligt ombord efter Fyren, da disse Skippere ei haste med at afsende sligt.

St. Croix den 11'te Juni 1840

Skjønt jeg ikke veed gode Adler, om det interesserer Dig at høre fra Vestindien vedbliver jeg dog at skrive, indtil jeg bliver underrettet om det modsatte – Høsten er nu næsten forbi og en meget maadelig affaire er det. Jeg formoder temmelig vist ei mere end 13000 Fade. – Ingen Salg er her, og det eneste vi har at holde os til er Provisionerne der ere i stor Overflødighed og ualmindelig godt Kjøb. – Vi vente Scholten nesten hver Dag, og Du kan vel begribe med forskjellige Følelser, de sidste Efterretninger om ham Hjemme fra, efter the mob, lyde ei gunstige for ham, og hans Fiender, hvoraf han desværre har mange her haabe ham endnu hængt. – Det er væmmeligt at see, hvorlunde mange, som jeg dog har troet at være hans Venner ere stemte; – dog det gaaer jo stedse saadan i Verden. – At ingen Gouverneur nogensinde har virket saameget for St. Croix som Scholten er vist, og jeg haaber, at han nok klarer sig. – Jeg formoder Søbøtker vil reise naar S kommer [72], Du faaer da en smuk Ud gave af en Gen.Gouv. at see. – Gud hjelpe os havde han haft 10 pr. Cents af Scholtens Magt, Søbøtker er langt fra saa

uvidende som mange vil gjøre ham, men han er den største Egoist der nogensinde kan existere, og alt dreier sig om hans egen tykke Person. – Hans største Skræk er at komme i Bladene, hvorfor han hellere ikke vil gjøre det ringeste end handle hvor han mueligen kunde komme til ringeste Ansvar. David der nu i 2 Aar har været Leiehest har staaet ham tro bi i at gjøre – Ingenting. Bedre Parodie paa en Regjeringsraad kan man da heller ikke tænke sig. – Fra Bergs Plantage paa St. Jan er løbet 11 og fra nogle andre 7 Negre over til Tortola – jeg troer forresten ikke at det vil have nogen videre Følge. – Her siges, at Berg, som Du jo nok veed er efter Penge som Fanden efter Sjæle, skal ei have givet dem alt rigtig som tilkom dem, om det er sant veed jeg ei, nogle vil paastaae, at det kommer fra Administrationen [73]. – Man mener her at hans Sportel Reglement [74] (som han by the by selv har lavet) skal have bragt ham hjem i Særdeleshed, hans efterladte Ven Kiellerup [75] skal sandelig ei fordærve Embedet for ham – Gjødese [76] kommer da levende herfra, men om han arriverer saadan til Kbhvn. er vel ikke gandske vist. – Han har stedse søgt at holde reen Passage gennem Halsen, og det Øll og Brændeviin der er gaaet igjennem ham den Tiid han har været herude, kunde vel flyde en Fregat. –

Min Kone og Børnene ere raske og siden min Amerika Tour befinder jeg mig ogsaa gandske vel. – Jeg vente at høre fra Dig om Du sætter Pris paa og nyder selv af den Rom og Shrub som jeg har sendt Dig en Prøve af, i hvilket Tilfælde Du skal faae mere. – Lev vel, med en særdeles Hilsen til Din Frue er jeg

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 20'de Juni 1840

Gode Adler!

Dit Brev af 2'den May har jeg modtaget. Det glædede mig saameget mere at see en saa lang Epistel fra Dig, da Du vel endnu er opdyngtet i Forretninger, Skriverier etc. Scholten ankom da i Gaar, det var et mærkeligt Syn for en Grandsker, og rigt Stof vilde det have været for en Hogarth at studere de forskjellige Ansigter, da et Skud fra Observatoriet angav at Orlogsbriggen [77] var i Sigte. – Han landede da, modtog foruden den befalede Honeur en Velkomst som neppe nogen Gouverneur tilforn har faaet, da Folket i det hele kom ham jublende imøde. – Vi har jo ingen Ret til at dømme Folks Hjerter, men en Fremmed vilde have svoret, at ikke eet Individ saae ham nødvendig. – Skjønt jeg vel veed det modsatte, maae jeg dog sige Dig at min uforgribelige Mening, at mange ved hans Gjensyn gjorde sig selv i Stilhed Bebreidelser for mangen uvenlig Tanke om ham. – Han gav sig god Tiid, kom meget rolig i Land, gik fulgt af alle op i Gouvernementshuset, hvor den store Sal da snart blev fuld – Efter at have modtaget hver Enkeltts Velkomst, talte han nogle faa men meget veltrufne Ord, hvori han til Slutnin-

gen sagde: At han nu kun ansaa sig omringet af lutter Venner og følgelig ikke kjendte een Fjende blandt hele Forsamlingen. – Guten Morgen Madam!!! Jeg hørte en Yttring af en Mand der ei før har seet Scholten herude, hvorlunde det var imponerende at see den lille Mand i en simpel brun Frakke, ved Siden af det store Sviin i sin hele Glands; thi ikke eet Blik var henvendt paa denne, hvorimod alles var henvendt paa Hiin. – Dette var gandske sandt, og ingen kunde tage Feil af hvem af de to der var den rette. – Efter alt hvad jeg kan slutte af hans Ytringer vil han gaae meget sindigt frem med alt hvad han har at fuldbyrde, og jeg siger som jeg før har tilskrevet Dig: Aldrig vil Kongen faae en bedre Mand her – Han har givet gode Lærepenge for det Bidrag til sin Menneskekundskab som disse to Aars Fraværelse har givet ham. –

I Dag havde vi stor Parol, hvor han overtog Kommandoen etc. [78]. –

Du kan selv begribe, hvormegen Indflydelse en General-Gouverneur har her i Colonien, og havde Sø. været S. Ven, eller endog blot næret nogle gode Følelser for ham, havde det aldrig her kommet til den Gjæring blandt Folk, ei at tale om, at de Inserater i Bladene var vel kjendte her førend de afgik (jeg mener Jødens) og dette kunde Søbø. vist have forhindret enten ved det Gode eller Onde. – Skjønt dette vel aldrig har skadet Scholten der hvor han bryder sig om det, har det dog maattet krænke ham saare meget, men aldrig veed jeg at Søbøtker nogensinde har søgt at forhindre hvad der blev brygget. – Dog lad ham nu reise, naar vi blot maae blive fri for ham for Fremtiden. – Jeg skal af og til skrive Dig hvad jeg troer der kan interessere om os herude. – Landet gjør da en saare maadelig Høst i Aar, og Veiret er for Øieblikket særdeles tørt, om Udsigterne for neste Høst kan endnu aldeles intet siges. – Mine Unger voxte til, desværre virkede de mange Østers jeg spiste i America for stærkt da jeg om nogle Maaneder venter en Addition [79], det haaber jeg dog skal blive den sidste [80], det er galt at gjøre Børn, naar man er over de 50 – Du og Din Kone hilses mange Gange fra os. – Søbøtkers hele Hu staaer nu til Paris for at æde Trøfler, kun er han bange at Kongen skal tage ham det ilde op om han ei kommer lige Hjem, er det saa?

Nu lev vel

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 7de Juli 1840

Gode Adler!

Jeg skrev Dig til, om jeg mindes ret Dagen efter Scholtens Ankomst hertil, det indeholdt ikke andet end nøiagtig Beskrivelse over hans Modtagelse her, det samme har nogen Interesse for Dig, maae Du selv bedst vide. – Jeg havde, da jeg skrev det, neppe talt 10 Minutter med ham. – Han er for Øieblikket paa St. Thomas, hvor han, efter hvad jeg hører, ligeledes er modtaget

fra Parterret med fuld Klap [81], og saaledes er jo alt i sin Orden – Jeg antog at hvis han endnu ei havde faaet Øinene op, og var bleven klog, bliver han det aldrig, men desværre troer jeg det staaer ved det gamle med ham. – Samme Jagen efter Popularitet, paa en efter min Mening gandske gal Maade; samme Frugtsommelighed med Projecter, hvoraf han dog endnu ikke er forløst med nogen, og hvad der er det værste hans Finantser i en meget slet Tilstand. – Han har nu engang den Daarekiste Bülow's Minde der vel koster ham 50000 Rdl DWC og som har aldeles ingen Værd, og aldrig kunde eies, uden af en meget riig Mand, eller af en Gen. Gouv. der kunde faae det til Bopæl – Dette Sted er, og vil vedblive at være for ham et aarligt Trækplaster, og da det er pantsat i England, maae han dog holde det i Stand.

Han er forresten ei i meget godt Humeur. Med Undtagelse af Heilbuth og Sarauw troer jeg at han vil være Venner med alle, og til min største Forundring, saae jeg ved det første Middagsselskab han gav, flere, og især een Mand [82], som jeg dog synes han burde have seet lidt an før han bad ham; men saadan er nu engang Scholten, han har ikke det Talent at sætte sig i Respect ved Værdighed, og troer at han by a shake of the hand kan gjøre sig Venner, men han er bandsat mistaken, idet at et vist Sort Folk antager det fra hans Side som en Art Frygt. –

Af den Smule jeg endnu har talt med ham troer jeg dog at han har udfundet at W. Oxholm har spilt Skindluder med ham. – Den Karl har spilt sit Kort godt. – Naturligviis maatte han for at faae sine Afaireer som han vilde, bifalde alle Scholtens Whims – Jeg troer det havde været godt for St. Croix og Scholten, hvis han aldrig var kommet ud. –

David vedbliver at figurere som Regjeringsraad, men vil naar den anden (som jo er Kunzen) [83] kommer ud gaae Hjem, hvilket han efter min Formening nødig skulde gjøre; thi som David Hoskiær kunde han vel passere, men som Regjeringsraad falder han reent igjennem, da han er een af de sjeldne Undtagelser af dem der faaer Embede uden at Forstanden følger med. – See at faae nogen Nytte af ham ved L'hombrebordet, – han er saa god som rede Penge. –

Den nye Toldforandring [84], som jeg troede var lagt paa Hylden hører jeg skal træde i Kraft 1. October eller 1. Januar. Det er vistnok en gal Afaire, og jeg indseer aldeles ikke til hvad Nytte. –

Ordenerne bleve da uddelte paa Kroningsdagen, den couleure Cpt. Benner fik da Ridderkorset [85] fordi han var den ældste Officeer i Militzen af den Farve, det var ellers Skade at det netop skulde falde paa ham, da han er i Ordets egentligste Forstand en blackguard.

Denne Høst er da kun faldet maadelig ud, og om den neste kan man ei sige meget. Hvad der hjælper os i Aar er at Provisionerne og navnlig Magismeelet er godt Kjøb, og vil rimeligviis paa Grund af Røren i Nordamerica

[86] blive det i længere Tiid, det lader som det ei vil sætte sig, og jeg er bange for at deres Banksysteem har lagt Grunden til megen Ulykke. – Et Huus i N York, som havde en Deel Forretninger her for Mc Tiex & Cp. kom Efterretning om i Gaar var gaaet.

Jeg veed intet mere at skrive end at vi alle ere vel. – De 2 Lt. Hede-mann [87] seer vi jevnlig naar de ere her.

Med hilsen fra min Kone og jeg

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 18. Juli 1840

Gode Adler!

Mit sidste til Dig var af 7de Juli. Siden den Tiid har vi et Par Gange haft god Regn men der er for lang Tiid til neste Høst til at man endnu kan tale om den. – Søbøtker afreiser da med dette Skib [88], men bliver formodentlig en Tiid i Cheltenham og andre Steder i England, han siger for sin Helbreds Skyld, men jeg antager at det er for at æde Østers og andre gode Ting.

Blandt andet Rabalder paa St. Thomas i Anledning af Scholtens Ankomst dertil, skal der have været et Optog af ca. 20 Maskerede og i prægtige Dragter udklædte Personer, der agerede for ham med alegorisk Hentydning paa den Magenske Sag [89]. – Scholten er forresten gnaven hvortil som sagt hans økonomiske Stilling meest er Aarsag. – Han vil spare, men veed ikke, hvor han skal begynde. – Han er kommen paa den ulykkelige Ide at spille Bülowsminde bort ved Lotterie, jeg skulde nesten troe at han har talt med Dig derom. – At faae ham fra den Ide er en Umuelighed, men Gud veed om det vil lade sig realisere. – Det seer jo heel underligt ud, og Du kan vel begribe, hvad den offentlige Mening er om dette [90]. –

I Anledning af Heilbuths Inserat i Kbhvns Posten har Statsgjeldsdirectionen tilskrevet Laanecommissionen her om Oplysning om de 700 Fade Sukker som Longford har gjort i 1839 [91]. – Jøden har formodentlig ment 70 (som ogsaa er Løgn) men til min store Glæde er et Nul kommen til – I Stedet for 700 gjorde jeg paa Longford i 1839, 43 Fade 6 Tertzter [?] og 15 Tønder Sukker som er omtrent 48 Fade Sukker, tilsammen 74620 WC – jeg vilde være bandsat glad hvis jeg hvert Aar kunde gjøre det – Jøden er nu efter Cancelliets Ordre suspenderet og Sag mod ham skal anlægges [92], jeg haaber han har gjort nok i Plukkefisken for at faae et Fur for Enden.

Søbøtker sælger alt her ved Auction efter hans Afrejse [93], der siges endog hans Sølvtoj, om han gjør dette af Politik for at synes trængende veed jeg ikke, men saavidt jeg veed har Manden ingen Nød. –

Efterretninger om Kunzens Ansættelse er kommen men Manden selv mangler endnu – Scholten tager ham op som sit eget Barn strax til sig. –

jeg kjender Manden ret godt, han er vel meget dygtig som Colegiemand, men har ei været længere bereist end Gjentofte, og vil altsaa have at stikke Fingeren i Jorden etc. Jeg kan see Scholten bearbejde ham. – Jeg veed intet mere at skrive denne Gang, uden at hilse Din Frue fra os alle her –

Lev vel

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 30'te September 1840

Gode Adler!

Jeg haaber at disse Linier vil træffe Dig, efter en behagelig og velgjørende Badetour, ved godt Helbred, og hvad Aanden angaaer in good spirits, det øvrige kommer da nok af sig selv – Formodentlig har Du allerede seet fra Scholten, hvad Fremgang Sagen for Negernes forbedrede Stilling har havt. – At den ender sig med Løverdagens Frigivelse [94] over hele Øen har jeg ingen Tvivl om, og ligesom jeg af gandske Hjerter ønsker at det maae blive saadan, troer jeg ogsaa at det for Tiden bør og kan blive derved. – Paa den Maade som S har gaaet frem med Sagen er der, som man vel maatte vente kommet en stor Deel Vrøvl, men saadan vilde han nu have det. – Formodentlig vil dog til Slutningen Majoriteten stemme for det, men om det nu bliver strax sat i Kraft, eller først hjemsendt til Majestæten veed jeg ikke, jeg skulde troe det sidste var det retteste – Kunzen er da kommen [95], jeg kjender ham noget fra Hjemmet, men min Kone der er nøie bekendt med hans [96], har kjendt ham i mange Aar, han er meget her hos os, og jeg kan godt lide Manden. – Jeg har ingen Tvivl om at han vil virke meget velgjørende paa Scholten i mange Henseender, og han er en stiv lille Fyr der ei lader sig saa let løbe med, skjønt man jo ei kan dømme endnu, da Scholten forresten har megen Agtelse for ham, saa haaber jeg nu, at mange Sager vil gaae den rette Vei, og at meget af det arbitraire saaledes vil falde bort, for her har S ofte stødt an, og dette har visseligen givet ham de fleste Fjender [97]. – Lotteriet paa Bülowsminde gaaer da i Luften, da der langt fra vil kunne findes Folk nok, desværre, det var en saare ulykkelig Ide der med Føie har givet Folk Lov til at snakke. – Du har formodentlig hørt eller endog læst Heilbuths Indlæg i Sagen [98], det der staaer deri er yderst infamt, og nedrigt af Jøden, men desværre, man kan vel ei ved Loven gjøre ham noget for det, skjønt hans Insinuationer om Sch Forhold med Sommer [99] vel synes jeg, da Scholten deri er reen, vil Qvalificere sig til en Temarks Sag [100]. – Øgaard [101] som tiltaler Jøgen er forresten en stor Filur, og een af dem der i Scholtens Fraværelse har spilt en meget tvetydig Rolle ham vedkommende, men her er jo ingen anden. –

Udsigterne for neste Høst er kun saa temmelig, hele Nordsiden er meget slet, men Midten af Landet der stedse gjør Udslaget, seer meget godt ud, forresten afhænger det jo aldeles af Veiret.

Hvis ikke særegne Omstændigheder skulde forhindre mig, saa seer Du mig rimeligviis Hjemme neste Aar. – Min ældste Tøs er nu i 9'de Aar, og vi kan ei vel beholde hende længere herude, min Kone trænger desuden til en lille Tour, og da hun daglig venter sig i Barselseng, er det rimeligt at denne Operation ei vil styrke hende. – Det er derfor høist sandsynligt at vi kommer Hjem for en Vinter – De to Hedemann seer vi kun meget sjelden, da Briggene sjelden er her i Havnen – Officererne hos Mourier [102] skal leve et Hundeliv, idet han gjør det saa surt for dem som mueligt, derimod er det modsatte Tilfældet hos Fisker [103]. –

Lev nu vel. Med min og Kones bedste Hilsen til Dig og hele Familien er jeg

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix 29'de April 1841

Gode Adler.

Dit Brev af 7'de October troer jeg endnu ikke at have takket Dig for, det glædede os her, deraf at see at Du dog befandt Dig ret vel. Alderen kan dog vel ikke endnu trykke Dig saare meget; thi der er vel kun faa Aar mellem os, og endnu stikker jeg ikke op. – Alt er her ved det gamle, og i det hele taget kan jeg aldeles ikke spore nogen Forandring hos Negerne, som kunne tyde paa at de ventede en øieblikkelig betydelig Forandring i deres Kaar. – Den vigtige Generale-Indstilling [104] er endnu ikke expederet herfra, men bliver det nok meget snart, og Kunzen spiller en saare betydelig Rolle her i alle Sager, han er den eneste som Scholten nogensinde har haft Respect for, og den lille lader sig heller ikke paa Næsen, endskjønt den er stor nok. – Du kan begribe at han i mange Henseender var aldeles uvidende om Sagerne her, men han har med utrolig Lethed sat sig ind i alle Forhold, og Kongen kunde neppe have valgt en bedre Mand.

Scholten er forresten temmelig vel, dog ikke som han var før sin Sygdom, og jeg siger endnu gid vi maa beholde ham. – Hvorledes v. Dockum [105] har det veed jeg endnu ikke – Han er en huul klog Fyr, som vistnok ikke har i Sinde at blive staaende længe paa den Post han nu har, forresten er han et saare behageligt Menneske at omgaaes. –

De sidste Udfald mod S i Kjøbenh.posten, som man siger skal være af Dirkinck [106], ærgrer ham bandsat, det er i det hele meget svulstigt, og for en stor Deel urigtigt. – Det er formodentlig lavet sammen hos Ferrals, hvor nemlig Dirkinck en Tiid laa som Reconvalesent. – Denne aldeles Don Ranudoske Familie, med hvem det i oekonomisk Henseende er skit, vilde vistnok gjerne frem paa Bræderne, men jeg haaber ikke det lykkes [107]. –

Alt hvad Du skriver at Berg [108] har fortalt om Negerne, skal Du ikke troe som Evangelium, – Berg er en meget forstandig Fyr, men naar Pengein-

teresser kommer med i Spillet, har han kun een Anskuelse som er – Pungen. – At han derfor gjorde et Fandens Spectakel over hans bortløbne Negere kan jeg godt begribe, men maaske havde han eller hans Administrator den største Skyld i det Hele.

Den extraordinaire Gesant, Hr. Sarauw hører vi just ikke meget om, hans Breve holdes hemmeligt af Parthiet, men han skal vel ei komme langt. – Forresten kan det maaske være ret godt at Scholten her har mødt nogen Oposition, gid det havde hændtes ham før i Livet. – Sønnen [109] som er en Deel dumagtig, er han ikke meget fornøiet med, men hvis Skyld er det at han ei har lært noget? – S ærgrede sig meget over et Afslag af Kongen i en Milicesag om en Liet. Mørch – Efter alt hvad jeg kan slutte har Bauditz [110], der er meget vred over at hans Fortjenester (som han ingen har af) ei paaskjønnes [111]. Mørck [112] er et af de aller skikkeligste og ordentligste Mennesker jeg nogensinde har kjendt, og hans store Beskedenhed er vistnok Aarsag i at S ei har taget Notits af ham før. Den Sag, hvorfor han for mange Aar siden maatte tage sin Afsked af Tropperne gjorde Bardenfleth [113] ingen Ære, men hvad vidste B om hvad der foregik. – Er Mørck ikke god nok til at være Chef for det usle Borgerkorps, saa er han vel heller ikke til den Post han har i Secretariatet, og ingen har de nogensinde haft der som nøiagtigere opfylder sine Pligter. –

Planen for Bortlodningen af en Deel af Scholtens Daarekiste Bülowsmindede, er nu fuld, og hvad mere er, Pengene indkommede. – Det skal vel nu snart bortrafles. – Det er nu skeet, og havde vel været bedre, om aldrig begyndt paa. – Dog han har jo Tilladelse at gjøre det. –

Jeg sender Dig herved med Cpt. Thorsen [114] to smaa Skildpadder som jeg haaber vil ankomme i god Stand; det er saare vanskeligt at faa disse Skipperer til at medtage slige Passagerer. –

Høsten for i Aar bliver kun maadelig, paa Longford er det rædsomt, siden medio Novber har jeg her ingen Regn haft. – Min Forpagtning er ude Dber 1842, men jeg ønsker meget at faae den fornyet 8 Aar. – Indstilling med varm anbefaling herfra skal jeg nok faae, men hvem er nu den almægtige i Statsgjeldsdirectionen? Lad mig endelig det vide; har Holten [115] endnu nogen indflydelse der? Jeg skulde forresten troe at Kunzens Mening maatte veie meget Hjemme, han narrer dem sandelig ikke og bruger ikke nogensomhelst Omvei eller Maneuvrer. – Han var ikke hos Dig da han reiste ud, det ærgrer ham nu. – Arnesen er reist, han er en huul Broder. – Scholten flaterede ham her til det latterlige, gjorde nemlig et stort Selskab for ham til Afsked, det var dog vel noget for meget, og jeg troer ogsaa han har seet det taabelige i det, men saadan er nu Scholten, han fordærver selv de Folk han har om sig, dog troer jeg ikke han vil komme nogen Vei med den omtalte lille Regjeringsraad, der paa ingen Maade gaer længere end han selv vil. – Der har været flere Debatter i Regjeringen, og Fatter har

maattet stikke Piben i Sækken. – Bauditz som sagt er meget vred fordi han ei fik den sidste Constitution som Kasserer, og har formodentlig sat alt i Bevægelse for at faae Embedet. – Skiønt han her nok ikke kan bruges hvor han er vil man dog vel ikke derfor give ham Embede strax [116]. – Undervisningen af 4 af Skolerne er her begyndt [117]. – Hvis Du vil vide noget herfra saa lad mig det vide. – Lev vel og hils Din Frue fra os alle hvoraf forresten Børnene i denne Tid har lagt af Skarlagensfeber, der dog nu er ovre –

Din hengivne C. Knudsen

St. Croix den 9'de April 1842

Gode Adler!

Jeg vil ikke plage Dig med mange Ord, eller Beskrivelse over den Tørre-veirs Elendighed som jeg lider under, men blot sige Dig, at hvis Du vil gjøre noget for mig saa er Øieblikket nu. – En Ansøgning til Statsgjeldsdirectionen [118] er hermed, med den varmeste anbefaling fra Regjeringen, desuden har Kunzen skrevet privat til Johnsen [119] som jo skal være den vigtigste Mand, det er kun at beholde Forpagtningen endnu 3 Aar paa mine nuværende Vilkaar. Jeg har nesten mistet alle mine Kreature og gjør ei 6 Fadede Sukker denne Høst – Paa Belvedere ei 20. –

Om Scholten vil jeg intet sige, men jeg stoler aldeles paa ham. – Efter *hans* Raad sender jeg Dig indsluttede Ansøgning til Kongen [120], hvis han bevilger denne, kan jeg dog mueligen komme ind her i noget, der kunde sikkre min Alderdom – troer Du derimod at den ikke vil bevilges kan det jo ikke hjælpe at indgive den. Jeg vil nu aldeles overlade denne til hvad Du vil gjøre med den. – Sophie skriver mig at Du havde sagt at Du vilde tale med Oxholm, hvad har han med Statsgjelden at gjøre? Holten eller Johnsen ere nok Mændene det kommer an paa. – Nu ei mere om mig eller mine. –

Med Undtagelse af Midten af Øen gjør de fleste Plantager her en meget slet Høst, og de slette Sukkerpriser gjør Sagen endnu værre – Conjuncturerne, og den Mangel paa Tiltroe mellem Mand og Mand i America gjør, at nesten ikke noget Indkjøb skeer af vore Producter for det Marked, hvilket i Aar er saare føleligt. – Et Fad Sukker af bedste Qvalitet er ei mere end 50 \$ værd og for Rom aldeles ingen Salg, efter dette Marked vil saaledes kun meget faa Plantager faae Overskud, nogle flere netop betale sine Udgifter, men de fleste aldeles ikke af denne Høst være i Stand til at udrede de løbende Omkostninger. – Du har vel hørt, at allerede 3 af de Plantager der skylder til Kongen, har opgivet sig selv som ei i Stand at holde sig længere – de ere nu averteret til Auction [121]. – Jeg haaber at man Hjemme gjør Scholten Ret og Skjel, der skal en Aand som hans for at holde de Ærgrelser ud som han har haft, og de lader ikke til at være forbi endnu. – Jeg haaber

at han kommer ud igjen, baade for vores og Negernes Skyld. – Min Kone som med et mageløst Heltmod bærer vores nærværende Kors, hilser Dig paa det venligste.

Lev vel

Din hengivne C. Knudsen

Belvedere den 24. Nvbr. 1843

Gode Adler!

Det er længe, meget længe siden at Du har hørt fra mig, og jeg veed ei engang om jeg har besvaret Dit sidste Brev. – Jeg havde vistnok ikke skrevet denne Gang naar ei en Begivenhed havde indtruffen som giver mig Haab om en lysere Fremtid og at alt endnu kan blive godt. Nu altsaa ei mere om de to sidste Aar, hvorom jeg dog heller ikke har plaget Dig meget. – Jeg har faaet en Naboplantage Betsys Jewell i Forpagtning [122], hvis Negerbesætning er ypperlig, og da jeg aldrig formedelst Belvederes usle Besætning kunde drive denne, kan jeg derimod nu drive disse Plantager sammen, saa at det vil kunne betale sig. – Dette er nu Hovedsagen – forresten kan van Dockum forklare Dig Detailen i denne hele Begivenhed. – Det er ene og alene Scholten hvem jeg kan takke for denne Lykke, det havde aldrig blevet bevilget mig herude, hvis han ei havde været her og afgjort det Hele. – Nu ei mere om mig selv. – Gid nu kun at Statsgjeldsdirectionen aproberer denne Affaire som dog er den eneste Maade hvorpaa jeg nogensinde kan gjøre noget Afdrag [123]. – Løverdagsaffairen er da traadt i Kraft, og Scholten har i det hele stor Satisfaction deraf, jeg mener ikke af Negerne, thi disse har han nu sat i saadan en Stilling at jeg sandelig ei veed hvorledes de skulde have det bedre, men jeg mener af Modparthiet, af hvem flere som jeg vist troer nu dog seer at det ei er saa galt, kort sagt the whole business warks wery well, og jeg siger hvad jeg stedse har sagt Dig, at Kongen ingen bedre Mand kan have herude, desværre bliver han her vel ikke længe, og jeg kan godt begribe, at han er kjed af det. – Hans Sundhedstilstand er forresten ret god, men han er endnu lige saa uregjerlig som før, og skjönt han stedse, naar en Fjært løber vild i ham, eller [han] føler sig syg, tager noget ind, er han dog afsted hele Landet over Dagen efter og fatigerer sig saaledes fordi han vil see og gjøre alt selv – Saaledes har han nylig havt et Par Ataque, som var meget alarmerende. – Om Rothe [124] har Du vel hørt nok, der kan siges meget, men naar jeg siger Dig, at af alle de Mænd Kongen i de 30 Aar jeg er herude har udsendt har aldrig een nogensinde nydt den uindskrænkede Agtelse som han hos hele Publikum, og han er i Sandhed a true chip of the old block, kun mere høvlet efter Tiderne. – Vil han engang nogensinde udtale sig offentlig om Øerne, da vil man faae Sandhed, det turde vel svie til mange, men det blev dog *Sandhed* – Hvad Du skrev mig om hans Kone var sandt nok, men Du vidste ikke hvilken Aand der boer i

dette skønne Legeme [125], og hvor skulde Du ogsaa kunde have sporet det i de Cirkler hvor Du saa hende. –

Lev vel, Min Kone hilser Dig mange Gange og beder sig Hilsen formeldt til hendes Naade hvortil jeg lægger min. –

Gid vi maae leve og sees engang endnu. –

Din hengivne C. Knudsen

[Paaskrift: ved Godhed af Hr. Cpt. v. Dockum]

Belvedere den 9'de Juli 1844

Gode Adler!

Jeg vil ikke lade Rothe reise uden et Par Linier fra mig. – Du har naturligviis flere Gange af Scholtens Rapporter til Majestæten hørt om hans Virksomhed her. – Aldrig har nogen Mand, saalænge jeg har været her, efter saa kort et Ophold her som hans, forladt Landet med en saa almindelig Agtelse, og hvis Kongen havde flere Embedsmænd som han herude, vilde Sagerne gaae bedre. –

Han vil kunde sige Dig den fuldkomneste Besked om enhver Ting herude, og hvorvidt Du kan stole paa ham, vil jeg kun sige, he is the chip of the old block i alt hvad Sandhed og Redelighed angaaer. –

Da han og hans Kone har været vores daglige Omgang kjender han min Stilling paa det allernøieste og vil kunde sige Dig alt om hvad der angaaer mig hvis det maatte interessere Dig. – Hvad Scholten angaaer, da er han den eneste som han her er bange for, og det vilde være godt om han altid kunde have saadan Mand om sig. –

Min ældste Datter herude, Mathilde [126], gaaer Hjem under Fru Rotheres Beskyttelse, hun er nu 12 Aar gammel og skal være hos sin Tante Frøken Reimer [127], hun har to Stenøxer til Dig, fundne her paa Belvedere.

Min Kone laver en udmærket Kasse med Syltetøj til Dig, som skal afgaae om en 14 Dage, da Guavaerne endnu ei ere modne. –

Jeg slutter dette da jeg har en Deel at gjøre i Dag, og som sagt, jeg kan intet skrive, som jo Rothe bedre kan sige Dig. –

Lev vel

Din hengivne C. Knudsen

Min Kone beder sig erindret hos Din Frue, ligesom jeg sender min ærbødige Respect –

Lev vel. –

Belvedere 26. Juli 1844

Gode Adler!

Med Cpt. Warming Skibet Grant [128] sender jeg Dig efter indsluttede

Connossement en Kasse indeholdende 2 store Glas med nedlagte Ananasser, 2 Glas Grønt, Lemoner og Papaya – 2 Glas Cashew, 2 Glas eller Krukker Bambo, 3 Glas Guavagelé, 1 Krukke Guavabær, nogle halve Flasker med Biskopessens og Casarippa (bruges som Soya).

Jeg maae anmærke angaaende Ananasserne, at dette er en ny Maade at nedlægge dem paa, de ere nedlagte raae i Sukker. Glassene vare fulde, men saaledes kommer de til at see ud efter nogle Dages Forløb. Jeg har sendt Dig saa meget, for hvis det kommer godt Hjem, ønskede jeg at Du, hvis det var passende gav Hendes Majestæt Dronningen det Halve. – Min Kone har selv syltet det alt, og jeg troer det er bedre end hvad man kan købe. Det var mig meget om at gjøre at Du ved et Par Ord lod mig vide hvorledes de omtalte Ananasser falder ud, og om Du ønsker flere næste Aar paa den Maade som er den nemmeste; muligen maae de have et Opkog før de spises. –

Endvidere ønsker jeg Glas og Krukker udsendte igjen, dette er ikke noget broad hint, at Du skal fylde dem med noget, da vi ei bryde os meget om danske Syltetøjer, men allene fordi Glas etc. ei ere her til at faae uden uhyre dyre, og min Kone har ikke et eneste mere. – Du kan kun simpelt lade en Kasse fylde med tomme Glas og Krukker, som Hendes Naade sikkerligen har hele Huset fuldt af. – Af Rothe, med hvem jeg skrev et Par Ord, haaber jeg Du har faaet fuld Underretning om alt herude. Levvel, min Kone hilser og med hendes og mine bedste Ønsker for Din og Frues Velbefindende er jeg

Din hengivne C. Knudsen

Min Datter som gik Hjem med Rothes, har 2 Stene til Dig, maaske behøver Du dem?

Ved at aabne Ananasserne, der ere stærkt harpixede, vil jeg raade til at tage et varmt Jern og rage dette over Harpixede til alt er løbet af, Glassene springe ikke fordi Harpixede løber ned af dem – Uden dette kan Glassene let knække – Jeg har sendt i Aar noget af samme Kaliber til Hertugen.

Lad mig nu endelig vide om disse have vundet Bifald – Jeg har flere Tusinde Ananasplanter og kan som sagt sende Dig saamange af disse som Du maatte ønske naar jeg kun har Glas. –

Scholten ligger af Podagra, han gaaer formodentlig Hjem næste Aar – om dette bliver for good and all vil Tiden vise, jeg haaber han kommer ud igjen. – Gud bevare os for Fremmede til Gen. Gouv. Dog I har jo Rothe at tage til om nogen Tiid, der er Manden, hvad siger Du dertil? Forholdet mellem Sch og Oxholm bliver Dag for Dag værre, og det er jo ogsaa slemt at denne er saa svært inde som Planter og Forpagter af de største Plantager, dette kan vistnok heller ikke passe sig for en Høistkommanderende.

Lev vel –

Belvedere 27. September 1844

Gode Adler!

Med Cpt Warming Skibet Grant i Juli tilskrev jeg Dig, og sendte en Kasse med noget meget godt Syltetøj etc. som jeg haaber Du længst har modtaget i god Stand. – Jeg var dengang i godt Humeur, i det visse Haab, at Statsgjeldsdirectionen vilde aprobe den af mig indgaaede, og af Regjeringen her meget anbefalede Forpagtning af Plantagen Betsys Jewel, der grændser til Belvedere. – Hvorledes jeg herved paa eengang sattes i en anden Stilling med Hensyn til Belvedere, vil jeg ei skrive Dig, da det vilde blive for vidtløftigt, men blot henvise Dig til Kmjkr. Rothe, der tilfulde vil forklare Dig Sammenhængen. Han er inde i dette Plantagevæsen, saavel som enhver Green af Bestyrelse, Negervæsen etc. her, som kun faa Mænd efter fire Aars Ophold her kan siges at være, og visseligen hans Ord staaer til at troe.

Genr. Scholten gjør her alt hvad han kan for mig, Du kjender ham jo, men Du veed ikke hvor trøstende det er at have ham nær, ved en Afaire som denne. – Havde han ei været her havde man visseligen strax taget Forpagtningen fra mig, og hvad skulde jeg da have gjort, med Belvedere? pløiet som før til liden Baade! – Naar Rothe nu har forklaret Dig alt og Du har seet Gjenpart af min Ansøgning [129] som Generalen sender Hjem med denne Leilighed, da troer jeg visseligen at Du vil tale min Sag, og at min Ansøgning bliver bevilget. – Man risikerer jo intet, opfylder jeg ikke mine Forpligtelser, kan man jo tage den igjen, og da den i Fjor blev opsat til Forpagtning var jeg den eneste som bød paa den. Jeg veed vist at Du vil her gjøre hvad Du kan, især troer jeg at Fog [130] er forbitret paa mig, deels for det slette Udfald af Stutteriet [131] og for Penge jeg skylder dem. – Hvis jeg beholder Betsys Jewel er der dog en Mulighed, ja en Rimelighed at jeg kan betale noget, men mister jeg den, kan jeg med Belvedere allene intet gjøre. Johnson troer jeg er bedre stemt for mig, og disse to ere vel de ledende Personer i Directionen. Jeg vil nu ei kjede Dig længere med mig selv, men gjør hvad Du kan, og jeg troer at Du i denne Sag kan gjøre meget, som sagt min, Kones og fem Børns Skjebne afhænger allene af om denne Forpagtning bliver stadfæstet. –

Alt gaar her forresten godt, vi har Udsigter til en meget stor Høst over hele Landet – Løverdaghistorien tør jeg næsten nu sige at kun faa er fortrydelig over, Negerne ere fuldkommen tilfredse, og arbeide godt. – Det hele Væsen har et gandske andet Anstrøg end før, og en Fremmet kunde være her, hvor han vilde paa Landet, længe, uden at ahne at han var i en Slave-colonie. –

Generalen, som forresten har altid havt meget Talent til at vælge sine Folk, har taget bandsat Feil af Kunzen. – Han maae være saa fuldkommen theoretisk som mueligt, men praktisk her, bliver han aldrig, og istedet for at

han skulde gaae S til Haande og være ham til Hjælp, er han det aldeles modsatte. – Om hans private Liv har Du vel hørt nok af Folk som komme herfra. – Naar Regjeringen er forbi, sætter han sig i sin Storhed i sin Vogn, og kjører Hjem, og hvad der forresten passerer paa Landet er det som han aldeles ingen Interesse havde for, og hvad han veed er kun af hvad han læser sig til af indkomne Sager; thi selv at see, det er ei hans Sag. Generalen staaer saa at sige virkelig paa en Maade ene; saalænge Rothe var her, havde han dog een liberal forstandig Mand om sig; thi Regjeringsraad Petersen [132], skjønt den honetteste Mand som nogensinde et Hjerter slog i, er saare ængstelig for at sige sin Mening. – Jeg har nu intet videre at skrive denne Gang, end at bede Dig ret inderlig at virke til at denne min Ansøgning gaaer igjennem, som jeg saa vist troer at Du kan hjælpe til. Min Kone hilser mange Gange Dig og Din Frue. – Lev vel.

Din hengivne C. Knudsen

Belvedere den 27'de Dber 1844

Gode Adler!

Da jeg ikke veed eller troer at Generalen som i disse Dage ei er vel selv skriver Dig til og Du mueligen kunde ønske at høre noget herfra, saa skriver jeg Dig disse Linier, som jeg haaber skal finde Dig karsk og tilfreds. – Høsten paa forskjellige Plantager er nu begyndt, og vil paa alle snart efter Nytaar begynde, og der vil rimeligviis gjøres en god Sukkerhøst paa Landet. – De sidste tre Uger har forresten paa de fleste Steder været meget tørre, og vi see daglig ud, og længes efter Regn. – Jeg kan ikke undlade at tilskrive Dig en Sag som dog formodentlig snart fra Generalen kommer Hjem til Kongen [133]. Skolerne for Negerbørn paa Landet, der har kostet G.Sch. saa meget Maes og Ubehageligheder, gik i det hele taget ei som det burde, idet det næsten ei var mueligt uden stærke haandgribelige Midler at faae de store Børn til om Løverdagen (Fridagen) at frekventere samme. Aarsagen dertil var gandske simpel; Forældrene vilde naturligviis beholde de store Børn paa denne Dag, deels for at hjælpe dem i deres Plantning for dem selv, og deels for at bringe deres Frugter, Grønt etc. til Byerne til Markedet, som nu holdes paa denne Dag istedet for før om Søndagen, kort sagt Skolerne blive ei frekventerede paa de Dage. For nu at raade Bod paa dette, sammenkaldte Generalen for en 8 Uger siden et Møde af samtlige Plantere og Geistlige, hvori han fornemmeligen proponerede at de store Børn alle skulde gaae i Skole om Søndagen nemlig fra 9 til 12 Aar og længere hvis de ønskede det [134]. Dette blev nu aldeles forkastet af de Katholske og engelske Geistlige og deres Parthi paa den Grund at de ei vilde tillade deres Børn nogen Skolegang om Søndagen da de skulde i Kirken. – Sch var paa St.Jan dengang og Mødet sluttede altsaa uden noget Resultat. Ved sin Hjemkomst sammenkaldte han atter et Møde [135] og var selv tilstede for at forebrin-

ge Sagen. – Du maae nu vide at den Cathekismus, der her bruges, er foruden at den er befalet af Kongen aproberet af saavel de Katholske som Engelske Biskopper i Vestindien, som fuldkommen passende for Negerbørn af hvilkensomhelst Troesbekjendelse. Man kom nu altsaa sammen, og Generalen aabnede Mødet med en Tale hvori han viste at hverken Parthiaand eller Ønske om at bringe Børnene fra den Kirke de engang hørte [til] havde bragt ham dertil, men simpelt fordi at man ei kunde faae dem til at frekventere Løverdagen. Jeg har aldrig hørt ham tale billigere nogensinde og med mere Rolighed; thi ofte kan han brøle dygtig ud, men aldeles ikke denne Gang, og til den Katholske Præst [136] (som nu har givet en Klage til Kongen over ham) sagde han kun »Mr. B. though I have declared, that I would not have any correspondence respective religious matters, You have had the *impoliteness* to adress me this« holdende et Brev i Haanden som han forresten ei sagde til Nogen hvad der stod i – Dette er hvad Butler kalder at han har overfuset ham. – Da S nu havde endt og man skulde skride til Sagen, reiste De Nully [137] sig, og fremrakte et Papir hvori man formeligen nedlagde en Protest imod saadanne Punkter etc. den var underskrevet af 14 à 16 forskjellige Plantere, hvoraf kun De Nully og Ferral og v. Brakle kan siges at være Folk af Dannelse, de øvrige vare af den Art, der hvis de havde været i deres Hjem vilde gaaet bag Ploven nu, og skjønt man skal have prøvet at faae flere respectable Underskrifter kunde man dog ingen faae [138]. – Generalen holdt bedre Contenancen end jeg havde troet mueligt, men hævde Mødet strax. – Mange fremtraadte nu og erklærede sig aldeles utilfredse med denne Protest, men Mødet var hævet. – Denne infame Fremgangsmaade af disse Personer har opvakt en almindelig Mishag blandt de bedre, men S har intet gjort ved nogen Befaling, men vil som jeg troer henstille Sagen til Majestæten. Hvad De Nully angaaer, saa er han af dem der vist giver sine Negere hvad de skal have, men efter min Formening af samme Grund som Du fodrer Dine Heste godt der skal trække Dig, og han er nu engang paa en Maade uafhængig og synes det er saa rask at oponere. – Ferral beraabte sig paa sin og sin Faders Samvittighed! Nu spørger jeg om nogen troer den at være bedre end hos nogen Slagterhund; men disse Folk har Gen. selv fordærvet ved at gjøre formeget af dem. – v. Brakle er egentlig et stort Fæ – Da denne hele Sag er saa klar og indlysende, haaber jeg at Kongen vil befale at det skal blive saaledes, men de Katholske er nu bange for at noget af deres Indflydelse over Negerne skal gaa fra dem, gid det var saa vel, thi de der hører til de Mæhriske Brødre ere dog de bedste Negre. – Jeg seer Arket er fuldt – lev vel hils Din Kone fra os alle.

Din hengivne Ven C. Knudsen

Generalen ligger endnu til Sengs, og har især Juledag været meget syg – jeg har seet ham i Dag og han er ei istand til at skrive til Dig da han kun vil være istand til at faae eet Tjenestebrev til Kongen – –

Belvedere 3'die Martz 1845

Gode Adler!

Jeg har modtaget Dit Brev af 3. Dber f.A. og glæder mig ved deraf at see at Du er frisk og vel. – Det er ikkun en Ide at vi bliver gamle, det gjøre vi slet ikke, det var kun i Sal. Justitsraadens [139] Tiid at Folk bleve gamle, og det laae i den store Pungparyk, de store Knæ og Skospænder, og den store Guldknappede Stok. – Jeg husker grandgiveligt hvorlunde jeg hver Søndag Eftermiddag efter Aftensang i Helliggeists Kirke gik med ham til gamle Mad. Klokker [140] (som han i sine unge Dage havde raspet [141]), istedet for nu at blive ved saa godt som de kunde, saa sad de to og drak Kaffe medens jeg i den anden Stue leiede Kispus med Tøsene, kan Du huske dem? De vare dengang nok værd en Stosen. – Sal. Etatsraaden eller Conferentsraaden [142] gik dog lidt frem med Tiderne; thi jeg troer at han gjorde andet end drak Kaffe med Jens's Kone [143], og andre Jomfruier. – Apropos, jeg har dog aldrig rigtig faaet at vide om det var ham der gjorde Ungen paa Juliane Just [144]. – Naa, det var gamle Tider. –

Af Gen. Scholtens Rapport seer Du nu hvorledes man her vil fratage ham al Myndighed til at paalægge Mulcter, Straffe etc. Der maae dog vistnok gjøres stor Forskjeld paa en Mand der nu næsten i 30 Aar har ført Commando, og nu i 16 Aar været Gen. Gouverneuer, og den der nye beklæder Posten. – Som Sagerne nu staae, kan enhver Herre, ja *Forvalter* mishandle Negerne saa meget de lyste, naar de kun ei indføre dette i Journalen; thi efter Kunzens Mening har G.G. nu ei Lov til at mulktere nogen Forvalter for noget, men alt skal gaae til Rettergang, men da nu Negerne ei kan optræde som Vidne i deres egen Sag, kan jo aldrig Beviis føres, naar der ei var Fri-folk tilstede, hvilket Vedkommende jo let kan passe. Bliver dette saaledes etableret, vil jo Forvalterne, som meest bestaae af raae Skotter, Irlændere etc., aldeles ikke mere bryde sig om Gen.Gouv. der ei længere personlig kan mulktere eller straffe dem, men ved paakommende Leilighed antage en Prokurator, da jo alt skal gaae og dømmes ved Rettergang – Saalænge som Systemet her staaer, forekommer General Gouverneuren mig som Faderen for en stor Familie, der til en vis Grad maae have Magten i sit Huus til at straffe for at Orden kan vedligeholdes. – Løverdags og Søndagsskolerne ere saaledes næsten aldeles ophørte, fordi Forvalterne ei bryde sig om at de unge Negere frekventere samme, da de vel vide at Genr.Gouv. ei kan mulktere dem for deres Forsømmelse. Jeg sætter nu blot til Exempel, at en Forvalter paa een eller anden Maade overtræder Lovene ved Negernes Behandling i nogen Grad; hvad har General Gouv. da at gjøre, han skal indstævne denne til Politiretten, her nægter han, og om endog Beviis gives, apellerer han til Overretten, ja selv til høieste Ret, imidlertid kan saadan en Fyr, som ved en snu Prokurator kan udholde en slig Sag i et Par Aar, imidlertid gjøre hvad han vil og endelig hvis Sagen bliver ham for broget reise sin Vei. – Et gand-

ske andet Business vil det være naar Gen.Gouv. har fuldkommen Ret til ved given Leilighed efter Samvittighed og bedste Skjønnende at mulkttere indtil en vis Summa, eller paalægge anden Straf; som alle holder af Skillingen, vil de vel bandsat passe paa [145]. – Scholten er saa snu og klog at han af alle de Historier han hører, lettelig skjelner mellem Sandhed og Løgn, og skjønt han naar han bliver vred vel kan gjøre et Satans Spectakel, har jeg dog aldrig i de 30 Aar jeg her har kjendt ham seet ham være uretfærdig undtagen mod hans Fiender, som han efter sit Princip ofte behandler bedre end sine Venner, men det siger han er netop hvad man skal gjøre; men jeg kalder det dog en Art Uretfærdighed; dem som han forresten saaledes har behandlet, troer jeg ei har givet ham videre Tak for det – Tak skal Du have for at Du har talt for mig hos Vedkommende; men Generalens Brev til Johnson og Laanecommissionens Indstilling, som jeg ene ogsaa kan takke ham for, har som jeg haaber slaaet Hovedet paa Sømmet, og at jeg forhaabentlig vil beholde B. Jewel til Belvedere [146] og saaledes see mig istand til at faae mine Unger opdragne. – Har Du nogensinde faaet en Steenøxe, som Mathilde havde Hjem til Dig?

Lev min Ven nu vel, og lad mig endnu engang om nogle Aar som Gud veed naar vil ske see Dig frisk og rask. Hils Din Kone mange Gange fra mig og min.

Din hengivne C. Knudsen

Generalen spiste ude hos os i Gaar, han er meget munter og rask, men kan ei altid faae sit Parthi om Aftenen. – Jeg troer at det eneste som vilde bringe ham Hjem i Aar er hvis han skulde faae en Aataque [147]. –

Noter til brevene

1. Hans Peter Wilhelm Petersen (1797–1863), exam. jur., vestindisk embedsmand, 1841 kgl. kasserer på St. Croix (se Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Generalgouv. indberetter 11/3 35 til generaltoldkammeret, at der er meddelt prokurator P. rejsetilladelse (V. J. 345/1835).
2. Ved kgl. reskript af 17/10 34 vedr. de borgerlige militser på de vestindiske øer blev det bl. a. fastsat, at benævnelserne frikorpser ændredes til jægerkorpser (V. J. 1043/1834).
3. Moderen Lucie Assenius var halv-søster til Susanne Uytendahl, hvis ældste datter Anna Ulricka Elizabeth Heegaard (1790–1859) i årene 1827–48 levede sammen med generalguvenør Peter v. Scholten, jfr. de i indledningen, note 1 nævnte artikler.
4. Mormoderen Charlotte Amalie Bernard (1753–1856) var Samboinde (3/4 neger) og slavinde, indtil hun blev frikøbt i 1793, jfr. samme artikler.
5. Frants Christopher Bülow (1769–1844), generaladjutant hos kong Frederik VI (Biografisk Leksikon).
6. Prins Christian Frederik, den senere kong Christian VIII, hos hvem Adler var privatsekretær.
7. 1824, 1828 og 1834; fuldmagter indrykket i Christiansted Pantebog, RA.
8. Benedicte Sophie Knudsen, døbt i Snoldelev 3/6 1790, død ugift i Neapel, se den i indledningen, note 3 nævnte artikel.
9. Adler var 1829 blevet gift med Anna, Marie Saabye, f. Høyer (1786–1857), dt. af provst Christian Frederik H. og enke efter grosserer Niels Christian Rudolph Saabye (Biogr. Leks.).

10. Johannes Søbøtke (1773–1854), Lawaetz s. 55 ff, vicegeneralguvernør, 4/8 35 udnævnt til guvernør over St. Thomas og St. Jan (V. J. 791/1835). Generalgouv. indberetter 3/5 35, at der er meddelt vicegeneralgouv. S. rejsetilladelse for 1 år (V. J. 581/1835). 26/7 35 melder Søbøtke sin ankomst til England, hvorfra han for sit helbredsskyld agter at rejse til det sydlige Frankrig (V. J. 761/1835).
11. Lawaetz s. 49–50. Johannes Voldby Mouritzen (1772–1839), exam. jur., kom 1793 til Vestindien som prokurator og fik forskellige embeder derude, 1823 2. regeringsråd, 1830 1. do., 1837 konferensråd (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen); han hørte til de mere besindige og mådeholdne bl. de vestindiske embedsmænd.
12. 1834–35 fører af briggen »Emerald« til Vestindien (V. J. 488/35).
13. Fmtl. den norskfødte Carl Andreas Kierulff (1786–1849), som 1813 blev exam. jur. og prokurator og kort efter rejste til Vestindien (Hjorth-Nielsen: Prokuratorer i Danmark), og prokurator, auditor Peter Rosenstand Goiske Borch (1785–1836). Om Kierulffs angreb på regeringen, se Lawaetz s. 45–46.
14. Datteren Petra Caroline Frederika blev født 8/9 1835; bl. fadderne ved dåben i Christiansted 5/12 35 var generalgouv. Scholten og etatsråd Mouritzen. Hun døde ugift i Kbh.
15. Jfr. brev af 26/5 1835. John Christmas (1799–1873) var søofficer, men opholdt sig mange år i Vestindien, hvor han ejede plantagen »Peters Rest« på St. Croix. 1829–42 fører af det ham og grosserer Robert Kerr tilhørende fregatskib »Johanne Marie« i Vestindiefart (Topsøe-Jensen og Marquard).
16. Fmtl. den kendte Eidsvold- og stortingsmand, statsråd Peter Motzfeldt (1777–1854), som opholdt sig på St. Thomas som officer fra 1802 til den engelske besættelse 1808. Derefter var han 1 års tid i engelsk krigsskib, hvor Knudsen muligvis har været sammen med ham (Norsk Biografisk Leksikon).
17. Generalgouv. indberetter 14/6 1836 bl. a., at briggen »Henriette Johanne«, kapt. Michelsen, er ankommet (V. J. 889/36).
18. Købmand og grosserer Carl Emil Knudsen, død 1873, der i en årrække drev virksomhed under adr. »bag Børsen« 74 og f. eks. iflg. vejviseren 1837 bl. a. havde udsalg af kolonialvarer og oplag af engelsk fajance. Han havde 1835 varer til Vestindien med den i brev 26/7 1844 nævnte kapt. Warming. Var ikke i familie med brevskriveren.
19. Scholten havde været hjemme i 1834 og rejste først til Danmark igen i foråret 1838, men var da til gengæld borte i 2 år.
20. Generalguvernør Peter Lotarius Oxholm (1753–1827) havde i sit 2. ægteskab med Ann O'Neill 10 børn, der 1840 optoges i adelsstanden. Her er tale om sønnerne Frederik Thomas O. (1801–71), officer, 1835 major og regeringsråd i Vestindien, 1840 kammerherre, 1857 generalmajor, og Valdemar Tully O. (1805–76), også officer, 1834 regeringsråd i Vestindien, 1840 kammerherre, senere medl. af den grundlovgivende rigsforsamling, landstingsmedl., overhofmarskal m. v., R. af af Elefanten (Danm. Adels Aarbog 1887). Se i øvrigt Lawaetz s. 58 ff.
21. Brødrene F. og W. Oxholm ejede på det tidspunkt plantagerne »Mountain«, »Mint« og »Envy« i Prinsens Kvarter (St. Croix matrikel 1836, RA).
22. Den fra kanonbådskrigen bekendte søofficer Jørgen Conrad de Falsen (1785–1849), der 1. gang havde været gift med en søster til Adlers kone Cecilie Cathrine Høyer (1784–1816). Kommandørkapt. 1836. Han fik p. gr. af svækket Helbred sin afsked 1838 med kommandørs karakter, hvilket senere ændredes til kontreadmirals Kar. (Topsøe-Jensen og Marquard).
23. Briggen »St. Croix« (kaptltnt. P. T.

- Grove) afgik fra Kbhvn. 15/4 1836 og ankom til St. Croix 13/6 (Schultz og Ackermann).
24. Carl Theodor Reimer (1808–68), fru Knudsens broder, blev exam. jur. 1830 og rejste derefter til Vestindien, hvor han beklædte forskellige stillinger, indtil han 1856 udnævntes til kgl. kasserer på St. Thomas og St. Jan (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Fra 1842 ejer af plantagen »Grove Place«.
 25. 5/5 1836 indberetter den vestind. regering, at exam. jur. R. er kst. som 3. fuldm. i regeringsekretariatet, og at han tillige er udvalgt til at bestyre forretningerne i generalguvernements sekretariat (V. J. 645/36).
 26. Briggen »Allart« (kaptltmt. P. S. Kjerulf) afgik fra St. Croix 3/4 37, fra St. Thomas 5/4 og ankom til Kbh. 14/5 37 (Schultz og Ackermann, s. 538).
 27. Reimer fik sit ønske opfyldt og udnævntes ved kgl. resol. 26/8 37 til kgl. fuldm. i Vestindien.
 28. Se indledningen.
 29. Fadens rumfang varierede; fra omkring 1786 regnes med 1.000–1.100 lbs. pr. fad, medens man omkring 1850 må regne med 1.200–1.400 lbs. pr. fad, se P. P. Sveistrup: Bidrag til de tidligere dansk-vestindiske øers økonomiske historie med særligt henblik på sukkerproduktion og sukkerhandel, Kbh. 1942.
 30. 25/11 1836 indberetter Scholten, at regeringsråderne Mouritzen og F. Oxholm er returneret fra New York med orlogsbriggen Allart og straks har overtaget deres poster i regeringen (V. J. 35/1837). Allerede 25/3 37 indberettes imidlertid, at M. p. gr. af sit svagelige helbred er udtrådt af regeringen (V. J. 301/37), og 12/6 37 fremsender Scholten M.s ansøgning om afsked (V. J. 539/37). M. døde 10/3 39.
 31. Se note 19.
 32. Landstedet »Bülowsminde« opført 1834 på et højdedrag et par km. sydvest for Christiansted, se de i indl. note 1 nævnte artikler.
 33. Scholten ankom til St. Croix 19/6 1840 med orlogsbriggen »St. Croix« (V. J. 718/40); se i øvrigt brev 20/6 40.
 34. Johs. Søbøtke var kst. generalguvernør under Scholtens hjemrejse til Danmark 1838–40.
 35. David Kristoffer Voss Hoskiær (1788–1846), søn af administrator ved det dansk-vestindiske handelsselskab Jeppe Jacob H.; ugift (stamtavle over familien Hoskiær, Kbh. 1889). Scholten indberettede 25/5 38, at bogholder, cancelliråd H. var kst. som regeringsråd under Scholtens og kst. regeringsråd Koefoeds rejse til Europa (V. J. 515 og 516/38). Kammerjunker G. A. Koefoed var kommet ind i regeringen som konst. i Mouritzens sted (V. J. 301/37).
 36. Kjøbenhavnsposten indeholdt en serie artikler med ret nærgående kritik af den vestindiske administration m.m., forfattet fortrinsvis af cand. jur. Edv. Aug. Heilbuth (1808–72), der 1836 ansattes i rådssekretariatet på St. Thomas efter i 1 år at have arbejdet i generalguvernements-sekretariatet. (V. J. 404/36). Ved kgl. resol. af 20/8 36 udnævntes han til fuldm. hos de vestind. embedsmænd (V. J. 886/36). – Prokurator Carl Frederik Wilhelm Sarauw (1806–81), senere dommer og politimester i Frederiksted, havde bl. a. skrevet en afhandling i Fædrelandet 1839 om virkningen af St. Croix toldforordning af 6/6 1833 (om denne sag se V. R. 1840, nr. 54, 57, 61 m. fl.).
 37. Ved kgl. resol. 14/7 1835 meddeltes cand. jur. Sarauw ny bev. som prøveprokurator i 2 år på St. Thomas og St. Jan (Danske Kancelli, resol. prot. for 3. dept., nr. 1216). Han blev i 1833 ved 2 domme i den vestind. landsoverret idømt mulktur på 300 og 200 rdl. i anledning af »fornærmelige Udladelser« mod exam. jur. Brabrand og har fml. i tilslutning hertil mistet en tidligere bev. som prøveprokurator. Bøden nedsattes 1835 til 50 rdl. (Danske kanc. 3. dept. registrant 1834–36, nr.

- 1327). 1839 fik Sarauw prokuratorbev. uden tidsbegrænsning (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen).
38. Jfr. Danske Lov 6-21-2. Om Scholtens oprindelige bevågenhed over for Heilbuth, som senere blev hans farligste modstander, se Lawaetz, s. 102-03.
39. V. Oxholm blev 1841 kommitteret i generaltoldkammeret og 1842-47 hofchef hos kronprinsen (Fr. VII).
40. Se note 21. Endv. ejede de iflg. Lawaetz, s. 60, sukkerplantagen »Negrobay« i prinsens kvarter, og desuden forpagtede de flere plantager.
41. Regeringsavisen meddeler 14/11 1839, at bl. a. kapt. Knudsen er ankommet som passager med det amerikanske skib »Contor« fra New York.
42. Adler udnævntes 2/1 1840 til geheimeetatsråd med rang af 2. kl. nr. 9.
43. David Hoskiær.
44. 31/3 40 indberettede regeringen, »at den foranlediget ved flere i den senere Tid indtrufne Omstændigheder, som lade formode, at Regjeringsforretninger blive meddeelte Uvedkommende Personer, besluttede at give Fuldmægtig Heilbuth, som havde forestaaet Bogholdercontoirets Forretninger, en Advarsel i den ommeldte Henseende og sagde derfor til ham, at han maatte være forsigtig med hvad Oplysninger han meddeelte fra Contoiret. Fuldmægtig H. svarede herpaa, at han ikke havde opgivet andet, end hvad der var af almindelig Interesse for Publikum, og at han ikke havde givet nogen Oplysning, som var i Strid med hans Embedseed, samt derhos yttrede, at Regjeringen kunde suspendere ham og sætte ham under Tiltale, hvortil Præsens svarede, at det ikke var en Beskyldning, men en Advarsel, der var givet ham. –
- Den flg. Dag ansøgte han om der maatte blive anlagt Sag imod ham. –
- P. Gr. af det med Heilbuth forefaldne, og da han i Skr. af 14/3 40 har nævnt sig som Forfatter af flere i Kiøbenhavnsposten indrykkede Afhandlinger, der indeholde fornærmelige Insinuationer mod Generalguvernementet og Gieldsliquidationscommissionen, har Regjeringen forflyttet ham til Raadssecretariatet – indtil Resolution paa denne Sag indløber.«
- Allerede inden denne indberetning d. 27/5 40 blev modtaget i generaltoldkammeret, var det p. gr. af Heilbuths artikler i Kjøbenhavnsposten nr. 115, 116, 117-18 (27.-30. april) ved kgl. resol. af 13/5 40 bifaldet, at Fm. H. blev suspenderet og aktionsordre udfærdiget imod ham for ved sine bestræbelser for at sætte såvel generalguvernøren i særdeleshed som regeringen i det hele i et forhadt lys at have handlet imod sine embedspligter og sin i så henseende aflagte ed (V.J. 368/40). Se også Lawaetz s. 244-45.
45. Christian Boas Petersen (1798-1862), cand. jur. Søn af købmand Thomas Petersen og Caroline Magdalene Grüttsmann, 2/10 1830 Regeringsssek. og stempelpapirforvalter på St. Croix, 1839 kst. regeringsråd (V.J. 219/39).
46. H. P. W. Petersen, se brev af 15/3 35 med noter 1, 3-4, søn af Thomas P. og mulatinden Lucie Assenius. Han blev 1839 kst. som regeringssek., samtidig med at halvbroderen blev kst. som regeringsråd, se note 45.
47. Se note 3.
48. Major ved de vestindiske tropper Hans Lønborg, senere kar. oberstltnt., afsked 1844, død 1860, 74 år (Richter).
49. William Heyliger Dewhurst, prakt. læge på St. Croix og død der 1843. (Kr. Carøe: Den danske lægestand 1786-1838).
50. Major Jacob Heitmann Gyllich, chef for Frederiksted brandkorps og mægler i samme by.
51. Dansk vestindisk regerings avis bragte 10/2 1840 en meddelelse fra H. v. Lønborg, som skarpt imødegik et Indlæg i avisen for 9/12 1839 fra dr. Dewhurst, hvori denne udlovede en belønning på 50 dollars til den, der kunne give oplysninger om 2 hvide

- mænd, som han påstod havde antastet fru Dewhursts vogn en lørdag aften, da hun og familie var på vej hjem fra et selskab på »Peters Rest«. — De pgl. var en af Lønborgers undergivne, sergent Rømeling i selskab med en underforvalter, og der var iflg. det optagne forhør intet foregået, som kunne berettigede dr. D. »til at bruge slige mildest talt overdrevne og ugrundede Sigtelser«.
52. Poul Frederik Tøttrup, kapt. ved det vestind. artilleri, død 1842 på St. Croix, 43 år (Richter).
53. Dvs. duellere. »Fuglestang« egl. en stang, hvorpå falkoneren afrettede falke, men anvendtes især om en stang, der på Frederik IV's tid var anbragt uden for Københavns Nørreport, og hvor der ofte holdtes dueller (ordbog over det danske sprog 6, s. 154).
54. Ved kgl. resol. af 22/11 1834 blev oberstltn. og stadshauptmand på St. Croix P. de Nully beskikket til toldinspektør i Christiansted (V.J. 1202/34). Scholten havde 30/10 erklæret, at han bl. ansøgerne alene kunne anbefale N., da de øvrige var toldkontrollører på St. Croix, og han »anseer det for urigtigt og skadeligt for Tjenesten at forfremme selv den Dueligste af disse til virkelig Inspecteur p. Gr. af dennes tidligere Forhold til sine Kammerater« (V.J. 1131/34).
55. Kammerherre, overformyndet på St. Croix Roger Ferral, ejer af plantagerne »Annally« og »Mount Ferral«. Se i øvrigt note 138.
56. Fmtl. forannævntes søn Roger Edmund Ferral, 1842 ritmester og overtoldbetjent på St. Croix, død 1861, 63 år.
57. Iflg. kancelliskr. af 13/12 1836, publiceret ved V. R. Plakat 5/5 37, skulle lægernes dispensationsret ophøre fra 1/1 1840, således at forholdene på øerne blev som i det øvrige Danmark. Planter Edw. Dewhurst, den tidl. nævnte læges fader, ansøgte imidlertid 25/11 39 på en række planteres og lægers vegne om, at den hidtil gældende ordning, hvorefter lægerne selv kunne forsyne plantagerne med medicin, opretholdtes (V.R. 16/1840 A). Edw. Dewhurst var ejer af plantagen »Concordia« og desuden administrator for en del plantager, hvis ejere boede i England. Scholten anfører i brev af 13/5 41 til kongen, at Dewhurst er blevet den ledende person i oppositionspartiet.
58. 30/1 40 indberettede apoteker Grove i Frederiksted, at skønt 4 uger nu var forløbet, vedblev lægerne at holde deres officiner åbne og havde dertil gjort sådanne skridt, som viste, at de ikke agtede at ophøre dermed (V.R. 100/1840 A.), og 18/2 40 indstillede apoteker Benzon i Christiansted og apoteker Grove i forening, at regeringen pålagde toldvæsenet at påse, »at ingen som helst Medikamenter indføres her paa Landet undtagen til de privilegerede Apoteker«, og de forbeholdt sig at anlægge sag (V.R. 157/1840 A). Særlig pikant var det, at den kst. generalguvernør, Søbøtke, selv var planter, og sagen voldte regeringen meget bryderi, se referatprotokollen nr. 204, 205, 212, 240, 276, og hjemsendtes 13/7 40 til danske kancelli (V.R. 381/1840 A).
59. Carl Adolph Rothe (1767–1834), søofficer, 1820–22 fg. generalguvernør i Vestindien i anl. af sagen mod generalgub. Bentzon. Senere kontreadmiral (Topsøe-Jensen og Marquard).
60. Fmtl. hertug Christian August af Augustenborg (1798–1869), dronning Caroline Amalies broder.
61. Generalguvernørens broder Frederik v. Scholten (1796–1853), kapt.ltn. i Søetaten, fra 1834 toldinspektør i Frederiksted; ugift.
62. Andreas Peter Knudsen (1793–1865), cand. jur., til 1836 generalkonsul i Tripolis, gehejmelegationsråd, søn af departementschef i Danske Kancelli Christian K., se note 142 og den i indl. note 3 anførte artikel.
63. Forannævntes broder Hans Christian

- K. (1792–1877), cand. jur., i mange år ansat ved Københavns politi, fra 1841 kasserer og regnskabsfører. Tillige kasserer v. Kbh. Havneforvaltning, se samme art.
64. Fmtl. de i Kjøbenhavnsposten nr. 115–18 (27.–30. april 1840) optagne artikler, der medførte Heilbuths suspension og sagsanlægget imod ham, jfr. note 44.
65. Om Scholtens tendens til at afgøre sagerne på egen hånd i generalguvernementet, medens kun mindre vigtige forhold blev drøftet i den samlede vestind. regering, se Lawaetz, bl. a. s. 42 ff., 50 og 118.
66. Den officielle avis startede privat i 1770 under navnet »Royal Danish-American Gazette«, hed senere i en år-række »Dansk-vestindisk Regjerings Avis« og fra 1840'erne »St. Croix Avis«, som stadig udkommer.
67. Om den Magens'ske sag se note 89.
68. Se note 44.
69. Under Scholtens hjemrejse 1838–40 havde Søbøtker lejet Bülowsminde, se Lawaetz s. 56.
70. Barkskibet »Triton«, kapt. L. Poulsen, annonceret ankommet til Frederiksted 23/3 40 (Dansk-vestind. Reg. Avis s. d.).
71. Løjtnant Christian Frederik Hedemann (1814–63) var 1839–41 med briggen »Mercurius« i Vestindien (Topsøe-Jensen og Marquard), men havde under opholdet i Vestindien en tid orlov, hvor han var ombord i John Christmas' skib »Johanne Marie« (Schultz og Ackermann s. 555).
72. Ved kgl. resol. 28/4 40 meddeltes der Søbøtker tilladelse til – efter Scholtens tilbagekomst – at foretage en rejse på 1 år til Europa (V.J. 337/40).
73. Hens Henrik Berg (1790–1862), exam. jur., beklædte en række embeder på St. Thomas, navnlig som byfoged og politimester og fra 1834 medlem af rådet, 1855 præsident for St. Thomas og St. Jan og viceguvernør for D.V.I. Han ejede på St. Jan bl. a. plantagen »An-naberg« på øens nordkyst, hvis ruiner er restaureret og fredet under National Park Service. – 25/5 1840 indberetter guvernøren på St. Thomas og St. Jan til generalguvernøren, at 11 negre af plantagerne Leinsterbays og Annabergs besætninger »afvigte Lørdag Nat« er undvejet til Tortola, og d. 31/5, at yderligere 4 ufrie fra forskellige plantager er bortløbne (GG 187 og 204/40) 18/7 40 indberetter Scholten til generaloldkammeret, at grunden til de fra Bergs plantager stedfundne desertationer var frygt for, at negrene i ejerens fravær skulle blive udpint af den af ham ansatte bestyrer (V.J. 850/40). I indberetning 7/8 40 giver han en nærmere redegørelse for stemningen bl. negrene på St. Jan og konkluderer, at det eneste middel til at dæmme op for rømninger til de nære engelske øer vil være forbedringer i de ufries kår (V.J. 877/40).
74. Om de udviklede sportelforhold i Vestindien og arbejdet på at få et samlet sportelreglement for alle embederne henvises til Danske Kancelli, 3. dept., henlagte sager ang. sportelvæsenet i Vestindien 1804–41 (3 pakker, betegnet K 3, 1 a-c), RA. Heri findes bl. a. et udkast fra 1839 og en erkl. af 8/1 41 fra rådet på St. Thomas, der bl. a. meddeler, at byfoged Berg for tiden opholder sig i Danmark og derfor ikke har udtalt sig.
75. Anders Andersen Kiellerup (1794–1868), exam. jur., prokurator på St. Thomas, 1834 auditor og advocatus regius, endv. chef for brandkorpset med majors rang (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen).
76. Kapt.ltn. Giøde Giødesen (1794–1844), 1839–40 chef for briggen »St. Thomas« til Vestindien (Topsøe-Jensen og Marquard). Chefen var gået syg i land 30/3 40, men kom – endnu meget medtaget – ombord 12/6 og overtog kommandoen; briggen afgik fra Vestindien 14/6 40 (Schultz og Ackermann, s. 554).

77. Scholten ankom til St. Croix 19/6 40 med briggen »St. Croix«, kapt. H. Fisker (s. st. 559–60 og Scholtens egen indberetning af 21/6 40 (V.J. 718/40).
78. I sin indberetning 21/6 40 udtaler S., at hans modtagelse af den sorte befolkning var »som sædvanlig støjende i høj Grad«, hvorimod han blandt den blanke befolkning ikke fandt tonen fuldt så tilfredsstillende, om den end tilsyneladende var smigrende. Ved den militære parol d. 20/6 oplæste han en bekendtgørelse til øernes beboere, hvoraf kopi findes i V.J. 718/40, og som indrykkedes i regeringsavisen 22/6.
79. Sønnen Christian Fibiger Knudsen blev født 3/10 40, død ugift i Kbh. 1911, kontorchef i Privatbanken.
80. Endnu et barn blev født, nemlig Anna Marie Charlotte Knudsen, f. 12/11 1842, død 1937, g. m. højesteretssagfører Frederik Casper Conrad Friboe Zahle (1842–1920).
81. Scholten indberettede 10/7 40 bl. a., at han 2/7 afgik til St. Thomas med den franske admiralsfregat »Armide«, admiral Arnoux, og fandt stemningen meget god (V.J. 741/40). Se dog brev af 18/7 40 nedenfor.
82. Fmtl. H. L. Arnesen, jfr. brev af 29/4 41. Cand. jur. Hans Leganger Arnesen (født 1809) blev v. kgl. resol. af 20/8 36 udn. til fuldm. hos de vestind. embedsmænd; senere prokurator og kammerassessor, plantageejer; opnåede stor indflydelse derude, men gik fallit 1862 og forsvandt (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen).
83. Ved kgl. resol. 8/5 40 var kammersekr., justitsråd Kunzen beskikket til juridisk regeringsråd (V.J. 366/40). Scholten indberettede 7/8 40, at Kunzen var udkommet, og at Hoskiær derfor var fratrukt sin konst. som regeringsråd (V.J. 877/40). Carl Frederik Kunzen (1800–1872) var søn af komponisten F. L. Æ. K. Han blev senere overdommer v. den vestind. landsoverret og medlem af kolonialrådet (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen).
84. Ved kgl. resol. af 22/4 40 approberedes et af en nedsat kommission d. 7/1 40 afgivet forslag til en ændret organisation af toldvæsenet på St. Croix, som skulle træde i kraft 1/10 40 (V.J. 12 og 244/40). 27/8 41 sender generalgouv. indberetning om de i den anl. truffne foranstaltninger (V.J. 802/41).
85. I anl. af Chr. VIII's kroning 28/6 1840, om hvis højtideligholdelse Scholten d. 22/6 havde udstedt en bekg., uddeltes en lang række ordener fra rd. af elefanten til dannebrogsmænd. – I Vestindien blev flg. rd. af Dannebrog: medl. af rådet p. St. Thomas, kammerjunker Gottfred v. Schmidten; toldinspektør i Frederiksted, kammerjunker Fr. v. Scholten; stadshauptmand p. St. Thomas Herman Wilh. Precht; bogholder p. St. Thomas, cancelliråd David Hoskiær, kapt. ved Christiansted brandkorps Thomas Benners og præsten ved den danske menighed p. S. Croix Jens Klint Bagger (hof- og statskalender 1841). Th. Benners var født p. St. Croix ca. 1784 (folketælling 1846).
86. Der sigtes til den store nordamerikanske pengekrise under præsident Jackson i slutningen af 1830'erne. Sveistrup nævner i det i note 29 anf. værk den store betydning handelen med USA gennem årene havde for St. Croix.
87. Se note 71. C. F. Hedemanns broder, ltnt. Anthon Rudolph H. (1816–97) senere kommandør og kammerherre, var 19/6 40 kommet til St. Croix med orlogsbriggen af samme navn sammen med Scholten (Schultz og Ackermann).
88. Søbøtke rejste hjem 20/7 40 med det danske barkskib »Grant«, ført af kapt. F. R. Warming (Reg.avisen s. d.).
89. Landfoged på St. Jan J. M. Magens' klageskrift mod generalguvernør Scholten blev indgivet til kongen 9/4 1840. Scholten anlagde derefter sag mod Magens og foranledigede klageskriftet trykt som en bog på 262 s.

- Om denne vidtløftige sag og dens forhistorie må i det hele henvises til Lawaetz' udførlige gennemgang, særlig kap. X (s. 89–100).
90. Scholten ansøgte 3/4 40 generaloldkammeret om tilladelse til, at enten han selv eller vedkommende efter hans død måtte afhænde Bülowsminde ved et lotteri (V.J. 183/40). Efter høring af rentekammeret meddeltes det 9/5 40 Scholten, at der for Vestindien ingen lov var, som gjorde speciel tilladelse nødvendig (V.J. 326/40). Se i øvrigt Lawaetz s. 221 med note 4–5.
91. Heilbuths artikel i Kjøbenhavnsposten 28/4 40 kritiserer, at Longford, som i 1839 producerede »ikke langt fra 700 Fade Sukker«, var bortforpagtet på 5 år for en afgift på i de første 2 år 0 og i de 3 andre »kun lidt mere«, nemlig 500 rdl. v. c. om året.
92. Se note 44.
93. Auktionen annonceredes i Regeringsavisen 30/7 40 at skulle finde sted 3/8 40; den fortsattes 10/8 med salg af sølvtøj, heste, vogn etc. (annonce 3/8 40).
94. Om kongens reskript af 1/5 40, hvorved han pålagde generalguvernøren ved sin tilbagekomst til øerne at tilkendegive planterne Hans Majestæts ønske om, at de frivilligt gav plantagenegrene 1 ugentlig fridag uden for høsttiden, se Lawaetz s. 155 ff. De langvarige forhandlinger endte med, at lørdagen ved reskript af 18/2 43 (Scholten var da igen i Kbh.) blev påbudt som fridag.
95. Se note 83.
96. Kunzen var g. m. Caroline Wilhelmine Dorothea Dahlén (1793–1871), dt. af solodanser Carl D. og skuespillerinde Johanne Caroline Elisabeth Morthorst (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen).
97. I en artikel i Kjøbenhavnsposten 11/5 40 om udnævnelsen hedder det: »Vi er overbeviste om, at Hr. K.s sjældne Indsigter ville komme det offentlige til særdeles Nytte og bidrage til at kaste et klarere Lys over de vestindiske Rejeringsforhold«. – Kunzens ringe højde har givet anledning til den anekdote, at man ved hans ankomst til øerne bemærkede, at kongen som led i sparebestræbelserne kun havde udsendt en halv regeringsråd.
98. Her sigtes fmtl. til Heilbuths indlæg af 21/8 40 til sin i suspensionssagen beskikkede forsvarer, Sarauw, hvori han fremførte en række konkrete insinuationer mod Scholten, jfr. Lawaetz s. 106.
99. Franz Sommer (1777–1833), der var exam. jur. og officer, blev 1823 landfoged, politimester og skifteforvalter p. St. Jan, 1827 regeringsråd (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Scholten var så godtroende og uforsigtig at låne penge af sine undergivne, og Heilbuth insinuerede, at det i forholdet til Sommer, som var en stor beundrer af Scholten, var sket under løfte om forfremmelse, se Lawaetz s. 40 f.
100. Jfr. Danske Lov 6-21-2. – Efter korrespondance med de centrale myndigheder i Kbh. anlagde Scholten efter at have opnået fri proces privat søgsmål mod Heilbuth, en sag der verserede ved de forskellige instanser lige til 1847 og ikke endte tilfredsstillende for Scholten, se Lawaetz s. 107–08.
101. Christian Ludvig Øgaard (1789–1865), exam. jur., rejste 1818 til Vestindien, blev prokurator og kancelliråd og 1836 auditor og advocatus regius p. St. Croix (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Øgaard synes engang at have lånt Sarauw en afskrift af et vigtigt dokument i emancipationssagen og søger i en erkl. af 15/5 41 at overbevise generalguvernøren om, at han ikke har skjulte uædle hensigter, og at der ingen hemmelig forståelse er mellem ham og »det Parti, der saa ubeføjet har henkastet sig til Dommer over vestindiske Affairs Gang og Øvrighedens Handlinger« (GG 220 og 228/1841).
102. C. E. Mourier (1795–1865), kapt.ltn., 1832–38 guvernør i Trankebar. 1839–

- 41 chef for briggen »Mercurius«. Senere viceadmiral og ordensmarskalk (Topsøe-Jensen og Marquard).
103. Hans Fisker (1793–1855), kapt., 1840–41 chef for briggen »St. Croix« (Topsøe-Jensen og Marquard), som havde udbragt Scholten til Vestindien, jfr. note 77.
104. 13/5 41 skriver Scholten til kongen, at han gennem generaloldkammeret vil modtage den befalede udførlige indberetning ang. resultatet af de skridt, der er foretaget for at forskaffe de ufrige lettelser i deres nuværende stilling, og om resultatet af de forhandlinger, der har fundet sted i overensstemmelse med reskriptet af 1/5 40 (jfr. note 94). Indberetningerne vil blive overbragt af kammerjunker v. Dockum (jfr. note 105), der rejser hjem med »Mercurius«. 9/7 41 meddeler S., at indberetningerne nu hjemsendes (V.J. 625/41). Mercurius afgik fra St. Croix 10/7 og ankom til Kbh. 14/8 41 (Schultz og Ackermann).
105. Ved kgl. resol. 5/4 40 blev pr.ltn. C. E. van Dockum, den senere admiral og flådeinspektør m. m. og i en periode marineminister (1804–93) (Topsøe-Jensen og Marquard) beordret til i 3 år at forrette adjutanttjeneste hos generalguvernøren og blev desuden kst. som havnekapt. og overlods i Christiansted (V.J. 197–98/1840). Han har i sine »Livserindringer«, 1893, givet en livfuld skildring af sin vestindietid.
106. Friedrich R. E. M. Dirckinck, friherre af Holmfeld (1802–96), kapt.ltn., 1839–40 næstkommanderende på Mercurius, men blev i april 1840 bragt syg i land, hvor han opholdt sig i nogle måneder. Senere orlogskapt. og kar. kommandør (Topsøe-Jensen og Marquard). – Polemikken i Kjøbenhavns-posten fortsatte ikke ind i 1841 (bortset fra en artikel om Bülowsminde 4/5 41). Brevskriveren sigter fmtl. til en artikelrække i »Fædrelandet« 5/1–2/4 1841 »Vestindien set fra Planternes Synspunkt«, som Lawaetz dog mener er af Heilbuth, se Lawaetz s. 107 m. note 1).
107. Se note 55 og 138.
108. Se note 73.
109. Scholtens søn Wilhelm Casimir v. S. (1816–76), senere kar. oberst i kavaleriet. Han opholdt sig en tid hos faderen i Vestindien og hjemsendtes maj 1841 med Christmas' Skib Johanne Marie (brev fra Scholten til Chr. VIII af 30/5 41).
110. F. C. H. Bauditz (1807–54), cand. jur., kapt. i kongens livkorps, udnævntes 8/8 35 til fuldm. hos de kgl. embedsmænd i Vestindien, hvor han beklædte forsk. embeder; 1852 postmester i Rendsborg (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Han hørte til Scholtens kritikere, se Lawaetz s. 61 m. fodnote.
111. Sætningen er uafsluttet.
112. Ltnt. Otto Johan Mørch, f. i Grønland ca. 1794 (folketælling 1846) blev – efter i nogle år at have fungeret i forsk. stillinger i Vestindien – ved kgl. resol. 25/12 38 udnævnt til fuldm. hos de vestind. embedsmænd. (V.J. 1228/38). 27/6 41 udnævntes han til kapt. og chef for Christiansted division af den borgerlige militi (V.J. 451/41).
113. Johan Frederik Bardenfleth (1772–1833), søofficer, hofchef hos prins Ferdinand og kammerherre. 1822–27 generalguvernør over de vestind. øer. 1827 kar. kontreadmiral, 1831 ordensskatmester (Topsøe-Jensen og Marquard). Se Lawaetz s. 33 og Vore gamle Tropekolonier, 1. udg. II, s. 304–05 (m. portræt). Ved kgl. resol. af 6/4 27 blev prmlt. Otto Johan Mørch, som var tilkendt kassation, i stedet meddelt simpel afsked. (Vestind. Resolution 1825–29).
114. Skipper Andreas Thorsen, fører af skibet »Urania« (bl. a. V.J. 437 og 643/41).
115. Niels Abraham Holten, medlem af statsgældsdirektionen 1816–48, fra 1839 tillige direktør for Øresunds toldkammer (den danske civile centraladministrations embedsstab 1660–1848).

116. Se note 110. i marts 1842 blev Bau-ditz konst. som toldinspektør i Frederiksted (V.J. 368/42).
117. Om Scholtens arbejde for slavebørnernes undervisning, der resulterede i landsskoleordningen af 1839, og om den modstand og sabotage, der blev udøvet fra en del planteres side, se Lawaetz s. 152–53 m. noter. – Særlig om brødremenighedens arbejde med sagen se Preben Ramløv: Brødrene og Slaverne, 1968, s. 201 ff. – På St. Croix blev opført 8 skoler, som kunne indvies 16/5 41, og hvoraf flere står endnu og er en pryd for øen (se afbildning i Ramløv bog ved s. 201 og Vore gamle Tropekolonier, II s. 315). – Se også nedenfor breve af 27/12 44 og 3/3 45.
118. Gældsslikvidationskommissionen p. St. Croix indsendte i Marts 1842 en ansøgning fra Knudsen om at måtte beholde forpagtningen af plantagen Longford endnu i 3 år indtil udgangen af 1845 med den hidtil erlagte afgift af 500 rdl. årlig, hvilket kommissionen anbefalede p. gr. af det store tab, K. havde lidt ved de senere års tørke. M.h.t. mulestutteriet meldes, at dette på en måde er ophørt af sig selv, da den største del af dyrene er døde og de endnu levende i en sådan forfatning, at de snart vil følge efter. – Andragendet blev ikke bevilget, og statsgældsdirektionen anmodede v. Skr. af 4/6 42 kommissionen om at stille plantagen til auktion til salg eller – hvis et antageligt bud ikke kunne opnås – til bortforpagtning (Statsgældsdir., Aktivkt. journal nr. 900/1842). – Plantagen Longford blev 1843 bortforpagtet til brødrene Philip og John Roche, hvilket direktionen approberede 8/7 43 (J. nr. 1402/43). – Af gældsslikvidationskommissionens referatprotokol 1843–44 (RA) ses, at de nye forpagtere fremsatte klager over bygnin-gernes og inventarets ringe tilstand, som Knudsen dog ikke blev gjort ansvarlig for.
119. Vilhelm Ferdinand Johnsen (1788–1879), medl. af statsgældsdir. 1831–48 derefter dep.chef i finansministeriet (det i note 115 anf. værk).
120. Knudsen ansøgte 9/4 42 om at måtte blive ligestillet med de ældste kgl. fuldmægtige og embedsmænd i Vestindien for der at søge – og af øvrigheden blive konstitueret i – embede, når sådant fandtes passende (V.J. 548/42).
121. Ved talrige annoncer i Regeringsavisen marts-april 1842 blev udbudt til salg eller bortforpagtning på begæring af gældsslikvidationskommissionen plan-tagerne »Castle Nugent« og »Cotton Grove«, begge tilh. kongen, samt – på begæring af exekutorerne i planter Jonathan Skeltons bo – plantagen »Parasol«.
122. Plantagen »Betzys Jewell«, tilh. afdøde Th. Eccles' bo, blev ved auktion 27/7 43 overtaget af den kgl. kasse for 12.000 rdl. (gældsslik.komm. ref. prot. 340/43). 9/11 43 antog kommissionen et tilbud fra H. C. Knudsen om at forpagte plantagen for 600 rdl. årlig med kammerjunker og skifteforvalter Rothe som kautionist, dog med forbehold af statsgældsdir. approbation. Plantagen blev overtaget af K. d. 10/11 43 (Ref. prot. 490/43).
123. Statsgældsdir. meddelte 15/6 44 kommissionen, at den ikke kunne approbere bortforpagtningen til Knudsen, og at han derfor måtte fratræde plantagen, når det første forpagtningsår var udløbet. Samtidig krævedes Belvedere stillet til salg p. gr. af gældsforholdene i denne plantage (Aktivkt. journal 936/44). Efter at komm. 22/8 44 havde meddelt Knudsen dette, indsendte han 23/9 44 et nyt andragende indeholdende flere facta og omstændigheder, p. gr. af hvilke han ansøgte om indtil videre at måtte beholde forpagtningen (komm. ref. prot. 327/44). Statsgældsdir. resolverede 14/1 45, at det måtte have sit forblivende ved den tidligere afgørelse (journal nr. 2440/

- 44), men efter at Rothe, som opholdt sig i Kbh., 25/1 45 havde rettet ny henvendelse på Knudsens vegne, gav direktionen sig endelig og udtalte 22/2 45, at den »troede indtil videre at burde lade Kapt. K. blive ved Forpagtningen«, imod at der førtes tilsyn med kontraktens opfyldelse, dog kun så længe den nøjagtig opfyldes (journal 187/45).
124. Garnisonsauditor, kammerjunker Louis Rothe (1811–71) udnævntes 19/9 40 til 1. assessor i den vestind. lands-overret og skifteforvalter i Christiansted. Han var søn af den i note 59 nævnte C. A. R. og blev senere vice-guvernør i Vestindien og guvernør på St. Thomas og St. Jan (Falk-Jensen og Hjorth-Nielsen). Han ankom til Vestindien 17/3 41 (V.R. 225/1841 A.). – I flere breve både til kongen og til Adler fremhævede Scholten Rothes store dygtighed og nævnte ham som sin mulige efterfølger, således 26/11 43 til Adler: »- - Rothe er den Eeneste jeg vil indestaae for at overtage Generalgouvernementet, under uns gesagt før- end v. Dockum«.
125. Rothe var 1840 blevet g. m. Clara Johanne Angelique Falbe (1820–88), dt. af kommandørkapt., kammerherre Chr. Tuxen F. – Emil Aarestrup kalder hende 3/9 1844 »den forhen yndigste af københavnske Frøkener« (E. Aa.'s breve til Christian Petersen, ved Morten Borup, 1957, s. 120).
126. Mathilde Louise Nicoline Knudsen, f. p. St. Croix 3/1 1832, død ugift i Kbh. 1912, lærerinde for kong Chr. IX.s døtre.
127. Fru Knudsens halvsøster Anna Marie Charlotte Reimer, kaldet Lotte (1791–1885).
128. Se note 88.
129. Se note 123.
130. Ludolf Frederik Fog, medl. af stats-gældsdir. 1821–48, derefter dep.chef i finansmin., død 1855 (det i note 115 anf. værk).
131. Se indl. og note 118.
132. Se note 45.
133. Scholten indberettede sagen til kongen ved en lang skr. af 3/3 45.
134. Reglerne herom blev nedfældet i et cirkulære fra generalguv. af 15/11 44.
135. Dette møde – i landskolekommissionen – afholdtes 7/12 44 i Brødremenighedens etablissement Friedensfeld, idet det var brødremenigheden som ledede skolerne ved inspektør J. Gardin. Skolekommissionens formand, politimester Friedrichsen, udfærdigede et udførligt referat af det på mødet passerede, som findes i GG 587/44. – Om de katolske præsters klage kan henvises til GG 567/44 og om planternes til GG 573/44.
136. J. Butler, den katolske præst i Christiansted.
137. W. de Nully, plantagen »Sion Hill«.
138. Blandt underskriverne var planterne Roger Ferral og søn R. O'Ferral og brødrene W. og B. P. de Nully samt John van Brackle. – Den lutherske præst, pastor Bagger, blev afæsket erklæring i sagen og fremsendte i febr. 1845 en 12 foliosider lang betænkning, som findes i GG 72/45 samt i Scholtens i note 133 nævnte brev til kongen. M.h.t. planternes klage finder han det »paafaldende at see, hvor ringe Antallet er – –, men det bliver dobbelt saaledes, naar man lægger Mærke til, at blandt disse Mænd forekommer tvende Gange Fader og Søn – – og trende Gange Brødre, – – en Omstændighed, der – i moralsk Betydning – gjør, efter min Mening, dette saa ringe Tal endnu mindre.« – I den i note 133 nævnte indberetning til kongen siger Scholten: »- - at Hr. Kammerherre Ferrall har fundet sig foranlediget til at sætte sit Navn i Spidsen, kan jeg, p. Gr. af hans Rang

- og Stilling her paa Øen, kun meget beklage, saa meget mere som den Lemfældighed og Skaansel, som stedse er bleven ham viist ved hans Plantagers høist involverede Forfatning, synes at burde have afholdt ham derfra.« Scholten beklager også regeringsråd Oxholms opposition mod indretningen af skolevæsenet for de ufrie.
139. Farfaderen, arkivar i Danske Kancelli Hans Knudsen (1724–1803), se den i indl. note 3 nævnte artikel.
140. Er ikke identificeret.
141. Smlgn. Ordbog over det danske sprog, bd. 17, s. 462: »Fanden og hele hans Arme raspe i Fruentimmerne«.
142. Farbroderen, dep.chef i Danske Kancelli Christian Knudsen (1752–1813), jfr. den i indl. note 3 nævnte artikel.
143. Er ikke identificeret.
144. Juliane Margrethe Just, f. 1/11 1778, dt. af sognepræst i Aagerup-Kirkerup Johan Daniel Just og 3. hustru Bodil Terkildsen. Faderen var i sit 1. ægteskab med Francisca Elisabeth Frich svoger til arkivar Hans Knudsen, hos hvem Juliane var i huset ved folketællingen 1801. Hendes barns fødsel er ikke fundet.
145. Forholdet omtales udførligt i generalguvernørens indberetning af 28/2 45 (V.J. 163/45), som også sendtes kongen direkte, hvori det anføres, at »Forseelser begaaede af Plantageejere eller disses Forvaltere og navnlig Forurettelser og Mishandlinger mod Ufrie efter hidtil brugelig Praxis stedse har været ansete som henhørende under Generalguvernørens umiddelbare Afgjørelse, med mindre at de Paagjældendes Forhold maatte give Anledning til egentlig justitiel Forfølgning imod dem«. Derefter omtales regeringsraad Kunzens betænkeligheder ved denne ordning og Scholtens eget forsvar for den, der ender: » – naar Generalguvernøren berøves denne Myndighed ville – – Deres Majestæts Anordninger (nemlig om Behandlingen af de ufrie) snart blive et dødt Bogstav, hvoraf den nødvendige Følge vil være en i alle Henseender høist skadelig Reaction m.H.t. de Ufries nærværende Stilling og Kaar«.
146. Jfr. note 123.
147. 30/6 1845 skriver Scholten til kongen fra St. Thomas: » – – Hovedgrunden, hvorfor jeg egentlig befinder mig her, er desværre min Helbredstilstand. Podagraen og Gigten der næsten uafbrudt mere eller mindre har plaget mig, har i den seneste Tid paa en foruroligende Maade afficeret min Blære«, og da han anser det for stridende mod sin pligt at forlade generalguvernementet for længere Tid, har han til hensigt d. 3. juli at rejse til den engelske ø Nevis »for, ifølge Lægernes Raad, at bruge Badene og Vandet dersteds, som jeg allerede en Gang tidligere har gjort med godt Held. Jeg haaber, at dette ogsaa denne Gang vil være Tilfældet, og at jeg ved Bruget af Badene vil sættes i Stand til at forblive her indtil næste Aar – –«. 26/7 45 skriver han imidlertid fra St. Croix, at turen til Nevis desværre ikke har været af synderlig nytte for ham; for allerede 17/7, samme dag han vendte tilbage, fik han et meget voldsomt og smerteligt anfald af podagra, som giver grund til at frygte, at han »for det Første ei vil være i Stand til at forlade Sengen«, og 12/9 skriver han, at idelige tilbagefald har svækket ham meget, »og da hertil kommer, at Podagraen i den seneste Tid har viist en alarmerende Tendents til at stige op,« har lægerne på det alvorligste rådet ham til uden ophold at søge klimaforandring, hvorfor han d. 1. oktober vil afgå med paketten »Teviot« til England. Se også Indberetning af 12/9 45 til generaltoldkammeret (V.J. 766/

45). – Han var da hjemme i 2 år, væsentligst p. gr. af de langvarige overvejelser om emancipationssagen, som jo endte med det ulyksalige kgl. reskript af 28/7 47, hvorefter ejernes rådighed over de ufrie skulle ophøre 12

år fra dato, dog at børn af ufrie, der fødtes efter denne dato, skulle være frie fra fødslen. Det var utilfredshed hermed, der førte til slaveopstanden 1848 og Scholtens proklamation af Emancipationen d. 3/7 48.

Den dansk-norske slægt Rosted

Ved Finn H. Blædel

Slægten Rosted – såvel som enkelte medlemmer af slægten – er omtalt flere steder i den personalhistoriske litteratur, men med utrolig mange urigtige oplysninger.

Det begynde med Lengnick, der i sin stamtavle over slægten gav 4 af de mandlige medlemmer hustruer, som 4 andre skulle have, og 2 steder forvekslede far og søn. Herfra gik flere af fejlene videre i den trykte litteratur.

Som nævnt er slægten behandlet af flere personalhistorikere. Jacob Horne-
man, Wilhelm Lassen og Ch. Delgobe har i deres samlinger notater, især om den norske gren. Ingeborg Andreassen har i »Barndomsdage« trykt 1924 i Paris meddelt oplysninger om en gren af slægten og opstillet en fragmentarisk efterslægtstavle over birkedommer Bertel Michael Rosteds efterkommere. Albert Fabritius har i »Anders Andersen Borch's descendenter« København 1933 gjort rede for de i denne slægt indgiftede medlemmer af slægten Rosted, og Fabritius har ligeledes – ifølge forordet – bistået med det personalhistoriske arbejde til Viggo Starckes »Giertrud Birgitte Bodenhoff's mysterium«. Kbhvn. 1954. Da der har været en del akademikere i slægten, har der også været oplysninger at hente i såvel danske som norske stater.

Kilderne til denne stamtavle er således mange, nævnes bør også, at såvel kontorchef Chr. Ludvig Rosted (nr. 76) som ejeren af »Justinelyst« Bertel Michael Rosted (nr. 108) har efterladt sig optegnelser om slægten, der er i fhv. minister Viggo Starckes og læge Svend Gulstads besiddelse. Læge Gulstads far, apoteker Knud A. Gulstad, der var gift med en datter af skovridder Carl Fr. Hanson (nr. 127) har også samlet nogle oplysninger om slægten. Jeg har haft adgang til at gennemse alt dette materiale. Endelig bør anføres den levnedsskrivelse [1], som præsten i Sørbymagle og Kirkerup fra 1717–30, Hans Hansen, indførte i kirkebogen i 1724 ved slægtens stamfar, Jacob Nielsens død. Slægten stammer nemlig fra landsbyen Rosted i Sørbymagle sogn i Sorø amt, hvorefter den tog sit navn.

Landsbyen Rosted ligger ved landevejen, der fører fra Slagelse mod Fuglebjerg. Byen nævnes allerede i det 12. århundrede. Navnet Rosted bæres af flere slægter, der formentlig alle har deres oprindelse i denne landsby. Nævnes kan, at *Jørgen Hansen Rosted* født 19/11 1769 i Rosted som søn af

gårdmand og sognefoged *Hans Povelsen* og *Kristine Madsdatter*, der blev garver og eskadronsadelmager i Hørsholm, blev stamfar til en slægt, der igennem flere slægtled var sadelmagere i Hørsholm og Hillerød.

Når det trods det store kildemateriale er forekommet ønskeligt at få denne stamtavle udarbejdet og trykt, skyldes det dels, at mange fejlagtige oplysninger herved korrigeres, og mange spredte meddelelser samles, og dels at efterkommerne af den driftige bonde *Jacob Nielsen* og hans kone *Mette Berthelsdatter* takket være forældrenes vågenhed og egen dygtighed i flere generationer har været placeret i ansvarsfulde stillinger i Danmark og Norge og øvet en bemærkelsesværdig indsats. Noteres skal det også, at 2 malerier af *Jacob Rosted* og hans kone, i minister *Starckes* besiddelse, formentlig er de eneste bevarede malerier af bønder fra den tid. Billederne er malet i begrundelsen af 1700'tallet af en ukendt kunstner.

Husmand og kirkeværge i Sørbymagle *Anders Jensen* var gift første gang med *Bodil Jensdatter* og anden gang med *Kirsten Nielsdatter*. Af hans børn af begge ægteskaber kendes husmand *Michel Andersen* (1611–75), *Anne Andersdatter* (1617–79), *Karen Andersdatter* (1629–71) og gårdmand og kirkeværge *Niels Andersen* (1632–85).

I Haldagermagle levede omkr. år 1600 *Morten Smed* og hans kone *Margrete Rasmusdatter*. De havde bl. a. sønnen *Mads Mortensen*, tjenestekarl i Sørbymagle, hvor han døde 3. april 1667, 76 år gl. Han var gift 3 gange og havde i andet ægteskab med *Johanne Jacobsdatter* bl. a. datteren *Birgitte Madsdatter*, der blev gift med ovennævnte *Niels Andersen*. De havde været gift i 28 år, da de døde i 1685, han den 4. januar, 53 år gl. og hun den 6. januar, 50 år gl. I ægteskabet var 10 børn, hvoraf 5 overlevede forældrene, af disse kun én søn:

1. SLÆGTLED

1. *Jacob Nielsen* * i juni 1662 i Vollerup, Gimlinge sogn + 8/2 1724 i Rosted, Sørbymagle sogn (jfr. note 1). Sognefoged og gårdmand i Rosted, i 6 år tillige skovfoged. I 1685 overtog han efter sin far en anseelig gård i Rosted. ~ 1688 i Skørpinge *Mette Berthelsdatter* (datter af møller i Halkevad *Berthel Ipsen* [2])* februar 1672, begr. 20/9 1748 i Herfølge.
11 børn, hvoraf 8 kendes (2–9), 3 døde som børn.

2. SLÆGTLED

2. *Niels Jacobsen Rosted* døbt 24/8 1690 i Sørbymagle, formentlig død i Pedersborg 1742–46 [3]. Ridefoged, o. 1724 forvalter på Giesegård. 1732 konstitueret som prokurator ved Sorø birk. 1738 prokurator ved over- og underretterne i Sjællands stift. Han havde udført det ham overdragne prokuratorembede upåklageligt. Nævnes i 1742 som boende

- i Pedersborg præstegård [4]. ~ 27/6 1725 i Nordrup [5] *Maria Hansdt. Schou* [6] (datter af præst i Nordrupøster *Hans Mortensen S.* og *Agnethe Wienecken*).
2 børn (10–11).
3. *Birgitte Jacobsdt. Rosted* * 1692 i Rosted begr. 22/12 1743 i Sørby-
magle. ~ 1° formentlig før 1717 *David Genant*, der stammede fra
Schweitz. Løjtnant ved landmilitzen, solgte 1725 sin løjtnant-charge og
var 1726–29 fæster af Snoge mølle, hvorefter han rejste udenlands un-
der angivelse af, at han skulle hente arvegods. I 2 år fortsatte hustruen
fæstet, men 1731 måtte hun opgive og fæstede i stedet et hus i Rap-
penborg [7].
2 børn.
~ 2° 7/11 1734 i Kirkerup *Jens Petersen* * o. 1712, begr. 21/3 1773 i
Sørbymagle. Ved vielsen var han sergeant, senere underofficer.
2 børn.
Han ~ 2° 10/10 1745 i Sørbymagle *Anne Margrete Hiort* (datter af
skovrider i Sørbymagle *Niels H.* og *Maren Thomædt. Werlig*) døbt
31/5 1722 i Sørbymagle. Hun ~ 2° 26/9 1773 i Sørbymagle korporal
Marcus Wohnsen * o. 1725 † 11/10 1779 i Sørbymagle.
4. *Berthel Jacobsen Rosted* * 1693 i Rosted, begr. 30/11 1742 i Haraldsted
(49 år og 41 uger gl.). Fæstede Tornemark mølle 1719 og afstod fæstet
1725. Omkr. 1730 møller i Merløse, St. Tåstrup sogn, senere husmand
i Haraldsted. ~ 1° o. 1719 *Ingeborg Andersdatter* * o. 1685, begr.
23/12 1735 i Haraldsted (50 år gl.).
3 børn (12–14).
~ 2° 5/3 1738 i Haraldsted *Else Olufsdatter*, der var enke efter 1. æg-
teskab og overlevede manden.
1 datter (15).
5. *Peder Jacobsen Rosted* * o. 1695 i Rosted, † 25/6 1777 på Fossum i
Stod. Tog 1720 borgerskab i Bergen, opsagde det 1723, prokurator i
Trondheim til 1733, derefter sorenskriver i Inderøen og overformynder,
hvortil han udnævntes under Christian IV's nærværelse i Trondheim
1733. ~ 1° 3/11 1717 i Korskirken i Bergen *Anne Giertsdt. Dobber-
dien* (datter af *Giert Arentssøn D.* og *Kirsten Jensdt. Rafn (Ravn)*),
begr. 15/9 1718 Korskirken, Bergen (jfr. Korskirkenes regnskaber 1718).
Ingen børn.
~ 2° 1719/20 *Birgitte Ellingsdt. Holst* (datter af handelsmand i Hitra
i Trøndelag *Elling Thorsteinsson H.* og *Anne Andersdt. Wahlen*)
* 1697/98 i Hitra (kb. eksisterer ikke), † 11/3 1748 i Stod.
13 børn (16–28).
~ 3° 17/4 1749 i Stod *Anne Katrine Johannesdt. Irgens* (datter af
provst i Holten *Johannes I.* og *Helle Andrea Hagerup*), * 1706, † 11/1

1783 i Stod (iflg. Hornemans stamtavler. Ikke indført i kb.).

Ingen børn.

6. *Jens Jacobsen Rosted* * 10/6 1701 i Rosted [8], begr. 17/6 1782 i Herfølge. Omkr. 1724 forvalter på Antvorskov, 1731 forvalter ved Vallø stift, 1740 tillige amtsforvalter over Tryggevalde amt, 1769 virk. kammerråd. I 1780 blev hans søn Jacob (nr. 37) adjungeret ham. Ejer af Billesborg. ~ 1° o. 1734 *Ulrica Anthonetha Siersted* (datter af rådmænd i Kalundborg, senere handelsmand, brygger i København *Hans Pedersen* og *Birgitte Sophie Nielsdt. Siersted*) døbt 19/3 1708 i Kalundborg begr. 21/12 1739 i Herfølge.

5 børn (29–33).

Lit.: Henry Bruun: Danmarks amtsforvaltere. Kbhvn. 1919.

~ 2° 27/1 1741 i Ejby *Johanne Marie Sletting* (datter af provst *Oluf Nielsen S.* og 2. hustru *Elisabeth Kirstine Weile*), døbt 28/7 1722 i Ejby, begr. 28/5 1749 i Herfølge.

5 børn (34–38).

~ 3° 26/11 1749 i Holmens k. *Katrine Rejersen* (datter af krigsråd, bogholder *Jens R.* og *Cathrine Wienecken* [9]), døbt 14/1 1723 i Holmens k., begr. 29/4 1796 i Køge.

4 børn (39–42).

7. *Jacob Jacobsen Rosted* * 3/2 1703 i Rosted, † 21/6 1772 i Høland. Dep. fra Slagelse skole 1726, hører der 1727, cand. theol. 1741, sognepræst i Høland 1743, fra 1760 tillige provst for Nedre Romerrige. ~ 15/8 1749 på Brager næs *Giertrud Petronelle Hofgaard* [10] (datter af isenkræmmer på Brager næs *Søren Jenssøn H.* og 2. hustru *Maren Pedersdt. Opdal*), døbt 15/4 1719 på Brager næs, † 3/5 1774 smst.

8 børn (43–50).

Lit.: G. S. Faye: Bidrag til Hølands menigheds og præsters historie. Chria 1866, H. O. Hermann: Norske teologiske kandidater 1690–1754. Oslo 1945 og B. Svendsen: Christiania Stifts præstehistorie. Håndskrift i Universitetsbiblioteket, Oslo.

Hun ~ 1° 5/12 1743 på Brager næs sognepræst til Vinger *Hans Jacob Schmidt* (søn af slotsfoged og foged i Aker *Christian Hanssøn S.* og *Else Jensdatter Plade*), * 1686/87 i Christiania [11], † 26/5 1747 i Vinger. Han ~ 1° 7/10 1721 på Brager næs *Alette (Alhed) Sørensdt. Lemmich* (datter af postmester *Søren Hanssøn L.* og *Petronelle Johansdt. Sommer*), døbt 13/9 1701 på Brager næs, begr. 12/6 1742 i Vinger.

8. *Henrik Jacobsen Rosted* * 1710 i Rosted, begr. 25/7 1786 i Borup. o. 1736 forvalter på Gunderslevholm, 1740 ridefoged ved Bistrup gods, fra 1770 kaldtes han forvalter, suspenderet 1772 på grund af kasse-mangel., exam. jur. 1777, s. år birkedommer i Svenstrup birk. Administrator af Kattingeværket, som han selv havde anlagt 1754. Ejer af Anbebjerggård gods og Vig og Rørvig kirker fra 1770–76. ~ 6/5 1739

i Lyngø Karen Busch (datter af købmand i Fåborg Peder Jensen B. og Anna Hedvig Jacobsdatter), * 23/4 1720 i Fåborg, begr. 18/7 1783 i Kimmerslev [12].

7 børn (51–57).

Lit.: Axel Linvald: Bistrup. Byens gods. Kbhvn. 1932 og C. F. Bricka: Dansk biografisk Lexikon.

9. Anne Kirstine Jacobsdt. Rosted * 1716 i Rosted, begr. 24/4 1802 i Tjustrup. ~ 25/9 1736 i Gunderslev Johan Daniel Jastrau (søn af løjtnant, skoleholder i Skjelby Daniel J. og Maren Høygaard), * 1709, begr. 4/6 1787 i Førslev. Student Slagelse 1730, skoleholder i Reinstrup, degn i Førslev 1736.

1 søn.

3. SLÆGTLED

Prokurator Niels Rosteds 2 børn med Maria Schou (se 2).

10. Hans Rosted, døbt 3/4 1729 i Gyrstinge, begr. 20/5 1751 Skt. Jørgensbjerg. Ugift skriverkarl hos farbroderen Henrik Rosted på Bistrup.
11. Agnete Nielsdt. Rosted, døbt 1/8 1731 i Gyrstinge, begr. 20/4 1808 i Vordingborg. ~ 1° 29/5 1754 i Herfølge Christian Friderich Klixbøl (søn af farver Hans Christian K. og Anne Margrethe Asmusdt. Røpstorphin), døbt 29/4 1714 i Nyborg, begr. 19/4 1770 Jersie. Student Nyborg 1739, skoleholder i Vigersted 1742, i Lundforlund 1745, degn i Jersie-Solrød 1753.

1 barn.

Han ~ 1° 23/8 1747 i Lundforlund Dorthe Marie Faber, begr. 15/8 1749 smst.

~ 2° 28/9 1770 Roskilde domk. Rasmus Pedersen Fischer (søn af smedeskriver ved Holmen, senere reberbaneskriver Peder F. og Maren Rasmusdt. Winther), døbt 25/12 1737 i Holmens k. begr. 3/6 1796 Kalvehave. Styrmand i Strømmen, senere skoleholder i Viemose, Kalvehave sogn.

Ingen børn.

Møller Berthel Rosteds 3 børn med Ingeborg Andersdatter (se 4)

12. Mette Rosted, døbt 18/2 1720 i Fiurendal. Ved faderens død tjenende i Ringsted [13]. Videre skæbne ukendt.
13. Anders Rosted, døbt 1/5 1722 i Fiurendal. Ved faderens død tjenende på Skjoldenæsholm (som note 13). ~ 8/9 1751 i Garnisons K. Anna Maria Andersdatter. Ved vielsen tømrrersvend. Videre skæbne ukendt.
14. Udøbt pige, * 25/8 1725 i Tornemark, Fiurendal sogn begr. 2/9 1725 smst.

Møller Berthel Rosteds datter med Else Olufsdatter (se 4).

15. Inger Margrethe Rosted, døbt 29/11 1739 i Haraldsted, begr. 16/4 1741 smst.

Sorenskriver Peder Rosteds 13 børn med Birgitte Holst (se 5).

16. *Elling Pedersen Rosted*, døbt 13/6 1720 i Korskirken, Bergen, † 16/10 1796 i Tranø. Student Slagelse 1739, cand. teol. 1745, missionær i Tysfjorden 1749, præst i Torsken 1750, missionær i Ibbestad og præst i Tranø 1757, sognepræst dér 1759. Iflg. Tromsø tingsprot. III blev han den 23. juni 1765 dømt for slagsmål med klokkeren Chr. Gundersen. Rosted blev i 1771 medlem af Det kgl. norske videnskabers selskab, i hvis akter han har bidraget med 2 afhandlinger, og i hvis samling af mindetaler en nekrolog findes. Både her og i Københavns lærde efterretninger for 1797, nr. 42 angives hans dødsdato fejlagtigt som 1/12 1796. ~ 1° formentlig 1751 i Lødingen [14] *Mette Sophie Nielsdt. Schiøtte* (datter af præst til Lindaas *Niels S.* og *Johanne Christine*), døbt 26/2 1721 i Lindaas, † 10/5 1753 i Torsken (iflg. skiftet, kb. ek-sisterer ikke).

1 datter (58).

Lit.: N. Normann: Beskrivelse over Tranøy og Andreas Erlandsen: Biographiske efterretninger om geistligheden i Trondhjem og Tromsø stifter. Chria 1844–55 og 1857.

~ 2° o. 1754 *Margrethe Jensdt. Hammer* (datter af byfoged *Jens H.* og *Anna Hansdt. Sommer*), døbt 1/2 1729 i Trondheim domk., † 4/8 1782 i Tranø.

13 børn (59–71).

~ 3° 23/10 1785 i Dverberg [15] *Johanna Ottosdt. Helm* (datter af præst til Dverberg *Otto Mortensen H.* og *Rebekka Tostrup*), døbt 18/11 1736 i Bjørnør, † 24/10 1797 i Tranø.

Ingen børn.

17. *Anna Doberdin Rosted*, døbt 22/6 1721 i Korskirken, Bergen, død som barn.
18. *Jacob Pedersen Rosted*, * ? [16], † 12/12 1746 i Stod.
19. *Anna Holst Rosted*, døbt 23/11 1726 i Trondheim domk., † før faderen i 1777 jfr. skiftet.
20. *Mette Kirstina Rosted*, døbt 8/8 1728 i Trondheim domk., begr. 23/8 1729 smst.
21. *Bertel Michael Rosted*, døbt 5/10 1729 i Trondheim domk., † 4/8 1785 i Roskilde, domk. sogn. Exam. jur. 1753, birkedommer i Kronborg rytterdistrikts birk fra 1756, amtsforvalter for Roskilde amt 1761, herredsfoged og skriver i Lejre herred 1767, birkedommer og skriver i Ledreborg birk s. år. 1777 kammerråd på vilkår at han i mindst 4 år vedbliver med landvæsenskommissærforretningerne i Roskilde amt, justitsråd 1783. ~ 1° 12/11 1756 i Slotskirken, Kbhvn. *Louise Schultz* (datter af præst i Søllerød *Poul Christensen S.* og *Inger Hieronymusdt. Basballe*), * 1728 i Søllerød (kb. mangler), begr. 18/7 1764 Roskilde domk.

4 børn (72–75).

Lit.: Ingeborg Andreasen: Barndomsdage. Trykt som manuskript. Paris 1924.

~ 2° 29/3 1765 i Holmens k. *Sophia Charlotte Amalie Fischer* (datter af smedeskriver ved Holmen, senere reberbaneskriver *Peder F.* og *Maren Rasmusdt. Winther*), døbt 17/4 1744 i Holmens k., † 5/6 1777 i Roskilde, domk. sogn.

5 børn (76–80).

~ 3° 19/11 1777 i Vor Frelzers k. *Sidsel (Cecilie) Margrethe Rohde* (datter af vinhandler *Rasmus Jespersen R.* og *Gertrud Jochumsdt. Lentz*), * 29/8 1743 på Christianshavn, Vor Frelzers sogn, † 13/4 1824 i Kbhvn., Helligånds sogn.

1 datter (81).

22. *Anna Birgitte Rosted*, døbt 22/5 1731 i Trondheim domk., begr. 4/4 1732 smst.

23. *Elizabeth Maria Rosted*, døbt 12/8 1732 i Trondheim domk., begr. 21/6 1769 i Rye. ~ 15/5 1766 i Roskilde domk. *Thomas Rasmussen Storm* (søn af præst i Mørke *Rasmus Pedersen S.* og *Helene Sophie Guldager*), døbt 21/5 1737 i Mørke? [17], begr. 4/2 1772 i Rye. Exam. jur. 1765, forvalter på Ryegård s. år.

Ingen børn.

24. *Anne-Mette Rosted*, * 18/1 1734 i Stod, † 9/10 1734 smst.

25. *Birgitta Rosted*, * 25/4 1735 i Stod, † maj 1795 [18]. ~ o. 1755 *Matthias Johannesen Birch* (søn af hårskærer i Kbhvn. *Johan Mathiesen B.* og *Anne Bang*), * 23/12 1723 i Kbhvn., † 12/3 1795. Dim. 1741 fra Frederiksborg skole, huslærer i Norge, cand. teol. 1755, missionær 1757, res. kapellan til Overhalden 1765, sognepræst til Vefsen 1784, afsked på grund af sygdom 1791.

1 søn.

26. *Peter Andreas Rosted*, * 30/11 1736 i Stod, begr. 15/4 1789 smst. Exam. jur. 1762, assisterede faderen og efterfulgte ham som sorenskriver i Inderøen, udnævnt 1776. ~ 15/8 1770 i Beitstad *Ida Sophie Heltberg* (datter af kapellan i Beitstad *Elias Eliassen H.* og *Sophie Heiberg*), * 28/12 1729 i Beitstad, begr. 2/8 1781 fra Fossum i Stod.

2 døtre (82–83).

Hun ~ 1° 30/3 1756 i Beitstad kapellan til Sparbu *Ole Audensen Thulesius* (søn af præst til Fosner *Niels Olsen T.* og 2. hustru *Else Withe*), * 25/5 1725 i Fosner, † 1764 på gården Henning i Sparbu.

27. *Anne Doberdia Rosted*, * 15/1 1738 i Stod, begr. 13/2 1772 i Beitstad. ~ 12/6 1760 i Stod *Peder Hermansen Randulf* (søn af foged *Herman Pedersen R.* og *Giertrud Margrete Nielsdt. Brønlund*), døbt 2/2 1726 i Hadsel, † 4/1 1776 i Kbhvn. og begr. 8/3 jfr. Nikolai Kirkes ligbog. Foged i Inderøen 1759. Suspenderet 1773 på grund af kasseangel og

flygtede til Malmø. Kom siden til København, hvor han levede under navnet studiosus Peder Brønlund [19].

6 børn.

28. *Pauline Martha Rosted*, * 1742 i Stod, † 16/7 1772 [20].

Amtsforvalter Jens Rosteds 5 børn med Ulrica Anthonetta Siersted (se 6).

29. *Hans Jensen Rosted*, døbt 12/5 1735 i Herfølge, † 2/5 1776 smst. Student privat 1750, cand. teol. 1758, sognepræst til Herfølge og Sædder 1760. ~ 16/1 1761 i Herfølge *Helene Marie Lydersdt. Roed* (datter af præst til Herfølge, provst *Lyder R.* og *Marie Cathrine Weybel*), døbt 23/1 1731 i Herfølge, † 24/4 1801 i Roskilde, domkirkens sogn.
1 søn (84).

30. *Christian Friderich Rosted*, døbt 30/4 1736 i Herfølge, † senest 1782. Ved skiftet efter faderen oplyses det, at han er død udenlands. I 1757 blev han underassistent i Det kgl. danske asiatiske Compagni i Trankebar. I 1759 ordineredes han som overassistent til Calicut på Malabarkysten. I 1763 kom han igen til Trankebar, hvor han giftede sig med et »Roman-katolsk fruentimmer«, som han efter nogle måneder forlod. Han fik en datter med hende, men både konen og datteren døde i armod. Selv var han derefter løjtnant ved kavalleriet i Nababers. Han døde uden livsarvinger.

31. *Sophia Magdalena Rosted*, døbt 20/9 1737 i Herfølge, † 14/8 1824 i St. Kongensgade 223, København (jfr. Hvidebog). ~ 1° 16/5 1760 i Herfølge *Knud Becher Roed* (søn af præst til Herfølge, provst *Lyder R.* og *Marie Cathrine Weybel*), hj.dåb konfirm. 27/7 1722 i Valløby, † 9/10 1764 i Herfølge. Tjente 1741 hos sin farbror, bogholder ved Brandforsikringens kontor i København, *Christopher Roed*, 1759 forstander for Vallø hospital, 1760 exam. jur., var under vakancer 1759 og 1760 kst. birkedommer i Vallø birk.

2 børn.

~ 2° 20/3 1776 i Herfølge *Esaias Fjeldsted* (søn af brygger, stadskaptajn, rådmand, assessor i Højesteret *Mikkel Andersen F.* og *Marie Kirstine Fyhn*), * 10/10 1723 i Kbhvn., Vor Frelsers sogn, begr. 25/7 1785 i Herfølge. Birkedommer i Vallø birk, forstander for Vallø hospital, virk. krigsassessor.

Ingen børn.

32. *Friderica Rosted*, døbt 18/8 1738 i Herfølge, begr. 10/9 1738 smst.
33. *Birgithe Sophie Rosted*, døbt 28/10 1739 i Herfølge, begr. 25/2 1740 smst.

- Amtsforvalter Jens Rosteds 5 børn med Johanne Marie Sletting (se 6).
34. *Ulrica Antonette Rosted*, døbt. 28/12 1742 i Herfølge, begr. 4/3 1743 smst.
35. *Ulrica Anthonetha Rosted*, døbt 20/2 1744 i Herfølge, † 3/6 1765 på Bistrup, Skt. Jørgensbjerg sogn. ~ 19/5 1763 Skt. Jørgensbjerg k. *Abraham Jørgensen Flindorph*, * 1736 i København (Petitum), † 16/8 1782 i Kbhvn. (skiftet), begr. 20/10 fra Helligånds k. på Sprøjte-kirkegården. Student Københavns skole 1757, exam. jur. 1764, tehandler, prokurator for Hof- og Stadsretten 1774. Om hans sindssyge, et fingeret indbrud hos ham og deraf følgende proces se H. Hjorth-Nielsen: Danske Prokuratorer. Kbhvn. 1935.
1 søn.
Han ~ 2° 24/10 1770 i Vor Frue k. *Mette Larsdt. Møller* (datter af brygger *Laur M.* og 2. hustru *Kirsten Jørgensdatter*), * 16/1 1754 i København, Nikolaj sogn, † 26/11 1791 smst. Ægteskabet opløst ved sep. bevill. 1780. *Mette Møller* ~ 2° 7/1 1791 i Vor Frue k. skriverkarl, lotterikollektør *Nicolai Christopher Koch*.
36. *Ole Sletting Rosted*, døbt 11/4 1745 i Herfølge, begr. 7/3 1774 smst. Student Køge 1758. Iflg. kirkebogen ved døden »candidatus Ministerii og Expecterende Sognepræst til Tågerup og Torslunde Menigheder i Lolland«. Ugift.
37. *Jacob Rosted*, døbt 27/1 1747 i Herfølge, † 18/1 1824 i Kirke Værløse. Student Køge 1763, exam. jur. 1769, skifteforvalter ved Vallø 1772. Efterfulgte 1780 faderen som amtsforvalter over Tryggevælde amt, afskediget og udnævnt til kammerråd 1808. Købte 1788 Jersie og Solrød kirker med jus patronatus et vocandi af guvernør David Brown. Ejer af Edelgave 1791–97, senere ejer af Farumgård 1798–1806 og fra 1802–04 ejer af Sandholmgård. Ved sin død ejer af Værløsegård. ~ 6/9 1776 i Sædder *Birthe Kirstine Lassen* (datter af forpagter af Sprettinge og Turebyholm *Niels L.* og *Karen Sørensdatter*), døbt 20/11 1757 i Sædder, † 24/4 1839 i Kirke Værløse.
3 børn (85–87).
38. *Mette Kirstine Rosted*, døbt 14/4 1749 i Herfølge, † 15/4 1827 i Roskilde, domk. sogn. ~ 10/8 1781 i Herfølge *Jens Reiersen* (søn af spr. i Svendborg *Nicolai (Niels) R.* [21] og *Maren Marie Jensdt. Brask*), * 3/2 1739 i Mariager, † 3/12 1806 i Roskilde, domk. sogn, kgl. konsumtionskontrollør 1779, siden konsumtionskasserer i Roskilde.
3 børn.

Amtsforvalter Jens Rosteds 4 børn med Katrine Rejersen (se 6).

39. *Johanna Maria Rosted*, * 24/2 1753 i Herfølge, † 28/5 1809 i Køge. Ugift.

40. *Cathrine Hedevig Rosted*, * 11/12 1754 i Herfølge, † 30/5 1843 i Christiania, Vor Frelser sogn. ~ 22/6 1781 i Herfølge *Peter Reiersen* (søn af toldinspektør og direktør ved fabriksvæsenet i Kbhvn. *Peter R.* og *Anna Elisabeth Lunde*), * 15/8 1751 i København, Nicolai sogn, † 1/1 1804 i Snoldelev. Stiftsskriver i Roskilde, kammerråd.
Ingen børn.
41. *Jens Reimert Rosted*, * 22/10 1756 i Herfølge, † 12/12 1784 i Batavia. 1763 vol. kadet, premierløjtnant i Søetaten. Ugift.
Lit.: T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Søetat. Kbhvn. 1931.
42. *Anne Elisabeth Lovisa Rosted*, * 13/5 1759 i Herfølge, † 16/5 1834 i Christiania, Vor Frelser sogn. ~ 23/7 1783 i Køge *Jacob Rosted*, se denne nr. 43.

Sognepræst Jacob Rosteds 8 børn med Giertrud Petronelle Hofgaard (se 7).

43. *Jacob Rosted*, * 23/10 1750 i Høland, † 8/10 1833 i Christiania, Vor Frelser sogn. Student privat dim. 1766, cand. teol. 1770, huslærer i København og senere i Christiania, hører ved Christiania Katedralskole 1777–79, tog 1780 den ny filosofiske magistergrad, udnævntes til succederende konrektor og fik kort efter titel af subrektor. 1781 udnævnt til virk. konrektor og i 1803 til rektor. Fra 1805 havde han titel af professor. Fra 1781 bibliotekar ved Deichmanske bibliotek og fra 1800 tilige ved Katedralskolen. ~ 23/7 1783 i Køge *Anne Elisabeth Lovisa Rosted*, se denne nr. 42.

1 søn (88).

Lit.: Norsk biografisk leksikon.

44. *Hans Jacob Rosted*, * 5/2 1752 i Høland, † 12/5 1818 på Gausen i Holmstrand. Fenrik i 1788, sek.løjtnant ved Akershus regiment, Hadelandske komp. 1789, ritmester 1808, afsked 1810. Han var blandt stifterne af »Det ridende grønne Corps«, Drammens kgl. borgergarde i 1773. ~ 17/11 1775 på Bragernæs *Rebecha Thorne* (datter af købmand på Bragernæs *Christopher Olsen T.* og *Magdalene Sørensd. Hofgaard*), døbt 28/12 1741 på Bragernæs, † 19/12 1827 i Sande.

Hun var »sort i ansigtet og styg« iflg. Martin Arnesen: Slægten Thorne, Chria 1885. og iflg. Chr. August Thorne: Slekten Thorne. Oslo 1949 var hun »skæv i ansigtet og pukkelryget«. Lit. i øvrigt: Olav Ovenstad: Militærbiografier I-II. Oslo 1949.

Ingen børn [22].

45. *Maren Rosted*, døbt 2/3 1753 i Høland, † marts 1794 på Ringstad i Enebakke efter at have født et dødfødt barn, begr. 13/3 1794 Enebakke. ~ 1° 28/1 1774 på Bragernæs *Thomas Andreas Leth* (søn af rådmand *Johan Christian L.* og *Karen Bæhr*), * 3/12 1738 i Frederikshald [23], † 22/10 1786 i Trygstad. Student privat dim. 1755, cand. teol. 1761,

huslærer i Høland, pers. kapellan hos svigerfaderen 1768, skibspræst 1773, præst i Trygstad s. år.

Lit.: G. S. Faye: Bidrag til Hølands menigheds og præsters historie. Chria 1866.

3 børn.

~ 2° 29/1 1788 i Trygstad *Ove Ramel Michelet* (søn af oberstløjtnant *Christian Frederik M.* og 2. hustru *Johanne Christiane Augusta Holst*), * 10/6 1749 på Nordre Sæter i Båstad (annex til Trygstad), † 12/4 1839 på Ramstad i Eidsberg, begr Herland. Korporal 1763, sek.løjtnant 1772, pr.løjtnant 1777, kar. kaptajn 1785, virk. kaptajn og chef for Enebakke komp. 1789, kar. major 1795, virk. major 1806, kar. oberstløjtnant 1807, virk. oberstløjtnant i Oplandske dragonregiment 1809 med oberstkarakter, afsked 1810. Michelet ~ 2° 12/7 1796 i Christiania domk. *Dorothea Gjedde* (datter af magasinforvalter *Nicolai Bjørn* og *Sophie Hansdt. Gjedde*), døbt 2/4 1748 i Urskog, † 6/11 1826 i Chria., Garnisons menighed. Ægteskabet opløst. Hun ~ 1° 7/6 1786 i Christiania domk. købmand *Ole Eriksen Saxild*, * 1737 i Saxild ved Århus, † 17/9 1794 i Chria., domk. sogn.

46. *Peter Severin Rosted*, døbt 26/9 1754 i Høland, begr. 16/1 1755 smst.

47. *Søren Rosted*, * 29/10 1755 i Høland, begr. 29/11 1755 smst.

48. *Søren Rosted*, * 2/3 1757 i Høland begr. 6/12 1784 i Kbhvn., Trinitatis sogn. Student. Ugift.

49. *Mette Cathrine Rosted*, * 26/3 1758 i Høland, † 1/9 1827 på Brager-næs. ~ 3/11 1775 på Brager-næs *Bernhardt (Berndt) Suur* (søn af købmand på Brager-næs *Caspar S.* og *Rebekka Hofgaard*), døbt 4/10 1742 på Brager-næs, begr. 17/10 1801 smst. Købmand og trælasthandler på Brager-næs.

50. *Sophia Rosted*, døbt 16/12 1760 i Høland, † 20/5 1840 i Christiania, Vor Frelzers menighed. ~ 22/9 1786 på Brager-næs *Andreas Jacobsen Laastrup (Lostrup)* (søn af skoleholder *Jacob L.* og *Dorthe Margrethe Kyhn*), døbt 6/11 1756 på Brager-næs, begr. 30/3 1792 i Hurum (fundet pludselig død på landevejen). Handelsmand.

1 søn [24].

Birkedommer Henrik Rosteds 7 børn med Karen Busch (se 8).

51. *Carl Christian Rosted*, døbt 6/8 1741 Skt. Jørgensbjerg, † 14/8 1787 i Roskilde, domk. sogn. Forpagter på Skullerup og fra 1770–76 på Annebjerregård, som faderen ejede, derefter ejer af gæstgiveriet »Prinsen« i Roskilde, som konen videreførte efter hans død. ~ 22/5 1771 Roskilde dom. *Anne Marie Borch* (datter af købmand i Roskilde *Anders Andersen B.* og *Anna Brünninch*), * 2/9 1749 i Roskilde, doms., † 14/7 1825 i Roskilde, begr. Gråbrødre kgd.

2 sønner (89–90).

52. *Mette Hedwig Rosted*, døbt 29/11 1743 i Skt. Jørgensbjerg, begr. 6/11 1745 smst.
53. *Karen Achtonia Rosted*, døbt 24/6 1745 Skt. Jørgensbjerg, † 23/2 1820 i Kbhvn., Skt. Petri sogn. ~ 16/9 1763 Skt. Jørgensbjerg *Friderich Henrichsen* (søn af hofbager *Christian H.* og *Susanna Magdalena Einer-tin*), døbt 11/5 1741 i Slotskirken, Kbhvn., † 28/4 1813 i Kbhvn., Skt. Petri sogn. Hofbager i København.
6 børn.
54. *Jacob Rosted*, døbt 16/1 1747 Skt. Jørgensbjerg, begr. 1/5 1747 smst.
55. *Anna Hedevig Rosted*, døbt 26/5 1748 Skt. Jørgensbjerg, begr. 7/11 1749 smst.
56. *Mette Hedevig Rosted*, døbt 6/5 1750 Skt. Jørgensbjerg, † 7/10 1826 i Kbhvn., Trinitatis sogn. ~ 9/10 1767 Skt. Jørgensbjerg *Gynther Di-derich Zeuthen* (søn af præst i Skamby *Niels Z.* og *Anna Farenhorst*), * 7/9 1745 i Skamby, † 4/3 1795 i Hjerting, begr. Guldager. Efterfulgte svigerfaderen som forvalter på Bistrup, senere toldkasserer i Hjerting og Varde.
2 børn.
57. *Jacob Rosted*, * 24/5 1755 på Bistrup, Skt. Jørgensbjerg sogn, † 24/4 1824 i Vartov i Kbhvn. (Hvidebog). Skriverkarl, fra 1790 spisevært i København, men synes at have ført en omtumlet tilværelse. Ved et af børnenes dåb anføres han som fhv. hollænder (mejerist), ved et andets som hestehandler og ved et tredjes som opsigtsbetjent. Han indkom i Vartov 1820. ~ 28/3 1787 i Nikolaj kirke *Birthe Kirstine Holst* (datter af musikantsvend, senere værthusholder *Peter H.* og *Anna Kirstine Christensdatter*), døbt 24/3 1762 i Nikolaj kirke. Ej fundet død.
7 børn (91–97).

4. SLÆGTLED

- Sognepræst Elling Rosteds datter med Mette Sophie Schiøtte (se 16).
58. *Birgitte Rosted*, * 14/4 1752 i Torsken [25], † 6/2 1794 i Tranø. ~ 25/11 1791 i Tranø *Ole Nielsen Stadt*, * o. 1732, † 19/6 1807 på Vang i Lenvik. Skipper og gæstgiver på Vang. Han ~ 1° 11/12 1773 på Vang *Elen Tønder* (datter af *Peder Andreassen T.* på Vang), † 1788. ~ 3° 12/8 1794 i Tranø *Anna Dorothea Helm* (datter af præst til Dverberg *Otto Mortensen H.* og *Rebekka Tostrup*), døbt 14/5 1747 i Bjørnør.
Ingen børn.

Sognepræst Elling Rosteds 13 børn med Margrethe Hammer (se 16).

59. *Mette Sophie Rosted*, * o. 1754 antagelig i Torsken, begr. 11/5 1820 i Bjarkø, Sand. ~ 12/8 1788 [26] *Johan Jacob Kildal* (søn af præst til

Trondenes, provst *Simon Olsen K.* og 3. hustru *Mette Maria Lassen*), døbt 14/6 1757 i Trondenes, begr. 24/9 1820 i Bjarkøy, Sand. Drev handel og jektebrug på Strømmen i Berg fra 1776–90. O. 1780 lensmand i Torsken, senere i Sand.

Lit.: Arne Kildal: *Slekten Kildal*. Oslo 1942.

4 børn.

Han ~ 1° 25/10 1776 *Anna Dorothea Krog Molde*, † 1788.

60. Ukendt barn [27].

61. Udøbt dreng, begr. 16/4 1758 i Tranø, 5 dage gl.

62. *Petter Jacob Rosted*, døbt 24/6 1759 i Tranø, formentlig død som barn.

63. *Anna Margrethe Rosted*, døbt 10/8 1760 i Tranø, † tidligst 1811 [28].

~ 17/7 1783 i Tranø *Michel Jensen Trane* (søn af skipper *Jens Rasmussen T.* og *Mette Maria Iversdt. Har*), * 1758 på Lie, Dyrøy, døbt 16/4 1758 i Tranø, † 18/5 1806 i Tranø. Skipper i Tranø, fra o. 1784 på Lechangen.

6 børn.

64. *Anna Cathrina Rosted*, døbt 20/12 1761 i Tranø, begr. 31/5 1772 smst.

65. *Abel Margrethe Rosted*, døbt 19/6 1763 i Tranø, begr. 3/7 1763 smst.

66. *Hans Hagerup Rosted*, døbt 13/10 1765 i Tranø, begr. 14/6 1772 smst.

67. *Elisabeth Dobberdina Rosted*, døbt 1/3 1767 i Tranø, begr. 20/7 1767 smst.

68. *Petrikke Jacobine Rosted*, døbt 27/11 1768 i Tranø, † tidligst 1829 [29]: ~ o. 1792 *Hans Pedersen*, * 1759, † 12/4 1829 i Østermarie.

Møller og snedker i Østermarie, senere udbygger.

3 børn.

69. *Benedicte Elisabeth Dobberdina Rosted*, døbt 28/8 1770 i Tranø, begr. 14/6 1772 smst.

70. *Johanna Cathrina Benedicte Rosted*, døbt 22/8 1773 i Tranø, begr. 9/1 1774 smst.

71. *Ellina Margrethe Rosted*, døbt 7/4 1776 i Tranø, begr. 31/7 1776 smst.

Birkedommer Bertel Michael Rosteds 4 børn med Louise Schultz (se 21).

72. *Peter Pauli Schultz Rosted*, * 1757 i Fredensborg, † 4/5 1777 i Roskilde domsogn (19 år og 8 mdr. gl.). Student Roskilde 1776. Ugift.

73. *Henrik Rosted*, * 16/7 1761 i Fredensborg, Slotskirkens sogn [30], † 18/9 1816 i Roskilde, begr. Gråbrødre kgd. Student Roskilde 1779, philos. examen 1780, med. kandidat på Frederiks hosp. 1780–85, cand. med. 1785, læge ved felthospitalet i Frederikstad 1789, epidemilæge på Bornholm 1790, dr. med. s. år, bergmedikus på Kongsberg 1792, praktiserende læge i København 1802–15. ~ 24/11 1792 i Roskilde domk. *Inger Bolette Borch* (datter af købmand i Roskilde *Anders Andersen B.* og 2. hustru *Karen Margrethe Fugl*), * 30/12 1764 i Roskilde doms., †

18/1 1842 i Roskilde, begr. Gråbrødre kgd.

Ingen børn.

74. Udøbt dreng, * 11/5 1763 i Roskilde doms., begr. 16/5 1763 smst.

75. *Anthon Rosted*, * februar 1764 i Roskilde doms., begr. 30/4 1764 smst. 5¹/₂ uge gl.

Birkedommer Bertel Michael Rosteds 5 børn med Sophia Charlotte Amalia Fischer (se 21).

76. *Christian Ludvig Rosted*, * 7/2 1766 i Roskilde doms., + 7/6 1827 på Frederiks hosp., Vor Frue kb. Student privat 1782, exam. jur. s. år, kancellist i admiralitetets- og kommissariatskollegiet, fuldmægtig 1794, krigskancellisekretær 1807, overkrigskommissær 1815, chef for 3. departements kontor 1826 og virk. justitsråd s. år. ~ 7/2 1795 i Hillerød *Margarethe Birch* (datter af guldsmed i Hillerød *Lars Hansen B.* og *Vibeke Kathrine Koch*), * 27/6 1771 i Hillerød, + 21/5 1825 i Kbhvn., Vor Frue sogn.

10 børn (98–107).

77. *Martin Fischer Rosted*, døbt 17/2 1769 i Roskilde domk., begr. 9/8 1769 smst.

78. *Anthon Nebbe Rosted*, døbt 2/4 1771 i Roskilde domk., + 14/12 1801 i Kbhvn., Nikolaj sogn. Ejer af Eskemosegård i Birkerød, som enken solgte 1809. ~ 21/6 1799 i Nikolaj k. *Helene Cathrine Kofoed* (datter af skipper *Herman K.* og *Kirstine Mågensdatter*), døbt 30/9 1773 i Vor Frelsers k., + 30/7 1825 i Lyngby.

1 søn (108).

Hun ~ 2° 4/9 1804 i Frederiksberg k. ritmester *Joachim Melchior Holsten Friboe* (søn af generalmajor *Christian Wildenradt F.* og *Anna Brasch*), * 2/2 1779 i Køge, + 8/2 1807 i Kbhvn., Vor Frue sogn. ~ 3° 4/11 1807 i Birkerød fabrikant *John Bromley Nelthrop* (søn af fabrikant *Henry N.* [31]), * 1783 i London, + 13/1 1852 i Kbhvn., Vor Frue sogn. Han ~ 2° 1/3 1826 i Lyngby *Sophie Mariane Lund*, + 23/4 1833 i Søllerød.

79. *Otto Johannes Rosted*, * 1/10 1772 i Roskilde doms., begr. 7/10 1772 smst.

80. *Berent (Bernhardt) Martin Rosted*, * 12/8 1774 i Roskilde doms., begr. 29/12 1774 smst.

Birkedommer Bertel Michael Rosteds datter med Sidsel Margrethe Rohde (se 21).

81. *Giertrud Birgitte Rosted*, * 8/1 1779 i Roskilde doms., + 18/7 1798 i Kbhvn., Nikolaj sogn. ~ 6/1 1796 i Nikolaj k. *Andreas Bodenhoff* (søn af skibsreder *Andreas Hansen B.* og 2. hustru *Mechtilde Catharina Rohde*), * 18/1 1763 i Kbhvn., Nikolaj sogn, + 4/6 iflg. dødsannoncen,

5/6 1796 iflg. kirkebogen for Nikolaj. Grosserer og tømmerhandler i København.

Lit.: Viggo Starcke: Giertrud Birgitte Bodenhoff's mysterium. Kbhvn. 1954, Harald Bodenhoff og Nanna Lange: Den Bodenholffske slægtbog. Kbhvn. 1914 og Pers.hist. T. 1955, s. 42 flg. og 128 flg.

Ingen børn.

Sorenskriver Peter Andreas Rosteds 2 døtre med Ida Sophie Heltberg (se 26).

82. *Birgitta Sophia Rosted*, døbt 12/5 1771 i Beitstad, begr. 24/8 1773 smst.

83. *Olava Anna Catharina Rosted*, døbt 8/8 1773 i Beitstad, † 19/4 1867 i Stod. ~ 20/10 1791 [32] *Henrich Andreas Biering* (søn af major *Joakim Frederik B.* og *Johanne Katrine Tønder*) døbt 29/5 1771 i Skogn, † 7/9 1823 i Stod, begr. Trondheim domk. Fenrik 1788, kaptajn 1802, chef for Bjørnørske komp. 1807, for Beitstadtske komp. 1808, afsked 1810. Fik 1799 bevilling på savbruget under gården Fossum i Inderøens fogderi.

Lit.: Olav Ovenstad: Militærbiografier I-II. Oslo 1949.

1 søn.

Sognepræst Hans Jensen Rosteds søn med Helene Marie Roed (se 29).

84. *Jens Rosted*, døbt 12/9 1765 i Herfølge, † 25/6 1796 i Roskilde doms. Student. Ugift.

Amtsforvalter Jacob Rosteds 3 børn med Birthe Kirstine Lassen (se 37).

85. *Johanne Marie Rosted*, døbt 26/9 1777 i Herfølge, † 7/5 1847 i Kbhvn., Garnisons sogn. ~ 29/5 1801 i Farum *Niels Andre(a)s Laurentius Claessen* (søn af agent i Helsingør *Arent C.* og *Antoinette Schiøtt*), døbt 3/1 1774 i Helsingør, Sct. Maria, † 20/5 1839 på Frederiks hosp., Garnisons sogn. Kornet 1794, kaptajn 1801, komp.chef 1803, afsked 1839. Landmand.

6 børn.

86. *Julius Rosted*, døbt 23/4 1781 i Herfølge, begr. 23/9 1798 Gentofte. Frikorporal ved husarerne i Jægersborg. Skød sig.

87. *Sophie Magdalene Rosted*, * 1783 [34], † 19/7 1827 i Kbhvn., Helligånds sogn. ~ 25/11 1803 på Farumgård, Farum sogn *Ernst Thomas von Gerstenberg* (søn af konsul, lotteridirektør i Altona *Henrik Vilhelm von G.* og *Margarete Sofia Trockmann*), * 19/9 1768 i Kbhvn., Garnisons sogn, † 22/3 1828 i Kbhvn., Helligånds sogn. Ægteskabet opløst 1810. Sek.løjtnant 1788, pr.løjtnant 1790, kaptajn 1798, stabskaptajn 1800, komp.chef 1807, majorsgrad 1808. Fradømt sin charge og idømt en bøde på 300 rdl. for myndighedsmisbrug, egennytte og forurettelse

mod undergivne. Dommen stadfæstet 1810, simpel afsked 1813, tilstået 300 rdl. i pension 1817.

Lit.: Pers.hist. T. 1920, s. 274–78, Svenska Adels ättartavlor III. Stockholm 1927, Olav Ovenstad: Militærbiografier I–II. Oslo 1949 og J. C. W. Hirsch: Danske og norske officerer 1648–1814.

6 børn [35].

Rektor Jacob Rosteds søn med Anne Elisabeth Lovisa Rosted (se 43).

88. *Jacob Peter Rosted*, * 7/12 1784 i Christiania, Vor Frelses menighed, † 1/10 1788 smst.

Gæstgiver Carl Chr. Rosteds 2 sønner med Anne Marie Borch (se 51).

89. *Henrik Andreas Rosted*, * 1772 på Annebjerggård, fremst. 3/6 1772 i Højby, † 27/8 1819 i Kbhvn., Trinitatis sogn. Styrmand, proviantforvalter. ~ *E. Gunild Friis*, † 3/7 1821 i Kbhvn., Trinitatis sogn, 36 år gl. [36].

Ingen børn.

90. *Anders Borch Rosted*, * 31/8 1775 på Annebjerggård, Højby sogn, † 25/5 1812 på Vesterbro, begr. Frederiksberg k. exam. jur. 1804, ekstraskriver i Hof- og Stadsretten. ~ 6/11 1801 på Gjorslev, Holtug sogn *Margarethe Hendrichsen* [37] (datter af arbejdsmand *Hendrich Gerthsen* og *Maren Hansdatter*), * 7/3 1774, Kbhvn., † 12/2 1847 i Skive. 6 børn (109–14).

Spisevært Jacob Rosteds 7 børn med Birthe Kirstine Holst (se 57).

91. *Johan Wilhelm Rosted*, døbt 4/4 1788 i Nikolaj k., † 13/8 1864 i Vartov. Snedkermester, borgerskab som frimester 1840. Indlagt på Vartov 1850. Ugift.
92. *Christian Peter Rosted*, døbt 5/10 1789 i Vor Frue k., † 25/1 1817 i Kbhvn., Helligånds sogn. Sadelmager. Ugift.
93. *Karen Achtonia Rosted*, døbt 6/5 1791 i Vor Frue k., † senest januar 1801 [38].
94. *Helene Elisabeth Rosted*, * 11/2 1793 i Kbhvn., Vor Frue sogn, † senest januar 1801 [38].
95. *Henriette Cathrine Rosted*, * 11/2 1793 i Kbhvn., Vor Frue sogn, † 22/7 1798 i Kbhvn., Vor Frue sogn.
96. *Henriette Birgitte Cathrine Rosted*, døbt 27/4 1801 i Vor Frelses k., † 30/7 1815 i Kbhvn., Trinitatis sogn.
97. *Hansine Margrethe Rosted*, * 2/11 1803 i Kbhvn., Vor Frelses s., † 13/6 1862 i Lyngby. ~ 12/4 1829 i Lyngby *Niels Jensen*. * o. 1808–09, † 5/1 1859 i Lyngby. Gartner i Lyngby. 7 børn.

5. SLÆGTLED

- Kontorchef Chr. Ludvig Rosteds 10 børn med Margarethe Birch (se 76).
98. *Charlotte Cecilia Birgitte Rosted*, * 26/10 1795 i Kbhvn., Holmens s., † 8/5 1879 i Kbhvn., Vor Frue sogn. ~ 7/10 1820 i Holmens k. *Johann Friderich Erichsen* (søn af skoleholder i Hågerup, senere i Tirsted *Hans E.* og *Magdalene Elisabeth Hansen*), * 1788 i Hågerup, døbt 31/8 1788 i Brahetrolleborg, † 7/2 1866 i Kbhvn., Vor Frue s. Tog 1807 lærer-eksamen og var derefter en tid sekretær for tronfølgeren, Christian August i Norge. Gik til handelen og etablerede sig som købmand i København. 1846 grossererborgereskab. Ingeborg Andreassen fortæller i »Barn-domsdage«, at Chr. Ludvig Rosteds døtre »ikke var smukke, temmelig små og brede, men de havde friske farver, var livlige og kvikke«. Det fortælles også, at foruden Erichsen var Lauritz W. Grüner (se 99) og Theodor Brunnemann (se 101) logerende hos deres senere svigerfar. 8 børn.
99. *Cathrine Andrea Michaeline Rosted*, * 21/5 1797 i Kbhvn., Holmens s., † 6/6 1863 i Roskilde, doms. ~ 26/5 1823 i Holmens k. *Lauritz Peter Winding Grüner* (søn af sognepræst i Helsingør *Elias Lauritz G.* og *Karen Holm*), * 20/3 1793 i Helsingør, Sct. Olai s., † 25/6 1865 i Roskilde doms. Student Helsingør 1811, cand. teol. 1816, kateket i Randers 1823, res. kapellan ved Århus domk. 1831, præst i Rudkøbing 1839, kap. ved Roskilde domk. 1846. 7 børn.
100. *Giertrud Birgitte Rosted*, * 25/6 1799 i Kbhvn., Holmens s., † 9/2 1853 i Køge. ~ 16/8 1834 i Frederiks tyske k. på Christianshavn *Georg Sophus Frederik Dreyer* (søn af regimentskvartermester *Dines Christian D.* og *Marie Henriette Krabbe*), * 14/10 1799 i Rendsburg, † 25/3 1861 i Køge. Kadet 1810, sek.løjtnant i jyske jægerkorps 1817, kar. pr.løjtnant 1826, konsumtionsoverbetjent i Viborg 1827, virk. krigsråd s. år, told- og konsumtionsbetjent i Viborg 1841, kst. do i Stege 1843, told- og konsumtionskontrollør smst. 1845, forflyttet til Køge 1851. 3 børn.
101. *Mathilde Henriette Anthonia Rosted*, * 19/2 1801 i Kbhvn., Holmens s., † 12/11 1886 i Nysted. ~ 23/12 1825 i Holmens k. *Theodor Brunnemann* (søn af *Thomas B.* og *Catharina Dorothea Valefecker*), * 18/12 1794 i Hamburg, St. Michaëlis, † 25/10 1867 i Nysted. Løjtnant, told-kasserer i Nysted, kammerråd. 7 børn.
102. *Berthel Michael Rosted*, * 21/2 1804 i Kbhvn. Holmens s., † 6/12 1842 i Rudkøbing. Student Frederiksborg 1822, cand. phil., kopist. Op-

trådte som skuespiller i Bergen. ~ 24/6 1832 i Bergens domk. *Anna Marie Kielsen* (datter af matros *Ole Nicolai K.* og *Anna Madsdatter*), * 12/5 1810 i Bergen, Nykirken s., † 14/8 1894 i Zander Kaas stiftelse i Bergen [39].

6 børn (115–20) [40].

103. *Lars Birch Rosted*, * 5/1 1806 i Kbhvn., Holmens s., † 10/4 1817 i Kbhvn., Vor Frue sogn.

104. *Hans Wilhelm Engelbreth Rosted*, * 1/4 1808 i Kbhvn., Holmens s., † 28/7 1843 i Kbhvn., Vor Frue sogn. Volontør i admiralitetet 1829, 1841 udnævnt til kopist under admiralitets- og kommissariatskollegiet. ~ 23/9 1835 i Gladsaxe *Nicoline Kirstine (Christine) Lassen* (datter af matros *Nikolaj Peter L.* og *Giertrud Marie Bonnier*), * 2/7 1803 i Kbhvn., Holmens s., † 24/3 1885 i Kbhvn., Vor Frue s.
4 børn (121–24) [41].

105. En dødfødt datter 18/1 1810 i Kbhvn., Holmens s. begr. 21/1 1810 smst.

106. *Amalia Vilhelmine Pauline Rosted*, * 3/3 1812 i Kbhvn., Holmens s., † 1/2 1813 smst. (Hvidebog).

107. *Henrich Edvard Emil Rosted*, * 3/3 1812 i Kbhvn., Holmens s., † 15/1 1813 smst. (Hvidebog).

Proprietær Anthon Nebbe Rosteds søn med Helene Cathrine Kofoed (se 78).

108. *Bertel Michael Rosted*, * 14/11 1800 på Eskemosegård i Birkerød, † 22/11 1877 på Christiansminde ved Sorø, begr. Lyngby. Fra 1816–20 i papirmagerlære på Nymølle. Fra 1826 ejer af gården »Justinelyst«, senere kaldet Hartmanns hus i Nærum, hvor han, der var velsitueret, førte et stort og gæstfrit hus. Blev 1865 ramt af økonomisk ruin på grund af kaution for en fætter og måtte sælge gården. Tog ophold hos svigersønnen, skovrider Hanson (nr. 127). 1870 kom han igen til penge, da han efter en halvkusine arvede den da ret betydelige sum af 1280 rdl. Fra 1830–32 medlem af Søllerød sogns fattigkommission, fra 1838–42 af skolekommissionen. Fra 1842–47 medlem af sogneforstanderskabet i Søllerød og var bl. a. medstifter af biblioteket og en tid bibliotekar samt skolepatron. ~ 11/8 1826 i Lyngby *Justine Hedevig Herring* (datter af kobbersmedemester *Herman H.* og *Magdalene Elisabeth Amalie Langemarch*), * 23/11 1804 i Brede, Lyngby s., † 28/4 1876 på Christiansminde, begr. Lyngby.

Lit.: Søllerød Bogen 1946, side 87–88.

3 børn (125–27).

- Exam. jur. Anders Borch Rosteds 6 børn med Margarethe Hendrichsen (se 90).
109. *Christian Hendrik Rosted*, * 23/8 1801 i Kbhvn., † 1824 i Berlin. Kunstdrejer. Ugift.
Lit.: Albert Fabritius: Anders Andersen Borch's descendenter. Kbhvn. 1933.
110. *Carl Rosenvinge Rosted*, * 12/4 1804 i Kbhvn., Nicolai s. Blikkenslager i New York. Ca. 1840–43 i København, men derefter sandsynligvis igen i Amerika. Ugift.. (Kilde som ad 109).
111. *Serine Wilhelmine Rosted*, * 2/10 1805 i Kbhvn., Helligånds s., † 24/11 1877 i Ålborg, Budolfi s., begr. i Kettrup. ~ 23/10 1829 i Vor Frue k. i Kbhvn. *Christian Albrecht Jørgensen* (søn af styrmand *Peter Albrecht J.* og *Ane Margrethe Lassen*), * 23/5 1800 i Kbhvn., Nikolaj s., † 3/2 1859 i Kettrup. Apoteker i Skive, senere i Kettrup.
112. *Anna Marie Rosted*, * 27/8 1807 i Kbhvn., Helligånds s., † 27/2 1808 smst. [42].
113. *Anne Marie Rosted*, * 13/1 1809 på Vesterbro, Frederiksberg kirkes s., † 2/4 1889 i Husby, begr. Kettrup. ~ 11/3 1835 i Roskilde domk. *Otto Georg Bøgh* (søn af toldinspektør i Ribe *Frederik Julius B.* og *Elisabeth Margrethe Amalie Jaspersen*), * 30/9 1807 i Kbhvn., Trinitatis sogn, † 15/5 1871 i Husby, begr. Kettrup. Cand. pharm i Ribe, apotekermedhjælper i Kettrup.
10 børn.
114. *Jørgen Andreas Rosted*, * 3/10 1810 på Vesterbro, Frederiksberg kirkes s., † 31/8 1858 i Ribe domk. s. Købmand i Ribe. ~ 27/11 1841 i Ribe domk. *Anne Margrethe Frandsen* (datter af drejer og bødker i Ribe *Frands Christensen* og *Birthe Kirstine Andersdatter*), * 30/6 1810 i Ribe, domk. s., † 30/10 1886 smst.
4 børn (128–31).

6. SLÆGTLED

- Kopist Berthel Michael Rosteds 6 børn med Anna Marie Kielsen (se 102)
115. *Louise Margaretha Birgitte Rosted*, * 9/11 1832 i Bergen, Domk. s. Overlevede moderen, formentlig død ugift i Bergen tidligst 1894.
116. *Anna Mathilda Maria Carita Rosted*, * 19/2 1834 i Bergen, Nykirkens s., † 6/3 1912 i Nakskov kloster. ~ 28/10 1857 i Nakskov *Christen Ørsted* (søn af skipper *Søren Ø.* og *Frederiche Fibiger*), * 6/10 1828 i Nakskov, † 31/7 1894 smst. Skibsfører i Nakskov.
8 børn.
117. *Charlotte Wilhelmine Rosted*, * 4/5 1836 i Bergen, Nykirken s., † 19/5 1845 i Rudkøbing.
118. *Christian Ludvig Rosted*, * 5/2 1838 i Bergen, Nykirken sogn. Omkring 1861 rejste han til England, hvor han blev skibsmægler i Bristol. Videre skæbne ukendt, men overlevede moderen, der døde 1894.

119. *Ole Johan Frederik Rosted*, * 9/8 1840 i Bergen, Nykirken sogn, † 14/12 1842 i Rudkøbing.
120. *Michaeline Marie Cathinka Laurette Rosted*, * 26/11 1842 i Rudkøbing, † 3/5 1843 smst.

Kopist Hans Wilhelm Engelbreth Rosteds 4 børn med Nicoline Kirstine Lassen (se 104).

121. *Ferdinand Wilhelm Sophus Rosted*, * 2/12 1834 på Den kgl. Fødselsstiftelse i Kbhvn., † 7/2 1837 i Kbhvn., Helligånds s.
122. *Charles Nicolai Ludvig Rosted*, * 14/5 1837 i Kbhvn., Helligånds s., † 7/2 1898 i Kbhvn., Jakobs s., begr. Assistens kgd. Grosserer i København. ~ 17/11 1871 i Holmens k. *Johanne Christine Caroline Hemmert* (datter af islandsk købmand i København *Andreas H.* og *Johanne Christine Caroline Ravn*), * 9/9 1832 i Kbhvn., Garnisons s., † 10/8 1908 i Hellerup, begr. Assistens kgd.
Ingen børn [43].
123. *Ida Maria Wilhelmine Margrethe Rosted*, * 6/8 1838 i Kbhvn. Helligånds s., † 15/1 1886 i Kbhvn., Skt. Johannes s. ~ 15/3 1861 i Frederiksberg k. *Carl Christian Løvgreen* (søn af skomager *Peter L.* og *Catharina Maria Schaarup*), * 15/8 1819 i Kbhvn., Petri s., † 14/7 1897 i Kbhvn., Sions s. Grosserer i Kbhvn.
9 børn.
Han ~ 1° 9/11 1844 i Helsingør, Sct. Olai kirke *Nathalia Jacobine Catharina Bache* (datter af færgemand i Helsingør, Pedersborg-lods *Peter Nielsen B.* og *Mette Kirstine Hartvig*), * 17/1 1827 i Helsingør, Sct. Olai s., † 13/1 1911 i Kbhvn., Andreas s. Ægteskabet opløst mellem 1858 og 1860 og hun ~ 2° 27/7 1861 i København, Vor Frue k. grosserer *Niels Christian Hansen*, * 14/3 1828 i København [44], † 6/6 1902 i Kbhvn., Helligånds s. Løvgreen ~ 3° 4/12 1886 i Garnisons k. *Agnes Gabrielle Lind* (datter af billedskærer i Kbhvn. *Carl Ferdinand L.* og *Annette Elisabeth Lindergran*), * 28/5 1846 i Sverige [44], † 4/2 1914 i Kbhvn., Helligånds s.
124. *Jenny Bianca Cathinca Rosted*, * 11/10 1840 i Kbhvn., Helligånds s., formentlig død som barn [45].

Proprietær Bertel Michael Rosteds 3 børn med Justine Hedeveg Herring (se 108).

125. *Anthon Hermann Rosted*, * 26/6 1827 i Søllerød, † 2/10 1888 i Smørum. Ejer af Skebjerggård i Smørum, der brændte 1891, hvorefter enken og sønnen flyttede til Grønholt. ~ 25/10 1853 i Jørnlunde *Anna Riborg Mechtele Brøndum* (datter af birkedommer *Jens B.* og 2. hustru *Henriette Erasmine Fog*), * 24/8 1830 i Jørnlund, † 18/3 1895 i

Grønholt, begr. Asminderød (selvmord ved hængning).

2 børn (132–33).

126. *Cathrine Kirstine Elisabeth Rosted*, * 7/8 1837 i Søllerød, † 11/2 1919 på Frederiksberg, begr. Vestre kgd. Ugift.
127. *Justine Michelle Frederikke Rosted*, * 18/5 1840 i Søllerød, † 23/7 1904 i Sorø. ~ 16/4 1859 i Søllerød *Carl Frederik Hanson* (søn af redaktør og bogtrykker i Roskilde *Johan David Christian H.* og *Hanne Margrethe Lundstrøm*), * 28/1 1826 i Kbhvn., Helligånds sogn, † 20/2 1897 i Sorø. Forstkandidat 1853, kst. skovrider ved Bornholms distrikt 1859, ved Frederiksværk distr. 1862, ved Sorø Akademis II distr. 1866 og ved I. distr. 1873. R. af D.
10 børn.

Købmand *Jørgen Andreas Rosteds* 4 børn med *Anne Margrethe Frandsen* (se 114).

128. *Margrethe Kirstine Rosted*, * 6/9 1843 i Ribe domk. s., † 9/5 1869 smst. ~ 2/1 1867 i Ribe domk. *Christian Hansen* (søn af husmand *Hans H.* og *Ane Marie Hansdatter*), * 14/5 1833 i Sejstrup, Hundrup sogn, † 15/12 1910 i Ribe, begr. Ribe kgd. Købmand i Ribe.
1 barn.
Han ~ 2° *Lorentze Christiane Rosted*, se nr. 131.
129. *Marie Frandsine Rosted*, * 14/12 1846 i Ribe domk. s. ~ 13/12 1872 i Chicago, ev. luthersk Zions menighed *Gottfried August Heinrich Steinbock* (søn af købmand *Hinrich Christian S.* og *Anna Catharina Margaretha Bünning*), * 26/8 1850 i Segeberg. Købmand i Chicago. Kilde som ad nr. 109.
3 børn.
130. *Andrea Wilhelmine Rosted*, * 15/7 1849 i Ribe domk. s., † 26/2 1851 smst.
131. *Lorentze Christiane Rosted*, * 19/8 1851 i Ribe domk. s., † 8/12 1893 i Ribe, begr. Ribe kgd. ~ 5/10 1870 i Brørup *Christian Hansen*, se nr. 128.

7. SLÆGTLED

Proprietær *Anthon Hermann Rosteds* 2 børn med *Anna Riborg Mechtele Brøndum* (se 125).

133. *Anton Jens Michael Rosted*, * 2/2 1864 i Smørum, † 5/7 1942 i Sø-Kbhvn., Helligånds sogn. ~ 22/7 1873 i Smørum *Christian Schmidt Flensburg* (søn af silke- og klædehandler i København *Carsten Schmidt F.* og *Cathrine Marie Jørgensen*), * 1/4 1847 i Kbhvn., Helligånds s., † 10/12 1905 i Kbhvn., Mathæus s. Manufakturhandler i København.
1 datter.
132. *Anton Jens Michael Rosted*, * 2/2 1864 i Smørum, † 5/7 1942 i Sø-

rup, begr. Asminderød. Parcellist i Grønholt 1895, senere ægopkøber i Sørup. ~ 4/2 1896 i Grønholt *Kamilla Lovise Petrea Jørgensen* (datter af bygningsnedker *Jørgen Peter J.* og *Mathilde Jensen*), * 4/10 1875 i De classenske boliger på Frederiksberg, † 27/6 1932 i Sørup, begr. Asminderød.

2 sønner (134–35).

8. SLÆGTLED

Parcellist Anton Jens Michael Rosteds 2 sønner med *Kamilla Lovise Petrea Jørgensen* (se 133).

134. *Anton Herman Rosted*, * 23/8 1896 i Grønholt. Ugift.

135. *Anders Louis Rosted*, * 2/11 1897 i Grønholt. Arbejdsmand i København, senere i Frederikssund. ~ 23/12 1927 Københavns rådhus *Rosa Deleuran* (datter af fabriksarbejder *Hans Peter D.* og *Severine Christensen*), * 6/2 1895 i Horsens, Vor Frelzers s., † 20/2 1971 på Kommunehospitalet i Kbhvn., begr. Frederikssund.

1 søn og 2 sønnedøtre.

Noter:

1. Levnedsløb i Sørbymagle og Kirkerup kirkebøger 1646–1731, I–II. Kbhvn. 1963 og 1968 udgivet af Udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie. Herfra er også taget de oplysninger om Jacob Niensens forfædre, der står som optakt til stamtavlen. Den skildring, der er optegnet ved Jacob Niensens død, lyder i sin helhed:

Anno 1724.

D. 16. februarij.

Jacob Nielsen, sognefoget og gaardmand i Roested, ægteføed i Vollerup bye i Gimlinge sogn af Niels Andersen og Birgitte Nielsis, hvilcke i hans ungdom hafde ladet ham vel oplære i hans catechismo tillige med at skrifve og regne. Da hand var 6 aar gammel, flyttede hand med hans forældre fra Vollerup til Roested, hvor de antog samme gaard i fæste, som hand til hans døde dag har beboed effter dem og forblef saa hos hans forældre, intil hand effter deris død fick samme gaard i fæste effter dem anno 1685 d. 3 februarij. Sad ugifft ved garden i 3 aar.

Kom der paa i ægteskab med hans nu efterlevvende Mette Berthels daatter (hvis forældre vare møllere i Halchevad mølle). Samme ægteskab varede i 36 aar. Aflede med hende 11 børn, hvor af allene igjen lever 6 sønner og 2 døttre, hvilcke alle tager vel afsted. Den ældste søn Niels er forvalter ofver hans excellenses cammer-herre Christian Carl von Gabels gods. Den 2. søn Berthel er møller i Taammarcks mølle. (*tilføjet i margin*: Den 3. søn Peder er borger og handelsmand i Bergen i Norge). Den 4. søn er fuldmægtig hos generalmajor og amtmand von Donep paa Antvorschou slot. Den 5. søn Jacob gaar i Slagelse latinske skole. Den 6. søn er ickun liden og endnu hiemme hos moderen, hvor hand vel forfremmis i lesning, regning og skrifven. Den ældste daatter Birgitte er i ægteskab med lieutenant David Genant ved land-militien. Den yngste daatter er ickun liden og endnu hiemme hos moderen, et skickeligt, lille barn. (Det har icke været mig kiedsommelig at skrifve alt dette, saasom det er et rart exempel, at en bonde har opføed

saa mange skikkelige børn). Ellers hafde denne salige mand i nogle aar været til og fra incommoderet af rosen i hans been, som omsider greb ham temmelig hart an. Hand var i kircken dominica 3. post epiphantias sidst afvigte og blef deelagtiggjort i det høyværdige alterens sacramento, og saa snart hand kom af kircken hiem, blef hand angreben af samme hans gamle svaghed og maatte samme afften gaee til sengs. Laa saa stille hen i god taalmodighed og andagt til d. 8. februarij sidst afvigte og døde om morgenen klokken 7. Var gammel 61 aar 8 maaneder. Var en gudfrygtig, ærlig og skickelig mand, andægtig i Guds huus, ædruelig i hans eget huus, oprigtig og fredsommelig med hans naboer, ærbødig imod ministerium. Imedens hand boede i Roested, hafde hand været skoufoget i 6 aar og sognefoget i 34 (?) aar.

Lofvet til kircken for klokkerne 3 mk.

2. Se Årbog for historisk Samfund for Sorø amt, bd. 38, iflg. hvilket han igen var søn af Jep Lauridzen, der i 1641 nævnes på Gudum mølle.
3. Kirkebogen har en lakune, og skifteprotokollen eksisterer ikke.
4. Sjællands stiftamts kopibog og fortegnelse over prokuratorer i Sjællands stift 1742.
5. Kirkebogen har en lakune, men datoen oplyses i det bryllupsdigt, som brudgommens bror Henrik Rosted havde fremstillet og som blev »iskienket og frembaaren« af broren Jacob Rosted. (Universitetsbiblioteket, Oslo).
6. Hendes data kendes ikke, men iflg. familieoptegnelserne skal hun være død kort efter datterens fødsel i 1731.
7. Jfr. bilag til Antvorskov rytterdistrikts regnskab 1731 og de i note 1 nævnte levnedsløb bd. II side 53, note 860 og bd. I side 141.
8. Iflg. hans egne oplysninger til Enkekassen.
9. Cathrine Wienecken født 1677 i Grenå som datter af præsten Gerhard W., der første gang var gift med Marie Schumacher, en søster til Griffenfeld. En søster til Cathrine var Agnethe født 1676 i Grenå, der blev gift med præsten Hans Mortensen Schou, og således blev svigermor til Niels Rosted (nr. 2), jfr. F. C. Sommer og Louis Bobe: Slægten Heering. Kbhvn. 1900.
10. I kirkebogen (som iflg. den norske slægtsforsker E. A. Thomle er meget sjusket ført) er hun ved dåben indført som Peder i stedet for Petronelle. Hun var helsøster til Rebekka Hofgaard (se nr. 49) og halvsøster til Magdalene Hofgaard (se nr. 44), hvis mor, Søren Jenssøn Hofgaards første hustru, hed Rebekka Pedersdt. Søeboholm. Se E. A. Thomle: Familien Hofgaard i Norge. Kria 1911, Martin Arnesen: Slægten Thorne. Chria 1883 og Chr. August Thorne: Slekten Thorne. Oslo 1949.
11. Norsk Slekthistorisk Tidsskrift, bd. XXI, side 126.
12. Adresseavisen nr. 149. 1783. Kb. eksisterer ikke.
13. Skifteprot. Skjoldenæsholm gods.
14. Kb. eksisterer ikke, men efter forældrenes død boede hun hos sin farbror Arnoldus Schiøtte, der fra 1733–69 var sognepræst i Lødingen. I. F. Lampe skriver i »Bergens stifts biskopper og præster«. Kria 1895, efternavnet Schytte, men iflg. Riksarkivet i Oslo bruges stavemåden Schiøtte i alle kilder, deriblandt egenhændige underskrifter. Det er i øvrigt ikke lykkedes norske personalhistorikere at finde Niels Schiøttes kones pigenavn.
15. Kb. eksisterer ikke, men i Tranø kb. har Elling Rosted under 22. søndag efter Trefoldighed 1785 skrevet »War jeg ei tilstæde (i Tranø) men på Dverberg i min forretning med at træde i nyt egteskab«.
16. Denne søn ses ikke døbt i Trondheim. Han blev konfirmeret i Stod 1743.
17. Iflg. kb. for Mørke begravnes præstens søn Thomas 1 år og 18 uger gl. den 23. juni 1738. Den Thomas, som iflg. skiftet efter faderen i 1766 lever som forval-

- ter på Ryegaard gift med Elizabeth Maria Rosted, må altså være en af Thomas brødre, enten Peder døbt 5/3 1732 i Hornslet eller Frederik Christian døbt 31/8 1744 i Mørke, idet disse 2 brødre ikke nævnes i skiftet efter faderen. Thomas Storm var i øvrigt søster til Charlotte Hylleborg, der i ægteskab med borgmester i Viborg Peder Malling blev mor til den historiske forfatter Ove Malling. (Meddelt af læge Kirsten Amentorp).
18. Såvel ægtefællernes dødsdata som mandens fødselsdato er anført efter trykte kilder (Lengnick og Erlandsen), formentlig med Hornemans stamtavler og Lassens samlinger som opr. kilde. I kirkebogen for Vefsen er ingen dødsfald indført i 1795 og skifte findes hverken i Helgeland prosti eller i Helgeland sorenskriveri. Begravelsen er forgæves eftersøgt i Stod, Inderø og Trondheim. Se om ham PersHist T 1886, side 264 og Lassens samlinger.
 19. Jfr. skifte i Hof- og stadsretten 10. marts 1776. Se i øvrigt Norsk slektshistorisk Tidsskrift bd. III, side 318.
 20. Hverken dåb eller begravelse ses indført i Stod kb., hvorimod hendes konfirmation i 1757. De anførte data stammer fra Hornemans stamtavler i Statsarkivet i Trondheim.
 21. Krigsråd og bogholder Jens Reiersen (1670–1732) havde i ægteskab med Cathrine Wienecken 11 børn, hvoraf det ældste var Nicolai (Niels) Reiersen (1707–78). Det 5. barn Peter Reiersen (1713–73) blev far til bl.a. Peter Reiersen (se nr. 40), og det næstyngste barn, datteren Kathrine blev gift med Jens Rosted (se nr. 6). Den Reiersenske Families Stamtavle. Kbhvn. 1877.
 22. Men en plejedatter, den senere fra Johanne Sofie Tandberg.
 23. Kb. eksisterer ikke, men datoen er i overensstemmelse med hans egenhændige vita ved ordinationen til præst i 1766.
 24. Lars Israelsen (1725–1801), der var søn af kobbersmed i Stoksund Israel Johannesen og Maren Olsdt. Nesthorne (søster til Christopher Olsen Thorne (se nr. 44)) og var gift med sin kusine Alhed Thorne, fortæller (Norsk personalhistorisk Tidsskrift 1926, side 202): »I 1792 tog jeg i mit hus Hans Jacob Lastrup (født 1787 på Bragernæs) til opfostring formedelst hans forældres udelighed og adskillelse.« Iflg. samme kilde blev Sophia underholdt af broderen, rektor Rosted i Christiania (nr. 43). Hun døde på »Stiftelsen for sindssyge« i Christiania.
 25. Kb. for Torsken eksisterer ikke. Datoen – som angivet af Erlandsen – stemmer med oplysninger i skiftet efter moderen. Senja prostis justis- og skifteprot. 1745–1803.
 26. Datoen iflg. Hornemans stamtavler. Vielsen ikke indført i kb. for Tranø, Sand eller Bjarkøy. Den kan have fundet sted i Berg, hvis kb. ikke eksisterer.
 27. Da der kun kendes 12 børn i Elling Rosteds 2. ægteskab, og det vides, at der var 13, skal det ukendte barn formentlig placeres her i rækkefølgen, så meget mere, som faderen i kirkebogen ved Abel Margrethes dåb har noteret, at hun er hans 7. barn med Margrethe Hammer. Rosted mistede 3 børn under koppeepidemien før pinse 1772, nemlig nr.ene 64, 66 og 69. Han har noteret i kirkebogen, at han var så sorgtyngt herover, at han ikke magtede at holde pinseprædiken det år.
 28. Skifteretten har det år behandlet hendes »oppbudsbo« (dvs. fallitbo). Ved hendes konfirmation i 1776 noterer faderen, at hun er »tungnem«.
 29. Hun overlevede manden. De blev gift tidligst 1785 (jfr. skiftet efter moderen) og senest 1796 (jfr. skiftet efter faderen). Vielsen fandt hverken sted i Tranø eller i Østermarie. Ægteparret første barn er døbt 1793 i Østermarie.
 30. Kb. ukomplet, døbt i Slotskirken jfr. Enkekassebilag 3664.
 31. Henry Nelthrop, der var garver og læderfabrikant i London, kom til Danmark i 1786 og fik 1793 privilegium på

- en papirfabrik i Ørholm. Sønnen blev medinteressent i Ørholm og Nybølle papirfabrikker i Lyngby og var eneindehaver fra 1832–37. Se bl.a. »Strandmøllen. Optegnelser af Johan Chr. Drewsen.« Memoirer og Breve XXV. Kbhvn. 1916.
32. Datoen iflg. Homemans stamtavler. Vielsen ikke indført i Stod, Beitstad, Inderø eller Skogn kirkebøger.
34. Dåben ikke indført i Herfølge. Hun blev konfirmeret i Farum 1798.
35. Nogle af børnene kaldte sig Rosted, bl. a. godsejer Jacob Gerstenberg Rosted (1806–77).
36. Der er skifte efter begge ægtefællerne, forseglingsprotokol 2, 1819 og dito 1821, der imidlertid ikke giver yderligere oplysninger. Det er ikke lykkedes at finde vielsen eller hendes døb.
37. Forklaringen på, at hun skiftevis anføres Gerthsen og Hendrichsen er altså, at faderen hed Hendrich Gerthsen, og ikke – som af Lengnick antaget – at hun foruden Rosted havde været gift Hendrichsen.
38. Ved folketællingen 1. februar 1801 er de ikke hos forældrene i Dronningensgade 224 på Christianshavn.
39. Jfr. dødsjournal for byfoged og byskriver i Bergen.
40. Desuden fik Anne Marie Rosted 13/12 1847 i Rudkøbing et uægteskabeligt barn: Michaeline Marie Charlotte Olufa Kielsen, senere kaldet Rosted. Udlagt barnefar: gravør Georg Laurent fra Nakskov.
41. Endvidere havde hun en før ægteskabelig datter: Caroline Petrine Georgine senere kaldet Rosted født 2/8 1823 på Den kgl. Fødselsstiftelse. Død 14/2 1898 på Frederiksberg, Skt. Thomas s. Ugift.
42. Ved dåben Anna Marie, ved begravelsen Inger Marie.
43. Men en adoptivdatter iflg. kgl. bevilling af 10/6 1876: Charlotte Antonie Rosted født Rasmussen, der blev gift med grosserer i København Alfred Christensen.
44. Jfr. oplysning i folketællingen 1890.
45. Ved folketællingen 1845 findes hun hos moderen, men ikke i 1850.

Finn H. Blædel, f. 1915, ekspeditionssekretær i Kreditforeningen Danmark. Har bl. a. skrevet »Kaj Munk. En bibliografi« 1945, »Slægten Blædel. En stamtavle« 1954, »Den dansk-norske slægt Hallager« 1963 og flere artikler i Personalhistorisk Tidsskrift. *Adr.*: Duevej 10, 2000 København F.

Spørgsmål og svar fra medlemmerne

Svar på spørgsmål stillet i Persh. T. 12 I (1946):

ROSENQVIST

Hof- og Stadsrettens forseglingsprotokol 2c, side 235, bo nr. 906 oplyser følgende:

Mette Christine de Place er død 14.5.1787, hun boede da i et hus tilhørende bødker Møller nr. 75 hjørnet af St. Kongensgade og Lille Torvegade. Til stede ved skiftet var moderen assessorinde *de Place* og enkemandens svoger skibskaptajn *H. M. Foss*, manden sejlede da på Ostindien og ventedes først tilbage om et halvt år. Deres fælles barn *Carine*, i sit 8. år, tager kap. *Foss* til sig til faderen vender tilbage.

Mette Christine de Place, dbt. 1.12.1756 i Kbh. (Frelser), gift 6.6.1779 i Kbh. (Fred. tyske) med overstyrmand *Johannes Rosenqvist*. Hun var datter af apoteker på Chr.havn *Mathias de Place* (1719–1793) og *Karen Kellinghusen* (1725–1801). Søsteren, *Dorothea de Place*, (1745–1799) gift 1778 med skibskaptajn *H. M. Foss* (1732–1789).

Bryllupsdigt omtalt i Persh. T. 8 II.

Caspar Hassing

Spørgsmål

SIEGUMFELDT OG GØTSCHÉ

Siegumfeldt: Christian Anthon Siegumfeldt (1755–1831) tobaksspinder, tobaksfabriqveur i Randers siden (1793) i København og 1ste hustru: *Mette Marie Nørup* (1759–1798) 's efterslægt? Der var 6 børn, hvoraf jeg kender de to ældste: 1) Christian Anthon S., f. Randers ca. 1791–92, tobaksfabriqveur i København og Århus siden toldassistent i Æbeltoft gift med *Dorthea Marie Elisabeth Hjelmndrop*. De havde flere børn, hvoraf jeg kender sønnen *Marcus Anthon S.* (1827–1913) spr. Søften-Foldby, gift med *Dorothea la Cour* af Skjærso (1834–1894) (efterslægt: La Cour-bogen). 2) *Heinrich Anthon Siegumfeldt* (1793–1844) gårdejer, senere høker i København, gift med *Maren Cathrine Schou* (1797–1853). De havde bl.a. (?) sønnen *Herman Carl Siegumfeldt* (1833–1912) genre- portrætmaler, død ugift.

Gøtsche: *Lorentz Nicolaus Gøtsche*, skovrider v. Sundeved distrikt med bopæl i Broager indtil 1/3 1825 gift med *Caroline Sophie Ehlers*. De havde i hvert fald to børn: 1) *Cecilie Caroline Sophie G.* 1842 gift med *Jørgen Fr. Fog* til Bannerslund, Vensyssel (efterslægt: Fog-bogen). 2) *Christian Carl G.* (1805–1855) overførster på Frijsenborg fra 1833 til sin død (tyfus). Gift med *Christiane Evaldine Holm* af Dalby v. Kerteminde (datter af *Niels Holm* spr. Dalby og *Cecilie Fog*) børn?

P. O. S. Schovsbo.

Roald Amundsensvej 25, 8200 Århus N.

Fortegnelse over almindelig biografi og stater 1948-1972

Ved

Hans H. Worsøe

Formålet med denne fortegnelse har været at tilvejebringe et praktisk hjælpemiddel til orientering i det store trykte materiale inden for grupperne *Almindelig biografi og Stater*, som er fremkommet i de 25 år, der ikke er dækket af nogen historisk bibliografi, idet Henry Bruuns arbejder slutter med året 1947, og den nye årsbibliografi endnu ikke er kommet rigtig i gang, (kun 1967 er udsendt). I sidste udgave af *Fabritius og Hatt: Håndbog i slægtsforskning* findes ajourførte litteraturlister til 1962, og i *Håndbøgernes Hvor står det* (1969) er ligeledes en række stater fortegnet. Endelig kan der henvises til *Faglitteratur. Systematisk bibliografi*, red. af Axel Andersen, 1972, som også indeholder udenlandske værker. Trods disse hjælpemidler er det imidlertid vanskeligt at få et samlet overblik over, hvad der er kommet i denne periode. Det samme gør sig også gældende inden for andre grupper af den personalhistoriske litteratur, men også her vil der forhåbentlig i løbet af den nærmeste fremtid komme nye hjælpemidler.

Efter den oprindelige plan skulle fortegnelsen blot være en sammenstilling af de i *Dansk Bogfortegnelse* under grupperne 99.1–99.3 optagne stater, og jeg er bibliotekar fru *Karen E. Bonde* stor tak skyldig for at have udskrevet sedler herpå. Under systematiseringen af dette materiale viste det sig imidlertid hurtigt, at en sådan fortegnelse ikke ville blive tilfredsstillende, idet en lang række værker, der naturligt hører hjemme i fortegnelsen, ikke var at finde under disse grupper. Det blev derfor nødvendigt med en bredere gennemgang af de enkelte årgange af *Bogfortegnelsen* samt af *Dansk Tidsskriftindeks*, sidstnævnte dog mere summarisk. Derimod er større historiske værker som sogne- og byhistorier ikke gennemgået for at finde f. eks. embedsmandsfortegnelser. Ejheller jubilæumsskrifter for foreninger er gennemgået. Som et biprodukt er imidlertid undervejs optegnet selvstændige publikationer vedr. skolejubilæer, og da disse ofte indeholder værdifulde personalhistoriske oplysninger om lærere og elever, er de medtaget som et tillæg. Kun hvor det direkte af titel eller undertitel fremgår, at der er fuldstændige dimittendfortegnelser, er sådanne jubilæumsskrifter anbragt i gruppen »uddannelsesstater«. Endelig er undtagelsesvis enkelte tysksprogede værker, der skønnes at være af særlig interesse medtaget, men ellers må her henvises til »Bibliographie zur schleswig-hol-

steinische Geschichte und Landeskunde«, der udsendes 5-årligt.

Medtaget i fortegnelsen er ikke samlinger af biografier, når det drejer sig om et udvalg inden for en bestemt gruppe. Medtaget er normalt heller ikke udøvere af særskilte erhverv, når skildringen er snævert topografisk afgrænset, som f. eks. »Pottemagere i Uttrup«. Da det ikke har været muligt at efterse samtlige registrerede værker, er der ofte foretaget et skøn, og der vil derfor formentlig med rette kunne rejses kritik mod en række enkeltheder. Jeg har imidlertid ment, at det var vigtigt at få et brugbart omend ikke fuldkomment hjælpemiddel. Rettelser og tilføjelser vil kunne optages i et senere hæfte af tidsskriftet.

Gruppen nekrologi er ikke medtaget, idet den fortjener en selvstændig behandling – dog findes fortegnelser over Frihedskampens faldne under gruppen »Forsvaret«. Medtaget er heller ikke fortegnelser over personer, som ved fødsel udgør en særlig stand (adel og fyrster). Ejheller kataloger over billedsamlinger skal søges her. Det skal endelig nævnes, at fotografiske optryk af ældre værker – som Wibergs præstehistorie og Erslews forfatterleksikon – ikke er medtaget, selv om de er udsendt i perioden 1948–72.

Fortegnelsen er opdelt i 4 grupper, der bygger på værkernes egen redaktion og indhold. De fire grupper er:

I. Almindelig biografi. Ridderordener og medaljer.

II. Embedsetater.

III. Uddannelsesstater.

IV. Fortegnelser over udøvere af private erhverv. Herunder IVa: kunstnere og idrætsfolk.

Afgørende for, om et værk er anbragt i gruppe II eller III er således, om værket er redigeret som en fortegnelse over de personer, der har beklædt en række embeder af samme karakter, eller om det er anlagt som fortegnelse over alle, der har gennemgået en bestemt uddannelse, uanset, hvad de bruger den til. Heller ikke her har tvivlsspørgsmål dog helt kunnet undgås, således kan det diskuteres, om det er korrekt at anbringe missionærer under III sammen med teologer, eller om de ikke snarere burde have været under IV.

I. ALMINDELIG BIOGRAFI

*Større samlinger og topografisk afgrænsede almindelige samlinger.
Riddere m.v.*

Danmarkshistoriens blå bog. 1680 danske mænd og kvinders levnedsløb fra Ansgar til vor tid. Udgivet af Krak under medvirken af Palle Birke-lund, Finn Hilsted, Ib Koch-Olsen og Jørgen Paulsen. 468 s. 1971.

Kraks blå bog. Nulevende danske mænd og kvinders levnedsløb. Udsendt

- årligt i hele perioden. Fortegnelse over døde, hvis levnedsløb er meddelt i tidligere udgaver findes for årene 1939–49 i årg. 1950, for 1949–59 i årg. 1960 og for 1959–69 i årg. 1970. Register til årgangene 1910–68 findes i årg. 1969. Sidst udkomne årgang: 1972. 7460 nulevende danske mænd og kvinders levnedsløb. 1462 s. 1972.
- Besættelsens Hvem hvad hvor. Biografisk afsnit s. 385–476. 1965.
- 100 på toppen. Nulevende danske topfigurer. Af Ole Malmqvist. 31 s. 1966.
- Schleswig-Holsteinische Biographien. Vorarbeiten zum Schleswig-Holsteinischen Biografischen Lexikon. 112 s. 1962.
- Schleswig-Holsteinisches Biographisches Lexikon. Von Olaf Klose und Eva Rudolph. (Neumünster 1970–71). Udkommet er bd. 1 og 2 (292 og 252 s.), værket omfatter også Nordslesvig.
- Gyldendals egnsbeskrivelse bd. 1–12. I hvert bind afsnit »Blå Bog«; udkommet er Bornholm, Nordjylland (1969), Nordfyn, Sydfyn (1970), Sydsjælland, Sønderjylland (1971), Lolland-Falster og Møn, Østjylland, Nordsjælland (1972).
- Klippeøens mænd, fødte og førte. En samling bornholmske biografier. Af H. Sonne Kofoed og N. C. Stangegård. 166 s. 1948.
- Midtjyske personligheder. Af G. Nørgård Jepsen. 1966.
- Sydslesvig gennem Tiderne. Red. M. Kamphövener, bd. I–III, 1946–48. Heri: J. Bogensee: Sydslesvigske biografier, bd. III, s. 1205–1255.
- Viborg bys borgerbog 1713–1860. Af Otto von Spreckelsen. 471 s. 1955.
- Nogle borgerskaber i Viborg i det 17. århundrede. Af Alfred Larsen. Pers Hist T 1959 s. 43–45.

Udlandet:

- Danske i udlandet. 1956. Red. A. Kamp. 414 s. 1956.
- Danske i Argentina. Red. Lars Bækhøj. 256 s. 1948.
- (Danmark. Danske og dansk-jødiske personligheder). Af Israel Cholewa-Silberberg (Tel Aviv, på jiddisch). 175 s. 1967.
- Danskar som utvandrat til Kapprovinsen från slutet av 1600-talet til början av 1800-talet. Af Kurt G. Trädgårdh. Pers Hist T 1970 s. 69–75.
- Nordiske konvertitter i Køln. Af Vello Helk. Kirkeh Sml rk. 7 bd. 5, s. 400–402.

Riddere m.v.

- De kongelig danske ridderordener og medailler. Bd. 1–2. 1950. Med supplementer 1949–53, 1954. 1954–58, 1960 heri: Albert Fabritius: Embedsetat for de kongelige ridderordeners kapitel. 1959–63, 1965 heri: Albert Fabritius: Hvide riddere 1671–1808. 1964–68, 1970 heri: Albert Fabritius: Storkors af Dannebrog-ordenen 1808–1912.

II. FORTEGNELSE OVER POLITIKERE. EMBEDSETATER

Rigsdagens medlemmer gennem 100 år 1848–1948. Biografier udarbejdet på grundlag af materiale indsamlet af Emil og Victor Elberling. Bd. 1–3. 332, 286 og 284 s. 1949–50.

Rigsdagens medlemmer 1949–50–53. Supplement v. Magnus Sørensen. 31. s. 1958. Derefter biografier af ministre og folketingsmedlemmer i »Folketinget« ved Magnus Sørensen og Sv. Thorsen. Udk. 1956, 232 s. 1957, 248 s. 1960, 280 s. 1964, 310 s. 1966, 304 s. 1968, 304 s. Kr. Hvidt: Nye medl. i Folketinget 1968–70, 33 s., 1970. Folketinget 1971, 382 s., 1972.

De danske ministerier 1848–1948. Af Sv. Thorsen. Udkommet er bd. 1: 1848–1901. 506 s. 1967. Bd. 2: 1901–1929. 1972.

Hvem var minister. Dansk politik gennem 100 år. Af Knud Tågholt. 160 s. 1971.

Contemporary Danish politicians. Af Poul Hansen. 180 s. 1949.

Kongelig dansk Hof- og Statskalender. Statshåndbog for Kongeriget Danmark. Udsendes årligt. Sidst udkommet: 1972. Udg. M. O. Olufsen og J. Elkjær-Larsen. Red.: Albert Fabritus og Herluf Nielsen, 1384 s. 1972.

I øvrigt medtages ikke årligt udkommende fortegnelser over embedsmænd og ansatte inden for staten, såsom Håndbog for Hæren, Håndbog for Flyvevåbenet, Håndbog for Søværnet, Håndbog for de under Forsvarsministeriet henlagte korps og institutioner, Personalet i Post- og Telegrafvæsenet, Håndbog for toldtaten og toldgrænsekorpset i Danmark (Fra 1965: Den danske Toldetat) m. v. (En del heraf fortegnet i: *Impressa publica regni danici*. Bibliografi over Danmarks offentlige publikationer, uds. årligt 1948 ff.).

Udenrigstjenesten:

Danske gesandter og gesandtskabspersonale indtil 1914. Af Emil Marquard. 506 s. 1952.

Udenrigsministeriets kalender, udgives årligt og indeholder biografier af ministeriets embedsmænd.

Amtsadministrationen:

Stiftamtmand og amtmænd på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1848–1970. Med en oversigt over de nye amter og amtskommuner samt kommunesammenlægningerne 1958–70. Embedsetater udg. af Landsarkivet for Sjælland. Dupl. 48 s. 1970.

Amtmænd over Hjørring amt 1793–1970. Af C. Nørlykke. Vends. Årb. 1970 s. 42–54.

Slesvigske amtsforvaltere. Personalhistoriske oplysninger om amtskrivere, amtsforvaltere, landskrivere, landfogder og andre oppebørselsbetjente i hertugdømmet Slesvig indtil 1864. Dupl. 1954. Rettelser og tilføjelser i Pers Hist T 1959 s. 151–57. Af Jonatan Smith.

Amtsskrivere og amtsforvaltere på Ærø. Af J. Smith. Fy Aa bd. 5 s. 348–71.

Danmarks amtsvejsinspektører. Af P. Vilh. Pedersen. 86 s. 1949.

Domstole og politi:

Højesteret 1661–1961. Red. af Povl Bagge, Jep Lauesen Frost og Bernt Hjejle. Bd. 2 (1961) s. 257–542 indeholder stat over: Øverste tilforordnede. Justitiarer og præsidenter. Tilforordnede, ordinære assessorer og dommere. Justitssekretærer. Ekstraordinære assessorer. Auscultanter. Prokuratorer, advokater, sagførere. Rigsadvokater. Statsadvokater ved Højesteret. Af. A. Falk Jensen og H. Hjorth-Nielsen.

Forsvarets auditørkorps. Af Sven Wahlstrøm. Dupl. 1972.

Fortegnelser over Danmarks dommerfuldmægtige. Ved Arild Falk-Jensen. Udsendes periodisk; fra 1963 af Jørgen Tvevad. Fra 1966 med titlen: Retsassessorer og fuldmægtige ved by- og herredsretterne uden for København. Sidst udkommet: Nov. 1971 v. Ditlev Nielsen, 64 s. 1971.

Fortegnelser over Danmarks politifuldmægtige. Ved Arild Falk-Jensen. Udsendes periodisk. Fra 1960 af Gunnar Nielsen, 1965 af Hans Jørgen Galle og E. Chr. Sabroe Alberts. Sidst udkommet under titlen: Fortegnelse over assessorer og fuldmægtige i politiet og anklagemyndigheden juli 1970. Af Gudrun Laub. 51. s. 1971.

Sjællandske retsbetjentarkiver indtil 1919. Foreløbige arkivregistraturer udg. af Landsarkivet for Sjælland. Her i stater over byfogder, by- og rådstueskrivere, birkedommere og -skrivere, herredsfogder og -skrivere. Udsendt er: Lolland (1964), Falster (1964), Bornholm (1965), Gl. Københavns amt (1966), Frederiksborg amt I (1968), Præstø amt (1970), Gl. Roskilde amt (1971) og Sorø amt I (1972). Dupl.

Dommere og domstole på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1919–69. Udarbejdet i 50-året for retsplejelovens gennemførelse. Embedsetater udg. af Landsarkivet for Sjælland. Dupl. 112 s. 1970.

Anklagemyndighed og politi på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1919–1972. Embedsetater udgivet af Landsarkivet for Sjælland. Dupl. 58 s. 1970.

Nordslesvigske herredsfogder. Af J. Smith. Pers Hist T 1960 s. 89–124.

Sydslesvigske herredsfogder. Af J. Smith. Pers Hist T 1963 s. 143–160.

Birketing i gl. Københavns amt 1521–1965 (med udførlige embedsetater), af Axel H. Pedersen, 400 s., 1968.

Birkedommere og birkeskrivere ved birketinget i Ballerup 1683–1803. Af Axel H. Pedersen, 19 s., 1964.

Dommere i Frederiksberg birk 1888–1966. Af Axel H. Pedersen. Frb g. T. bd. 12 s. 33–64.

Herredsfogder i Københavns amt indtil sidst i det 17. årh. Af Chr. Heilskov. F. Kbh. A. 1950 s. 75–90.

Herredsfogder i Lundtoft herred 1509–1864. Af Niels Blach Hansen. SJy

Mskr årg. 30. s. 68–72.

Om Tune herreds tingsteder og herredsfogder. Af Poul Hansen. F Kbh a 1954 s. 28–38.

Birkefogderne i Varnæs. Af Ib Andersen. SJy Mskr 1965 s. 141–49.

Herredsfogder i Vejle amt indtil herredernes sammenlægning 1687–88. VI Aa 1948 s. 141–64.

Kirkelige embedsmænd:

Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste- og sognehistorie (kirkelig geografi) 1849–1949. Bd. 1–10. Af Paul Nedergaard. Udsendt er: I. Københavns stift. II. Roskilde stift. III Fyn. IV Lolland-Falster. V Ålborg stift. VI Viborg stift. VII Århus stift (Århus og Skanderborg amter). VIII Århus stift (Randers amt, Lyngård, Hids, Houbjerg hrdr, Samsø og Tunø). IX a–b Ribe stift (sidst udkommet hft. 15–16, 2. halvbd. s. 1117–1268, 1972).

Kirkelig håndbog. Redigeret af Paul Nedergaard. 8. udg. 1951. Derefter udgaver 1955, 1959, 1963 og seneste udg. 1967, 637 s. Derefter sammen med Teologisk Stat, se denne gruppe IV.

Danmarks Præstehistorie. Bidrag til den danske gejstligheds historie og genealogi, af Aage Dahl: I. Ærkebiskopper, biskopper i Lund, Dalby, Visby, Reval. Udlandspræster og Ydre missionærer. Dupl. 109 s. 1961. II. Skibspræster, feltpræster, rejsepræster og præsteviede sekretærer. Dupl. 120 s. 1960.

Føroya biskupa, prósta og prestatal. Greitt úr hondum hefur Janus Øs-surrson. 63 s. 1963.

Bornholms præstehistorie. Af Aage Dahl. Bh Sml bd. 38, s. 5–158, 169–204.

Bidrag til Fyns stifts præstehistorie. Odense og Odense Herred. Af Aage Dahl. 120 s. 1972 (Særtryk af Fy Aa).

Amtsprovster i Fyns stift. Af Peder M. Trap. Fy Aa bd. 7 s. 588–93.

Tilføjelser til Otto Fr. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten. Af J. Smith. Pers Hist T 1964–65 s. 129–137.

Bidrag til Sønderjyllands præstehistorie. Af Olav Christensen i SJy Mskr. 1951 s. 100–102, 1952 s. 119–24 og af Aage Dahl 1952, s. 160.

Fra katolsk til luttersk præsteskab på Sundeved. Af F. S. Grove-Stephensen. Pers Hist T 1967–68 s. 13–18.

Præster fra hertugdømmerne i Mark Brandenburg. Af Ths. O. Achelis. Pers Hist T 1951 s. 116–122.

Ejdersted provstis præstehistorie til 1864. Bidrag til den sydslesvigske gejstligheds historie og genealogi bd. 1. Af Aage Dahl. 120 s. 1969.

Femerns præstehistorie til 1864. Af Aage Dahl. Pers Hist T 1964–65 s. 73–106.

Helgolands præstehistorie. Fra øens danske tid. Af Aage Dahl. Særtryk af Flensborg Avis 8 s. 1965.

Husum provstis præstehistorie til 1864. Bidrag til den sydslesvigske gejstligheds historie og genealogi 2. Af Aage Dahl. 215 s. 1971.

Schleswig-holsteinische Feldprediger im dreissigjährigen Kriege. Af Wilh. Hahn. Famkdl. Jb. Schl.-H. 1. s. 22 ff.

Schleswig-holsteinische Feldprediger im 17. und 18. Jahrhundert. Af Wilh. Hahn. Famkdl. Jb. Schl.-H. 6 s. 26 ff og 7 s. 97 ff.

Husumer Hof- und Schlossprediger 1616–1691. Af Wilh. Hahn. Famkdl. Jb. Schl.-H. 8. s. 40 ff.

Anm.: Enkeltrettelser til Wiberg og enkelte sognes præstehistorier er ikke medtaget i oversigten.

Organist- og kantorembederne i København, de danske købstæder og købstadlignende byer samt disses indehavere. 5. udg. Red. Axel Borchardt. 256 s. 1953.

Tønder kirkes organister 1592–1933. Af Åge Toft. 40 s. 1951.

Forsvaret, herunder frihedskampens ofre.

Den landmilitære centraladministrations embedsetat 1660–1763. Af O. Kyhl, 41 s. msk. (På Rigsarkivet og landsarkiverne).

Oversigt over hærens centralstyre og krigsministeriets personel 1848–1950. I Håndbog for Hæren 1950 s. 275–312.

Artilleriets chefer og kommandører gennem 350 år. Af Arne Hoff.

D Art T årg. 54 s. 117–38.

Kadettefer 1701–1951. I Søofficersskolen gennem 250 år, 1701–1951, s. 447–463. 1951.

Søofficersrulle 1700–1951. Af Holger Eigil Foss. Særnummer af Tdskr. for Søværnen 1961.

Enkelte perioder:

Veteraner fra Krigene 1801 og 1807–14 (Hjørring amt). Af A. Skjødsholm. Vends. Årb. 1970 s. 71–85.

Hads herreds veteraner fra Napoleonskrigene. Bærere af Skt. Helene medaljen. Af Thv. Madsen. Østj. Hj. årg. 21 s. 81–86.

Månedslieutenant i sø-etaten 1801–14. Af J. Teisen. Særnummer af Tdskr. for Søværnen 1961. 80 s.

Rulle over lineskibet Prins Christian Frederiks besætning i kampen ved Sjællands Odde d. 22. marts 1808. Tdskr for Søværnen 1958.

Måned- og reserveløjtnanter 1848/50 og 1864. Af J. Teisen. Tdskr for Søværnen 1964.

Norske, svenske og finske frivillige officerer og læger i den danske hær og flåde i krigene 1848–50 og 1864. Supplerende oplysninger af E. Juel Hansen. Pers Hist T 1957 s. 29–51.

Faldne i Danmarks frihedskamp. Red. Ib Damgård Petersen. 462 s. 1970. Minde-bogen. Navnene på de danske, der gav deres liv i kampen for Danmarks befrielse, som danske frivillige i de allieredes militære styrker i krigen 1940–45. 77 blade. 1950 (I Holmens kirkes varetægt).

De faldt for fædrelandet. Mindeskrift over de officerer af hæren, der gav deres liv for fædrelandet 1940–45. Af Axel Pontoppidan. 198 s. 1955.

Dødsliste over danske sømænd i den anden verdenskrig. Ved J. Hjort. Til-læg til den danske sømand 1948.

Bopa mindebogen samlet af kammeraterne. 88 s. 1950.

Etaterne:

De danske statsbaners tjenestemænd. Red. V. P. Larsen, N. K. Bønding Nielsen, O. E. Rude. Udkommet 1948, 1950, 1952 og 1956 440, 482, 496 og 500 s.

Kendte mænd i post- og telegrafvæsenet. Arb d.p.t. årg. 63 s. 177–214, årg. 65 s. 177–215.

De gamle postmestre og postgårde i Viborg. Af. Otto v. Spreckelsen. Fra Vib A 1962 s. 25–46.

Anm.: Se endvidere s. 72.

Andre:

Rigsarkivets tjenestemænd 1889–1953. Af Harald Jørgensen. 50 s. 1954.

Det danske arkivvæsens personale pr. 1. jan. 1965. 68 s. 1965.

Den kommunale forvaltning:

Medtaget er ikke Kommunal årbog og Kommunal Håndbog (1970 ff), som oplyser navnene på folkevalgte og funktionærer i kommunerne. Ejheller kommunale årsberetninger medtages.

Anm.: Fortegnelser over borgmestre, rådmænd etc. er kun medtaget, hvor det drejer sig om selvstændige værker eller tidsskriftartikler. Lister fra byhistorier og værker som Sv. Larsen: Studier over det fynske rådsaristokrati i det 17. årh. (der behdl. Odense, Nyborg og Assens) er således ikke medtaget.

Personalhistoriske oplysninger om borgmestre, rådmænd, byfogder og byskrivere i Flensborg 1550–1848. Af Aage Bonde og Johan Hvidtfeldt. 88 s. 1961.

Sognestyret på Frederiksberg før 1857. Af J. Boisen Schmidt. 131 s. 1957. Frederiksberg kommunestyre 1857–1957. Af Albert Fabritius under medv. af Sv. Houmøller. 310 s. 1957.

Tjenestemænd i Frederiksberg kommune 1857–1957. Af J. Boisen Schmidt 79 s. 1957.

De eligerede mænd i Kerteminde 1723–1837. Till: kæmnere og byskrivere. Af Woll. Fy Aa bd. 6 s. 439–88.

- Borgmestre og rådmænd i Kerteminde indtil 1747. Af v. Woll. Fy Aa bd. 5 s. 312–38.
- Roskilde amtsråd 1842–1967. Ved Wilh. Antoniewicz og Ernst Verwohlt. 267. s. 1967.
- Sønderborgs borgmestre gennem tiderne. Af Chr. Maibøll. Pers Hist T 1961 s. 1–60.
- Sønderborg. En materialesamling. Af Chr. Maibøll, dupl 1957. Indeholder opl. om byrådsmedlemmer 1920–1957 samt embedsmænd med tilknytning til byen.
- Gamle Åbenråslægter: borgmestre Sjy Mskr. 1949, s. 146–49, byfogder 1950, s. 60–64, rådmænd 1950, s. 145–48 (1607–17) af Edv. Juhler.
- Eligerede borgere i Århus 1740–1837. Af Anna Thestrup. 135 s. 1964.
- Borgere i byens råd. Medlemmer af Århus bys borgerrepræsentation og byråd 1838–1968. Red. Ole Degn og Vagn Dybdahl. 291 s. 1968.

Undervisning:

- Professoren und Dozenten der Christian Albrechts Universität zu Kiel 1665–1954. 4 Aufl. b. Rud. Bülck. 303 s. Kiel 1956.
- Series rectorum. Danske rektorer ved gymnasier og kurser siden reformationen. Af Carl E. Jørgensen og V. G. Konradsen. 120 s. 1967.
- Lærarfólk í Føroyum 1870–1956. Lagt til rættis hava Marcus Johannesen og Jákup M. Kjeld. 164 s. 1957.
- Skrive- og regnemestre i Flensborg. Af Aage Bonde. Pers Hist T 1948. s. 42–54.
- Fåborg latinskoles lærere. Af Carl E. Jørgensen. Pers Hist T 1964–65 s. 17–26.
- Haderslev latinskoles rektorer og lærere indtil 1800. Af Ths. Otto Achelis. Pers Hist T 1957 s. 111–127. Tilføjelser 1958 s. 47.
- Lolland-Falsters degne og skoleholdere. Af Alfred Larsen dupl. 564 s. 1960.
- Løve herreds skolehistorie indtil ca. 1850. Af Johs. C. Jessen. 120 s. 1955.
- Præstø amts skolehistorie indtil 1830. Af Johs. C. Jessen. 318 s. 1952.
- Lærerne under sprogreskripterne 1851–64. Sydslesvigske år og dage. Af L. S. Ravn. 295 s. 1971.
- Lærerne ved Sydslesvigs danske skoler i byerne 1850–1864. Af Børge L. Barløse. Pers Hist T 1970 s. 137–151.
- Viborg amts degne og skolehistorie. Af Ejnar Poulsen. 784 s. 1957.
- A. Ankerstrøm: Friskolen gennem 100 år 1–3, 192, 300 og 272 s. 1946–49.
- A. Thyregaard: De frie ungdoms- og efterskoler i Danmark 1–2, 214 og 250 s. 1951–52.
- Anm.:* Adskillige oplysninger om lærere vil kunne findes i skolernes jubilæumsskrifter, undertiden fuldstændige lærerfortegnelser. Disse skrifter findes derfor optaget som et særligt tillæg. Se også afdl. III.

Andre lokale myndighedspersoner:

De kongelige lensmænd på Vestervig Kloster. Af H. A. Riis-Olesen. Årb. Thy og Mors 1971 s. 28–43.

Ridefogder på Silkeborg 1660–1720. Af Valdemar Andersen. Østj Hj 22. årg. s. 129–35.

Horsens hospitals forstandere. Af Henning Heilesen. Årh. St. årb. bd. 51/52 s. 179–90.

Sundhedsvæsen:

De danske apotekers historie. Bd. 5: Supplement: Apotekerne i Danmark og deres indehavere 1923–1964. Udarb. af. Aage Schæffer. 858 s. 1966 (derefter kan benyttes fortegnelserne over farmaceuter i Farmaceutisk årbog).

Efterretninger om samtlige ejer af Svane-Apoteket i Aalborg 1670–1871. Af Gottfried Preysz. Theriaca 10. 60 s. 1965.

III. UDDANNELSESETATER

*Universitetet og studenterne:**Bibliografier:*

Studenterfortegnelser. Ved H. Friis Petersen. Pers Hist T 1949 s. 122–132. Suppl. ved samme og Ths. O. Achelis 1950 s. 201–03.

Bibliografi over Achelis' værker: Der Herold. Vierteljahrschrift für Heraldik, Genealogie und verwandte Wissenschaften. Neue Folge bd. 4 hft. 5, 1960.

*

Matrikel der schleswigschen Studenten 1517–1864. Af Ths. O. Achelis, bd. 1–3, 339, 443 og 157 s. 1966–67.

Slesvigske studenter. Nogle kritiske bemærkninger ved Vello Helk. Pers Hist T 1967–68 s. 185–200.

Danske og norske studenter ved universitetet i Altdorf 1575–1809. Af H. Friis. Pers Hist T 1960 s. 82–88.

Danske studerende ved St. Andrews i Skotland 1595–1610 m. tillæg om de studerende i Oxford 1603–22. Af Harald Ilsøe. Pers Hist T 1962 s. 23–26.

Danske og norske studerende i Braunsberg 1578–1694. Af H. Friis. Pers Hist T 1964–65 s. 192–96.

Danske og norske studerende ved universiteterne i Deventer og Duisburg. Af H. Friis. Pers Hist T 1963 s. 33–34.

Danske og norske studenter ved universitetet i Frankfurt a.d.O. 1506–1811. Af H. Friis. Pers Hist T 1962 s. 36–38.

- Danske studenter i Göttingen 1734–1837. Af H. Friis. Pers Hist T 1959 s. 134–150, rettelser og tilf. 1960 s. 135.
- Danske studenter i Ingolstadt 1549–1659. Af H. Friis. Pers Hist T 1960 s. 194–95.
- Danske og holstenske studenter ved universitetet i Ingolstadt, Landshut og München 1772–1872, Pers Hist T 1964–65 s. 50–57.
- Danske, norske og slesvig-holstenske studenter ved universitetet i Leipzig 1660–1709. Af H. Friis. Pers Hist T 1962 s. 139–64. – 1709–1809, 1963 s. 10–32. Suppl. af E. Rosendal 1964–65 s. 218–226.
- Danske og norske studenter i Marburg 1653–1830. Af H. Friis. Pers Hist T 1964–65 s. 197–199.
- Supplement til danske studerende ved universitetet i Tübingen. Af Ths. O. Achelis. Kirkh Saml 7 bd. 2 s. 645–47.
- Danske studenter i Wittenberg 1560–1660. Af H. Friis. Pers Hist T 1961 s. 137–178. Supplement af E. Rosendal 1964–65 s. 200–218.
- Studerterne fra 1908 ved 40-års jubilæet. Kortfattet supplement til biografierne fra 1933. 12 s. 1948.
- Studerterne fra 1921 ved 25 års jubilæet. Red. Povl Munk-Madsen. 296 s. 1948.
- I anledning af 25 års jubilæet 1948 for studenterne af årg. 1923. Red. Niels Friis og Signe Prytz. 214 s. 1949.
- Ehlers collegiums alumner 1891–1948. Af J. C. Christensen. 36 s. 1949.
- Kvinderegensen 1932–1957. 104 s. 1957.
- Fortegnelse over Valkendorfs collegiums alumner siden kollegiets 300 års jubilæum i 1889. Af Harald Ilsøe og Erik Riis. 20 s. 1955.
- Esbjerg studenter og deres skole 1883–1958. Af B. Tengnagel Jørgensen. 126 s. 1958.
- Haderslev katedralskoles elever og lærere 1920–70. Af Olav Christensen og Magnus Favrholt. 238 s. 1972.
- Meddelelser om dimittender fra Herlufsholm. Af Viggo Loft. Bd. 5, 400 s. 1956.
- 25-års studenterjubilæet »Skt. Jørgens« nysproglig. 1950 24. juni. 34 s. 1950.
- Kolding studenter 1885–1934. Af Aksens H. Nellemann. Med historisk indledning af Karen Margr. Carstens. 315 s. 1957.
- Studerter fra Næstved latinske skole 1612–1739. Af Erling Petersen. Årb Pr A, ny rk. 5 s. 220–65.
- Sønderjyske studenter fra Ribe 1800–1916. Af Hans Lund. Sjy Mskr. 1958 s. 59–63.
- Rungsted statsskoles studenter 1935. 36 biografier, red. Eigil Andersen, 63 s. 1960.
- Soraner-biografier 1901–1960. Lærerbiografier 1892–1960, red. Marcus

- Pedersen. Elev-biografier og familieoversigter. Red. Ellen Vibeke Jensen, H. Krog-Meyer, A. Kann Rasmussen og E. Sanders. 854 s. 1969–70.
- Strejflys over 25-års studenterjubilarene 1948 (Studenter fra Sorø 1923). 1948.
- Optegnelser om studenter fra Sæby og Hjørring. Af C. Klitgaard. Pers Hist T 1951 s. 1–21.
- Sønderborg statsskoles dimittender og lærere samt andre medarbejdere 1920–70 af Erik Eriksen. Findes i Sønderborg Statsskole 1920–70. 368 s. 1970.
- Tønder statsskoles jubilæumsbog 1970. Heri biografier af eleverne med afgangseksamen, andre elever, lærere og andre medarbejdere ved skolen 1920–70. 226 s. 1970.
- Viborg katedralskoles dimittender 1630–1879. Af J. Sixhøi ved Carl E. Jørgensen. 220 s. 1962–68.
- Viborg studenter gennem 100 år (1861–1961). Af H. Rønning-Bæk. I Elevforeningen Minerva 1860–15. sept. 1960. 167 s. 1960.
- Aabenraa Statsskole 1920–1970 m. elevbiografier og lærere 1920–70. 210 s. 1971.

Teologer og missionærer:

- Teologisk stat. Red. Agnes Siersted, 146 s. 1949. – Red. Jon Juul, 636 s. 1960. – 1965–66, 2. bd: Danske teologer og præster. Red. Sv. Houmøller, 622 s. 1967.
- Teologisk stat. Kirkelig håndbog. 1972. Red. Ejner Fledelius. 863 s. 1972.
- Teologiske studenter fra hertugdømmet Slesvig i årene 1814–64. Af Ths. O. Achelis. Sø Aa 1953 s. 178–90.
- D.M.S.album. Det danske missionselskabs aktive og pensionerede missionærer samt hjemmearbejdere og bestyrelse. 86 s. 1950.
- Arbejdere for Kirkelig forening for den Indre mission i Danmark i 100-året 1961. Red. Stefan Ottesen. 80 s. 1961. Ny udg. 1966. Sidst udk. 1971. 71 s.
- Dansk forenet Sudan-Missions missionærer. Billedserie. 1. Nulevende missionærer. 28 s. 1951. 2. Tidligere missionærer 31 s. 1956.
- Missionærer og medarbejdere ved Den nordiske kristne buddhistmission. Billeder og biografiske oplysninger. Af Axel Hjerensen. 2. udg. 16 s. 1951.

Magistre:

- Magisterstaten. 1951. 4. udg. under red. af Albert Fabritius, Erik Krapper og Erik Strøby. Red. sekr. Alfr. Larsen. 516 s. 1953, med 6 tillæg. – 1962 5. udg. Red. Tage Kaarsted og Alfred Larsen, 632 s. 1963, med 5 tillæg. – 1967 6. udg. Red. Hans Hald Jensen og Tage Kaarsted. 690 s. 1968 med 5 tillæg.

Jurister, økonomer og revisorer:

Candidati og examinati juris 1736–1936. Candidati politices 1922–1936.

Candidati actuarii 1922–1936. Udg af A. Falk-Jensen og H. Hjort-Nielsen bd. 1–5, 1954–59. Med rettelser og tilføjelser af H. F. Garde: Pers Hist T 1960 s. 190–93 og af Finn H. Blædel 1969 s. 185–86 og 1971 s. 103–08.

Vestindiske jurister. Af H. F. Garde. Pers Hist T 1960 s. 177–89.

Juridisk og statsvidenskabelig stat 22. udg. Udarb af A. Falk-Jensen. 824 s. 1952.

Juridisk stat. Red. af Tage Holmboe 23. udg. 682 s. 1965.

Anm.: Nye kandidater fortegnes i Ugeskrift for retsvæsen.

Dansk økonomistat 1966. Red. Erik Hjelm. 192 s. 1967.

Danske statsautoriserede revisorer. Udgaver 1950, 1956 og 1962. Sidst udkommet 5. udg. 1968, 296 s. 1970 m. tillæg.

Sundhedsvæsen:

Die Ärzte im Herzogtum Schleswig bis zum Jahre 1804. Af Ths. O. Achelis. FamkdI Jb Schl H, Sonderheft 1, 1966.

Den danske lægestand 1936–1949. 12. udg. ved Povl Engelstoft og V. A. Fenger, 856 s. 1949. – 1949–57. 13. udg. Red. af Albert Fabritius og Sven Houmøller, 20 s. og 2292 sp. 1957. – 1957–1964. Red. af Sv. Houmøller og Torben Palsbo, 1075 s. 1965.

Den danske dyrlægeforening 1849–1949. Danske dyrlæger 1779–1949. Af J. Hansen, Philip og C. Grove Vejlstrop. 546 s. 1949.

Den danske dyrlægestand. 4. udg. ved Philip Hansen, 669 s. 1956. – 5. udg. 1966 ved Philip Hansen og Helge Sass. 851 s. 1966.

Supplement til Danske tandlæger 1945–46, 32 s. 1946–49. 48–49, 1950.

Danske Tandlæger 1953. 3. udg. Red. F. Orth og Kai Storm, m. årligt suppl.

Who is who in allergology. Ved Egon Bruun. Ringbind med forsk. pag. 1956.

Fortegnelser over autoriserede læger, tandlæger, dyrlæger m.m. i Danmark. (årl.) Sidst udk. 1972, 160 s.

Fortegnelse over lægeautoriserede talepædagoger i Danmark. Bilag til Nordisk tidskr. for tale og stemme, årg. 18, 24 s. 1958.

Prüflinge der Pharmazie in Schleswig-Holstein 1804–1866. Af Ths. O. Achelis. 1952.

Dansk farmaceutisk stat. 1964. 6. udg. Udarb af S. Simonsen. 983 s. 1965.

Ingeniører:

Dansk civilingeniørstat 1955. 5. udg. 1039 s. 1956.

Dansk civil- og akademiingeniørstat 1971. Biografiske oplysninger om kandidater fra Danmarks Tekniske Højskole og Danmarks Ingeniørakademi

(1829–1968) samt 451 medlemmer af Dansk Ingeniørforening, der ikke er udgået fra de nævnte læreanstalter. 962 s. 1971.
 Biografier over danske mejeriingeniører 1924–1966. Ved J. P. Voldby, Maltha Rasmussen og K. Lind Andersen. 88 blade. 1966.

Landinspektører, forst-, landbrugs- og havebrugskandidater m.v.

Matrikel over landinspektører 1768–1968. Lsp. bd. 25. s. 41. 148.

Biografier af den danske landinspektørforenings medlemmer 1925–50. I »Den danske landinspektørforening 1925–50«, 1950, s. 29–159.

Oversigt over skovfogedaspiranter 1906–1947. Ved H. Vestergård og E. Sørensen. 3. udg. 144 s. 1948. Senere uds. 4. udg. som »Oversigt over skovfogeduddannede«, og senest: Skovfogeduddannede 1906–1961. 5. forøgede udg. Red. Frode P. Munk. 143 s. 1962.

Danske forstkandidater. Ved Aksel Thyssen. I anledning af 150-års dagen for fredskovforordningen af 27. sept. 1805. bd. 2: 1890–1955, 295 s. 1956. (bind 1: 1861–1936 udkom 1936).

Fortegnelse over danske havebrugskandidater 1865–1955. Supplement til 5. udg. 1947. 116 s. 1955.

Danske landbrugskandidater. Ved Alfred Larsen. 40 s. 1950. Ny udg. 416 s. 1955, supplement 1960, 31 s.

Biografisk leksikon over agronomer. Af Alfred Larsen (9. udg. af Danske landbrugskandidater) 471 s. 1967.

Danske hortonomer 1970. Red. J. H. Wanscher 233 s. 1970.

Translatører og bibliotekarer:

Kongelige translatører De 58 første, 1782–1848. Af R. P. Hvelplund. Dupl. 241 s. 1960.

Oplysninger om 397 translatører og translatricer, der fik bevilling i årene 1849–1907. Af R. P. Hvelplund. Dupl. ca. 200 s. 1969.

Translatører med bevilling fra Handelsministeriet 1909–1964. Af R. P. Hvelplund. Dupl. ca. 200 s. 1963.

Den danske bibliotekarstand 1950. Red. Albert Fabritius og Sv. Houmøller. 164 s. 1951. – 2. udg. Red. Sv. Houmøller og Torben Palsbo. 330 s. 1963.

Seminariernes dimittender:

Danskuddannede folkeskolelærere i Nordslesvig under preussisk styre. Af L. S. Ravn. 136 s. 1966.

Tyskuddannede lærere ved danske kommunale skoler i Sønderjylland 1920–63. Af L. S. Ravn. 36 s. 1964.

Dimittender fra de nedlagte små seminarier og præstegårdsseminarier: Alle-

- rup, Assens, Besser, Egtved, Fallesgårde, Fjellerad, Fole, Hammerum, Hjermind, Kerteminde, Kiel (Carstensen), Kongsted, Lovns, Nustrup, Ny-larsker, Nørbæk, Randlev, Ranum, Ringsted, Starup og Ørsted. Af H. Friis. Mskr. 38 s. 1955.
- Geschichte des Augustenburger Lehrerinnen-Seminars 1878–1925. Af Harboe Kardel. Heri: dimittendfortegnelse 1901–25. HeimatkdI Arbeitgem. Nordschl. XIV 1967. (Årg. 1880–1900 findes i Festschrift zum 25. jährigen Bestehen des Lehrerinnen Seminars 1903).
- Dimittender fra Blågårds seminarium. Et supplement ved H. Friis. 7 s. Mskr. 1954.
- Dimittenderne fra Borris seminarium. Af H. Friis og J. C. Sixhøi. Maskr. 37 s. 1954.
- Dimittenderne fra Brahetrolleborg seminarium. Af H. Friis. Maskr. 45 s. 1957.
- Dimittenderne fra Brøndbyvester seminarium. 1802–20. Af H. Friis. Maskr. 20 s. 1954.
- Dimittenderne fra Gedved seminarium 1862–80. Maskr. 37 s. 1954.
- Geschichte des Haderslebener Seminars von 1884–1920 m. lærer- og dimittendfortegnelse af Harboe Kardel. 192 s. 1962.
- Festschrift til Haderslev Statsseminarium i anl. af 50-års jubilæet 1970. Med dimittendfortegnelse og personalia s. 80–280. 1970.
- Dimittenderne fra Lyngby seminarium. Af H. Friis. Maskr. 94 s. 1954.
- Dimittender fra Kiels seminarium. Af H. Friis. Maskr. 16 s. 1954.
- Nissum staten. 2. udg. samlet og udg. af J. Søndergaard Jacobsen og Math. Christensen, 155 s. 1955.
- Ranum-staten 1849–1949. Samlet af Ejnar Poulsen. 186 s. 1949.
- Dimittender fra Segeberg seminarium 1839–64. Af H. Friis. maskr. 39 s. 1954.
- Dimittender fra Silkeborg seminarium 1920, 12 s. 1955.
- Staby-bogen. Af Jens Kjær. 1952. Med biografiske opl. om samtlige vinterlærere herfra 1852–1920.
- Dimittenderne fra Tønder seminarium 1788–1880. Af H. Friis. Maskr. 108 s. 1955.
- Tønder Seminarie-stat. Fortegnelse over lærere og dimittender fra Tønder seminarium 1788–1963. Af Jens Lampe. 310 s. 1963.
- Dimittenderne fra Vesterborg seminarium. Af H. Friis: L-F. Årb. rk. 9 bd. 3. s. 344–92.

H. Friis (Petersen)s her fortegnede manuskripter vedr. seminarister – som kun udgør en lille del af hans samlinger – findes på Det kongelige Bibliotek, Rigsarkivet og landsarkiverne, enkelte desuden på Statsbiblioteket i Århus. En nærmere redegørelse for hans samlinger findes i Arkivregistraturer 2: Håndskriftsamlingen, udg. af Landsarkivet for Nørrejylland 1969 s. 43–53.

IV. FORTEGNELSE OVER UDØVERE AF PRIVATE ERHVERV

Det store stof, der gemmer sig i fagtidsskrifterne er ikke registreret, som f.eks. de årlige fortegnelser over brygmestre i Skandinavien i »Brygmesterens« januar-hæfte. Det skal dog nævnes, at mange oplysninger om erhvervslivets førende personer er gjort tilgængelige gennem Vagn Dybdahl og Finn H. Lauridsens personregister over »Arbejdsgiveren« 1900–1952. (Dupl. 120 s. 1954).

Hvem er hvem i Nordens erhverv. The commercial Who is who in Scandinavia. Biografisk håndbog over ledere af skandinaviske virksomheder. Red. Sv. Bay Schmidt. 1492 s. 1948.

Hvem er hvem i dansk håndværk. Biografisk håndbog over danske håndværksmestre. 484 s. 1952.

De danske erhverv. Faglig biografisk håndbog for handel, håndværk og industri. Red. Tage Uhrskov. 784 s. 1967.

Sønderjysk håndværker og industrileksikon. Biografisk håndbog over ledere af sønderjyske håndværks- og industrivirksomheder. Red. P. Tønderlund Hansen. 240 s. 1950.

Krak: Danmarks ældste forretninger. 4. udgave 1950.

De enkelte erhverv:

Østifternes Brandforsikring. Portrætalbum over bestyrelsesmedlemmer m. fl. branddirektører og hovedkontorets funktionærer. 42 s. 1960.

Bøger og bogbindere i Odense før 1694. Af Holger Rasmussen. Jubilæumsskrift til Carl Nielsens bogbinderi 1959.

Ældre dansk bøsse-mageri. Af Arne Hoff. Heri: Biografier af ældre danske bøsse-magere (s. 195–243) 1951.

De danske elerhverv. Faglig og biografisk håndbog for de danske elerhverv. Red. P. Poulsen-Hansen og Tage Uhrskov. Bd. 1–2, 329 og 376 s. 1959.

Danmarks fiskerierhverv. Faglig, biografisk håndbog for de danske fiskerierhverv. Red. Anders Finsing og Zinklar Zinglersen. Bd. 1–2, 474 og 525 s. 1964.

Dansk forsikringsstat: 16. udg. 1948–49, 17. udg. 1950–51, 18. udg. 1952–53, 19. udg. 1954–55, 20. udg. 1956–57, 21. udg. 1958–59, 22. udg. 1960–61, 23. udg. 1962–63, 24. udg. 1964–65, 25. udg. 1966–67, 26. udg. 1968–69, 27. udg. 1970–71, 28. udg. 1972–73, 358 s. 1972.

Fotografer i Danmark indtil år 1900. Af Bjørn Ochsner. Stenc. 406 s. 1956.

Fotografer i og fra Danmark indtil år 1900. Revideret og forøget udgave. Af Bjørn Ochsner. Bd. 1–2, 639 s. 1969.

Gamle Næstved-fotografer. Af Svend Arnholtz. Årb. Pr. a. ny rk. 4 s. 105–216.

Det danske frisørfag. Faglig biografisk håndbog for danske frisørmestre. Red. H. Stougård Bd. 1–2, 288 og 595 s., 1969–70.

Det danske gartneri- og blomstererhverv. Faglig biografisk håndbog. Red.

- Ry Preisler og E. Zinklar Zinglersen. Bd. 1–2, 374 og 725 s. 1965–66. Navngivne humlemestre, gartnere, urtegårdsmænd og voldmestre i Danmark før året 1662. Af Johannes Tholle. Pers Hist T 1956 s. 103–116.
- Om Fredensborg slotshaves gartnere før 1852. Af Johannes Tholle. Pers Hist T 1963 s. 79–108.
- Om gartnere ved Frederiksberg have og Søndermarken og deres kår i hof-fets eller statens tjeneste. Af Johannes Tholle. Frb. g.t. bd. 6, s. 99–180.
- Om Gottorp slots gartnere før 1848. Af Johannes Tholle. Gr. T årg. 80 s. 727–29.
- Slotsgartnere og inspektører ved Rosenborg indtil driverihavens nedlæggelse. Af Anton Pedersen. Fra Kvangård til humlekule 1972 s. 29–36.
- Danske guld- og sølvsmedemærker før 1870. Tillæg. Af Chr. A. Bøje. 1949.
- Danske guld- og sølvsmedemærker før 1870 af Chr. A. Bøje. Illustreret folkeudgave red. af Bo Bramsen, 440 s. 1954.
- Goldschmiedezeichen von Altona bis Tondern. Von Hubert Stierling. (Neumünster) 1955.
- Flensborgs guldsmede. Af Sig. Schoubye. Sø Å 1964 s. 24–74.
- Guldsmedehåndværket i Tønder og på Tønderegnen. Af Sig. Schoubye. 360 s. 1961.
- Guldsmedehåndværket i Aabenraa 1600–1900. Af Sig. Schoubye. 28 s. 1962.
- Dansk hotelvært- og restauratørstand. Faglig biografisk håndbog for den organiserede danske hotelvært- og restauratørstand. Red. Allan Hansen. 485 s. 1957. Ny udg. Red. Henrik Bendixen 375 s. 1967.
- Danske værter. Ledere af kendte hoteller, restauranter, moteller, kroer i Danmark, ny saml. Af Roberto Weile. 288 s., 1964.
- De danske jern- og metalerhverv. Faglig biografisk håndbog for de organiserede erhvervsdrivende inden for handel, håndværk og industri i jern- og metalerhvervene i Danmark. Red. Ove Hoff, Tage Uhrskov og Alfred Larsen, bd. 1–2, 1960. Ny udg. rd. Vagn Aage Jeppesen og Tage Uhrskov bd. 1–3, 308 og 860 s. (bd. 2–3 med fortløbende paginering). 1971–72.
- Danske journalister. Biografier af nulevende medarbejdere i dansk presse. 1523 biografier. Red. af N. A. Eigenbroth, S. A. Ursin og Arne Riemer Jørgensen, 218 s., 1950. 2. udg. 1731 biografier, red. N. A. Eigenbroth, 1960. 3. udg. 2282 biografier red. af samme, 230 s. 1965. 4. udg. 2687 biografier, red. Børge Jensen, 316 s. 1970.
- Dansk købmandsstand. Faglig biografisk håndbog for den frie købmandsstand. Red. I. P. Hemmer Hanser, 1127 s. 1955.
- Kvinder og mænd, der gik foran i arbejdet for hedens opdyrkning og beplantning, hædrede i Kongenshus Mindepark. Bearb. af Rasmus Morten-

- sen. Hedens opdyrkning i Danmark, s. 109–308. 1953.
- Foregangsmænd i dansk landbrug i hundredeåret efter 1864. Ved Gunnar Hansen og M. Andersen. 1965.
- Mindeværket danske landmænd og deres indsats. Sunds herred, Tåsinge, Vindinge, Gudme og Salling herreder, 406 s. 1948.
- Anm.:* Tidligere udkommet: Ribe og Ringkøbing amter, de sønderjyske amter, Vejle amt, Københavns amt og Frederiksborg amt. Efter dette hæfte ses mere ikke at være udkommet.
- Luftfartens Hvem hvad hvor. Afsnit »Hvem er hvem« s. 345–354. 1967.
- Malererhvervet i Danmark. Faglig biografisk håndbog for malerhåndværket, lak-, og farve- og tapetbranchen. Red. Bahne Preisler. 743 s. 1957.
- Aalborgmalere i 500 år. Af Sylvest Grantzau. 136 s. 1970.
- Den danske motorbranche. Faglig biografisk håndbog for de organiserede erhvervsdrivende inden for motorbranchen i Danmark. Red. Tage Agdal og Alfred Larsen. Bd. 1–2, 361 og 319 s. 1962.
- De danske mur- og betonerhverv. Faglig, biografisk håndbog for de organiserede erhvervsdrivende inden for håndværk og industri i mursten- og betonerhvervene i Danmark. bd. 1–2, 416 og 550 s. 1961. Ny udg. red. Tage Uhrskov, bd. 1, 368 s. 1972.
- Orgelbygning i Danmark. Renaissance, barok og rokokko 1949. 2. gennemsete og forøgede udg. Af Niels Friis. 160 s. 1971.
- Håndbog for den danske privatbanestand. 14. udg. red. Ullitz Jensen 1954. Fra 1957 (15. udg.) red. Aage Velling. Sidst udkommet 16. udg. 1961 (112 s.).
- Statsautoriserede revisorer se afdl. III.
- Slagtererhvervet i Danmark. Faglig biografisk håndbog for slagterhåndværket, kød-, flæske-, viktualie-, fedevare- og pølse-magerbranchen samt konserves- og kødindustrien. Red. Otto Marquard. 708 s. 1968.
- De danske sko- og lædererhverv. Faglig, biografisk håndbog for de organiserede erhvervsdrivende inden for håndværk, handel og industri i sko- og lædererhvervene i Danmark. Red. Jørgen Bach, Børge Borg og Adolph Andersen. Bd. 1–2, 365 og 316 s. 1963.
- Københavnske Sværdfegere i tre århundreder. Af H. D. Schepele, 1957.
- Hvem er hvem i dansk søfart. Red. Ove Nielsen. 1954.
- De danske tekstilerhverv. Faglig, biografisk håndbog for tekstilerhvervene i Danmark. Red. Helge Bjørn og E. Zinklar Zinglarsen. Bd. 1–3, 549, 335 og 264 s., 1965–66.
- Jydske Telefon-Aktieselskabs bestyrelse 1895–1958. En samling biografier af Emanuel Sejr. 116 s. 1958.
- De danske træerhverv. Faglig biografisk håndbog for de organiserede erhvervsdrivende inden for handel, håndværk og industri i træ- og tøm-

- mererhvervene i Danmark. Red. Tage Uhrskov og Jørgen Lundø. Bd. 1–2, 408 og 1039 s. 1958–59. Ny udg. red. Tage Uhrskov, bd. 1–2, 280 og 867 s. 1970–71.
- Det gamle slesvigske urmageri og dets udøvere. Af H. Hejselbjerg Paulsen. SJy Mskr. 1951, s. 145–56.
- Urmagere og tusindkunstnere i Vendsyssel. Af P. Christensen, Try, Vends. Årb. 1962–63, 144 s.
- De danske vaskeri- og renserierhverv. Faglig biografisk håndbog for erhvervsdrivende inden for vaskeri og renserierhverv. Red. Emil Hammershøj. 381 s. 1971.
- Dansk vognmandserhverv. Faglig biografisk håndbog for den organiserede danske godstransport 1969. Red. Jørn Gundelach, 779 s. 1969.
- Dansk vognmandsstand. Faglig biografisk håndbog for den organiserede danske vognmandsstand. Red. Adam Nygaard. 1011 s. 1957.

IVa: KUNSTNERE OG IDRÆTSUDØVERE

Forfattere, herunder historikere.

- Dansk skønlitterært forfatterleksikon 1900–1950, bibliografisk red. Svend Dahl, biografisk red. Povl Engelstoft. Bd. 1–3, 1959–64.
- Litteraturen i Danmark: Hvem skrev hvad før 1914. 536 s. 1.–4. udgave. Sidste udg. 1967.
- Vor tids Hvem skrev hvad 1914–1964. Danmark og udlandet efter 1914. Bd. 1: biografier. 400 s. 1.–3. udg. sidste udg. 1968.
- Børnenes Hvem skrev hvad. Red. Gudrun Påske. 384 s. 1969 (s. 5–156 biografier af danske og udenlandske børnebogforfattere).
- Danske historikere 1965. Red. af H. K. Kristensen, Knud Prange og Johan Hvidtfeldt. 184 s. 1966.
- Sydøstjyllands historikere. Af August F. Schmidt. 158 s., 1950.

Skuespillere:

- Danske og fremmede aktører og omrejsende artister i Danmark 1720–1800. Pers Hist T 1946 s. 89–90.
- Filmens Hvem er hvem. Politikens filmleksikon. Red. Bjørn Rasmussen. 469 s. 1957. Ny udg. 1968 under titlen: Filmens Hvem hvad hvor. Bd. 1: Danske titler og biografier 1929–1967.

Musikere:

- Musikkens Hvem hvad hvor. Red. Ludv. Ernst Bramsen. 1961–68.
- Bd. 1–2: Biografier af 6000 danske og udenlandske komponister og musikere.
- Bd. 5: Jazzens Hvem hvad hvor. Red. John Jørgensen og Erik Wiede-

mann. Med 1800 biografier af danske og udenlandske jazzmusikere. Takt og tone. Portrætter og karakteristikker af Århus byorkesters medlemmer. Af Erik Sørensen. 87 s. 1951.

Billed- og bygningskunstnere:

Weilbachs kunstnerleksikon. Ny udvidet udgave v. Merete Bodelsen og Povl Engelstoft. Bd. 1–3, 1947–52.

Munksgaards kunstnerleksikon. Red. Svend P. Jørgensen. 311 s. 1962.

Kunstcirklernes kunstnerbiografier. Red. af Leo Hindborg-Frederiksen og Ernst Wilson. 1964. 2. udg. 44 s. 1969.

Billedkunstens Hvem hvad hvor. Red. af Marianne Marcussen og Mogens Rud. Bd. 1. Danmark 1500–1875. Kunstnere født før 1876. 288 s. 1969. Bd. 2 Danmark efter 1875. 344 s. 1970.

Sportsfolk:

Danske fodboldgesandter. Af Johannes Nielsen. 168 s. 1949.

Danmarks olympiske deltagere Mexico 1968. Red. Gunnar Hansen og Evald Andersen. 28 s. 1969.

Tillæg:

Skolejubilæumsskrifter 1948–1972 efter Dansk Bogfortegnelse

Anm.: Fra 1966 ff foreligger årlige bibliografier over dansk skolehistorie ved amanuensis Ingrid Markussen i »Årbog for dansk skolehistorie« 1967 ff.

For tiden 1945–54 se Aage Bonde: Skolehistorisk litteratur 1945–54. Fort Nut bd. 20 s. 16–22.

Se også gruppe III ovenfor, hvor jubilæumsskrifter, der i undertitlen angiver, at de indeholder dimittendfortegnelser, er anført.

Danmarks Lærerforening 1874–1949, 1949.

Agerskov Ungdomsskoles jubilæumsskrift 1919–1949, 60 s. 1948–49.

Alstrup skole gennem 100 år. Af Har. Jensen, 32 s. 1951.

Askov højskole 1865–1915. Af Hans Lund 374 s. 1965.

Askov højskole i mands minde. Af Th. Arnfred 246 s. 1965.

Ballerup: Lindeskolen 1915–1965. Indtil 1945 Ballerup Realskole. 48 s. 1965.

Brøderup ungdomsskole i 100 år. Af Jens Marinus Jensen og Kr. Bruun. 126 s. 1967.

Brøndbyvester. Skolelærerseminariet i Brøndbyvester. Af Alfr. Betz (Glostrup-Bogen 1948–52).

Østhimmerlands ungdomsskole Bælum. Jubilæumsskrift 1885–1960. 91 s. 1960.

Christianshavns døtreskole 1799 –2.12. – 1949. 326 s. 1949.

Christianshavns skoles 100 års jubilæum, festskrift i anl. af 1865–1965. 36 s.

Esbjerg højskole 1910–1960. Af Jul. Bomholt, Poul Hansen og Ivar Nørgaard, 31 s. 1960.

Flensborg: Duborgskolen 1920–15 okt. – 1970. Af Bernh. Hansen, Henry Jensen og Ths. Madsen. (m. fort. over lærerne)

76. s. 1970.
- Foulum skoles historie. Særtryk. Af J. Regnar. 19 s. 1961.
- Fredericia gymnasiums historie I.1656–1701. Af A. Henningsen. 152 s. 1956.
- Frederiksberg: Et skoleeventyr i brogede blade og billeder. Johannesskolen, af Chr. Christensen, 96 s. 1954.
- Festskrift ved Nylandsvejens skoles 75 års jubilæum 24. marts 1967. 32 s.
- Et kvart århundrede. Sønderjyllandsskolen 1942–1967. 24 s. 1967.
- Frederikshavn: Ørnevejens skole 1915–1965. 16 s. 1965.
- Gauerslund, almueskoleundervisningen i 1721–1935. Af J. S. Fruergaard. Dupl. 83 s. 1966.
- Gentofte og Skovshoved skoles 250 års jubilæum, i anl. af: St. Linvald: Fra rytterskole til folkeskole 1721–1971.
- Gjedved 1862–1962, omkring et seminarium. Red. H. Høyer-Nielsen, 130 s. 1962.
- Haderslev latinskoles historie, 1567–1967, af M. Favrholt, 384 s. 1967.
- Haslev gymnasium 1914–64. Red. Helge Christensen, 132 s. 1964.
- Haslev højskole 1891–1966. Af Jens Kr. Krarup 16. s.
- Haslev, den udvidede højskoles 50-års jubilæum. Red. Sten. Friislund, 32 s. 1966.
- Herning friskole 1968 i 60-året for oprettelsen, 64 s. 1968.
- Hellerup: Individualskolen 1948–1958, 63 s. 1958.
- Hillerød kommuneskoles historie, af Anders Uhrskov 46 s. 1952.
- Hillerød: M. Mørks skole 1895–1970, 64 s. 1970.
- Hindholm, skolen på. Af Aa. Lambert Jensen. I anl. af 50-årsjubilæet. 79 s. 1967.
- Hjørring gymnasium 1872–1947. 72 s. 1948.
- Holbæk private realskole 1846–1946, 100 år i skole. Af Niels A. Christensen 1948.
- Hoptrup højskole 1920–1970, 56 s. 1970.
- Horsens handelsskole 1869–1969, 86 s. 1969.
- Høje Tåstrup kommunale skolars historie: Fra løbedegne til købstadsskoler. 71 s. 1968.
- Kalundborg, fra latinskole til gymnasium i Af Kr. J. Højberg, 21 s. 1961.
- København:
- Hanna Adler og hendes skole, udg. i 100-året for hendes fødsel. 1959.
- Træk af arbejdskolens historie 1910–60. Rundt regnet 50 år. Af Ernst Johansen. 78 s. 1961.
- Bernadotteskolen, en skole bliver til. Af C. C. Kragh-Müller. 328 s. 1969.
- Enghavn Plads skole 1892–1967. Red. Arne H. Olsen. 16 s. 1968.
- Det forenede velgørenhedsselskabs skole 1895–1945. Elevforeningen af 10. april 1895. 1948.
- Studerterkollegiet Jomsborg 1900–50. Af A. Svejstrup. 112 s. 1951.
- Kirkebjerg skole 1942–67. Af Hary Sørensen. 18 s. 1967.
- Nørre Gymnasium. Karen Kjærs skole 1818–1968. 33 s. 1968.
- Højt til vejs gik Dannebrog. Krebs' skole I–II, 1972.
- Marie Kruses skoles 100-års jubilæum 22. april 1969, festskrift i anl. af. 70 s. 1969.
- Regensens indre selvstyre. Klokkerinstitutionens 100-års jubilæum 1865–1965. Af O. Hvidberg-Hansen. 56 s. stenc. 1965.
- Schneekloth's skole 1854–1954. 116 s. 1954.
- Skt. Annæ skole 1867–1967. 29 s. 1967.
- Statens institut for blinde og svagsynede 1858–1958. 225 s. 1958.
- Statens seminarium for småbørnslærere 1893–1963. Red. Rigmor Fenger 147 s. 1963.
- Sønderofficernes og flådens underofficersskolars historie, bidrag til. Af. Janus Sørensen. 298 s. 1958.
- Søofficersskolen gennem 250 år. 1701–1951. 518 s. Ad R. Steen Steensen. 1951.
- Vibehus skole 1892–1967. 34 s. 1967.
- N. Zahles skole 1851–1951. 74 s. 1951.
- Ø. G.s billedbog. Østersøgades gymnasium 1882–1957. 75 s. 1957.
- Køge skoler i det 19. årh. Af P. A. Klein, 42 s. 1953.
- Lyngby statsskole 1920–1970. Ved Jørgen H. Barfoed 1970.
- Madsnedsund skoles 75 års jubilæum 1891–1966. 1967.
- Nakskov gymnasium 1918–1968. Ved Ma-

- rium Hansen. 52 s. 1969. Nykøbing Mors kommunale gymnasium 1941–1966. Red. I. og E. Harsberg og J. Veistrup. 68 s. 1967.
- Herloviandersamfundet gennem 100 år, 1850–1950. 464 s. 1950.
- Næstved gymnasium 1943–1968. Af F. Michelsen. 47 s. 1968.
- Odense: 100 år i samfundets tjeneste. Gier-sings realskole. 68 s. 1967.
- Mulernes legatskole på Hunderupvej 1893–1968. Af Alfr. Thierlein. 76 s. 1968.
- Oversø skole 1946–1966, 48 s. 1966.
- Ribe katedralskoles historie I–II. Af Bjørn Kornerup 1947–52.
- Roskilde katedralskole gennem tiderne. Ar-tibus ingeniis. Af Ada Bruhn Hoffmeyer. 342 s. 1965.
- Mindegangene på Roskilde katedralskole. Af V. S. Lauritsen. 44 s. 1953.
- Roars kilde. Roskildenser-Samfundet 50 år. 1967.
- Rungsted private realskole 1920–1970 v. Carl Bengtson. 1970.
- Ryomgård realskole 1913–1963. Red. Bent Lorentzen og Jørgen Rygård, 63 s. 1963.
- Rønde studenter- og realkursus 1917–1967. Red. S. Jul Nielsen. Johs. Mygind og S. Nepper Christensen. 71 s. 1967.
- Rønne, 450 års skole i. Af C. H. Kibsgård 24 s. 1962.
- Råbjerg sogns degne og skolehistorie, træk af. Særtryk. Jens Lampe. 22 s. 1948.
- Skårup seminarium 1803–1953. Af G. Schmidt-Nielsen, 144 s. 1953.
- Slagelse kommunale gymnasium 1927–52 af Chr. Nielsen. 74 s. 1952.
- Sorø. Krit-æst-hum. Gymnasieforeningen Baldur 1866–1966.
- Stabybogen. Et stykke vestjysk skolehisto-rie. Af Jens Kjær, 164 s. 1952.
- Starreklinteskole gennem 100 år, 1849–1949. Af A. Strange Nielsen. Særtryk 8 s. 1949.
- Stenhus kostskole 1906–56. Red. Niels-Jørgen Kaiser. 96 s. 1956.
- Sydslesvig. Dansk skole- og vandrelærer-virksomhed i Sydslesvig 1920–1970. Ved Sv. Johansen. 223 s. 1970.
- Søllerød, Prinsesseskolerne i, 1721–1823. Af Ingrid Markussen. Særtryk 141 s. 1971.
- Sønderborg Statsskole, se afdl. III.
- Sønderborg. Chronik der königlichen Real-und Oberrealschule zu Sonderburg. Von Karl Franzen. 1961.
- Thisted skolevæsens historie. Af P. L. Hald. 44 s. 1953.
- Tønder Statsskole, se afdl. III.
- Usserød skole 1864–1964. Af H. C. Rosted. 31 s. 1964.
- Varde skoler gennem 100 år. Af A. C. Dalsgaard-Hansen. 2. opl. 311 s. 1956.
- Vejlø gymnasium 1865–1965. 159 s. 1967.
- Vejlø, Langelinie skole 50 år. 20 s. 1952.
- Vejlø, Nyboegade skole gennem 50 år. Red. Fredy Jensen. 1967.
- Viborg katedralskoles historie. Af Carl E. Jørgensen. 1960. 176 s.
- Viborg, Søndre skole 1916–1966. Red. Aage Bonde. 1966.
- Viborg, Østre skole 1887–1962. Ved Aage Bonde og Harald Ditzel, 96 s. 1962.
- Vojens skole 1868–1968, Vojens borger og realskole, 77 s. 1968.
- Åbenrå Statsskole, se afdl. III.
- Åby skole 1909–59. Red. Børge L. Barløse. 23 s. 1959.
- Åbybro realskole 1907–1967. 47 s. 1967.
- Ålborg: Poul Pagh's gades skole 1892–1967. Af Ivan Rønn. 10. s. 1967.
- Elevforeningen Ydun 1861–1961. Ålborg katedralskole. 147 s. 1962.
- Ålborg, cand. mag. Julius Møllers realsko-le 1905–55 16 s. 1955.
- Årestrup skole i 300 år, 1648, 11. febr. 1948. Af Th. Johansen. 44 s. 1948.
- Århus: Fengers skole 1866–1966, 36 s. 1966.
- Århus, Borgerskolen Ingerslevs Boulevard, forhen Frederiksbjerg Byskole 1903–53, af Halfdan Jørgensen. 56 s. 1953.
- Århus, Fru Laursens realskole, 1886–1961, 27 s. 1961.
- Århus handelsstandsforenings handelsskole 1865–1965. 86 s. 1965.
- Århus Katedralskoles historie. Af Carl E. Jørgensen. Årb. Årh. St. 1950–52.
- De første 100 år. Heimdall 1864–1964. Århus katedralskoles elevforening. 119 s. 1966.

- N. Kochs skole 1866–1966. Red. A. K. 1948.
Baunsgaard, 87 s. 1966. Århus tekniske lærerforening 1903–1953.
- Marselisborg gymnasium 1898–1948. Af Af. H. C. Bjerggaard, 24 s. 1953.
Lauge Jørgensen og J. Alstrup. 134 s. Årup realskole 1902–52, 24 s. 1952.

Hans H. Worsøe, f. 1932, cand. mag., arkivar ved Landsarkivet i Viborg. Har bl. a. skrevet Grundbog i Slægtshistorie 1962, Det personalthistoriske materiale i amtsarkiverne og flere andre tidsskriftartikler. Siden 1966 redaktør af Persh. T.
Adr.: Stenshøj 12, Bruunshåb, 8800 Viborg.

Niels Friis

4.11.1904 - 24.1.1973

Niels Friis var født i København som søn af senere præsident for Vestre Landsret Bendt Simonsen Friis og Augusta Sophie Lehmann. Efter studentereksamen studerede han jura, senere musik og tog 1932 organisteksamen.

Allerede i studieårene blev han ansat ved Berlingske Tidende, som blev hans arbejdsplads resten af livet. Med stor kyndighed beskæftigede han sig med det stof, som omhandlede hans 3 hovedinteresser: musik, teater og personalhistorie. Ofte fik han lejlighed til at kombinere de 2 første med den sidste, og hvad personalhistorien alene angår, spændte han såre vidt, lige fra de store hofreportager på kongehusets store dage, som han dækkede med en beundringsværdig kombination af journalistisk dygtighed og flair – og takt, over audienserne til hans specielle side i morgenavisen »Navne Dage«.

Udover sit journalistiske virke fik Friis også tid til et omfattende forfatterskab. Her skal nævnes »Militærmusikken« (1941), »Det danske Hof-trompeterkorps« (1947), »Det kgl. Kapel« (1948) og det store jubilæumsværk »Det kgl. Teater« (1943). Inden for musikken havde orglet hans særlige kærlighed, hvilket manifesterede sig i »Orgelbygning i Danmark. Renæssance, Barok og Rokoko« (1949) samt en række monografier om vore gamle kirkers store orgler, bl. a. domkirkerne i København, Viborg og Helsingør samt Holmens Kirke. Af ren slægtshistorisk art udgav han »Hof-violon, kgl. kapelmusikus Lars Friis og hans Slægt« (1940), morbroderens (og moderens) »Generalkonsul Paul Adolph Lehmanns Ahnetavle« (1943) samt sønnen »Lars Friis' Ahnetavle« (1944).

Værdien af hans omhyggelige arbejder ufortalt er der næppe nogen tvivl om, at den arbejdende personalhistoriker oftest vil tænke på Niels Friis på grund af hans årlige dødsfaldslistor i Personalhistorisk Tidsskrift. I forventning om, at Avisårbogen ville overtage Nekrologien, havde tidsskriftet standset sin udgivelse heraf med året 1923, men det viste sig snart, at avisårbogens fortegnelser var alt for sparsomme. Og dog skulle der gå 20 år, før det lykkedes at genindføre dem i tidsskriftet – og når det overhovedet lykkedes, skyldes det i første række, at Friis ville afse tid til dette arbejde, tilmed for et såre symbolsk honorar. Fra 1944 har tidsskriftet bragt listerne, og selv om økonomien gentagne gange har truet den fortsatte be-

kostelige trykning, har bestyrelsen heldigvis fastholdt, at man hellere måtte nedskære tidsskriftets arkantal end opgive dødsfaldslisterne. Danske personalhistorikere skylder Niels Friis megen tak for det store arbejde, han på dette felt har udført i henved 30 år, og det er glædeligt, at det nu vil blive videreført af hans datter.

Niels Friis var fra 1963 medlem af Samfundets bestyrelse, fra 1966 næstformand. Hans redaktionelle aftenarbejde forhindrede ham som regel i at deltage i medlemsmøderne, og derfor var det kun de færreste af medlemmerne, som kendte ham. Men hans indsats for personalhistorien vil blive påskønnet til sene tider.

SVEN HOUMØLLER

Anmeldelser

Bente Pedersen: Dansk historisk årsbibliografi 1967. København 1972. 189 s. Udgivet af DHF og Den danske historiske forening.

Introduktion til historie. Red. Bent Jørgensen m.fl. København, Lund, Oslo 1970. 351 s. Akademisk forlag.

Faglitteratur. Systematisk bibliografi. Red. Axel Andersen. København 1972. Gyldendal.

Af den danske historiske bibliografi 1913–42 reterer stadig de to bind, som Henry Bruun desværre ikke nåede at udgive inden sin død i 1970. Mens vi tålmodigt venter på disse to afsluttende bind – og tålmodighed er virkelig en dyd af de nødvendige på dette felt – kan vi dog notere os, at der sker andre og bemærkelsesværdige ting på det bibliografiske område.

For det første er der med *Bente Pedersens Dansk historiske årsbibliografi 1967* atter kommet gang i den løbende fortegnelse over udgivelserne til den danske historie. Det er Den danske historiske forening og Dansk historisk fællesforening, der i samarbejde med Det kgl. Bibliotek har besørget udgivelsen. Lad os håbe, at det med disse garantier vil være muligt fortsat at skaffe de nødvendige penge og den kvalificerede arbejdskraft. Ikke blot må årsbibliografien følges op – og gerne med mindre end 5 års forsinkelse – og forhåbentlig sidenhen akkumuleres i 5- eller 10-års bibliografier, men også den gabende lakune mellem Henry Bruuns 1943–47 bibliografi og 1967 bør udfyldes. Med 1967-årgangen i hånden fornemmer man virkelig savnet af alt det, der mangler.

1967 årsbibliografien ligger hvad omfang og indretning angår i store træk på linie med Erichsen & Krarups og Bruuns bibliografier. I detaljerne følges Erichsen & Krarup, ifølge forordet på grund af en misforståelse, så det må man jo tilgive, omend det virker noget gammeldags at se danmarkshistorien opdelt i de »enkelte kongers historie«. Vigtigere er det, at afsnittet arkæologi, som Bruun havde taget op, atter er faldet ud. Enkelte andre historiske grænseområder er sparsommere behandlet, og en vis begrænsning af de gennemgående tidsskrifter er gennemført. Adskillige udenlandske bog- og artikeltitler røber dog, at Bente Pedersen har været vidt omkring for at dække sit emne. Anmeldelser er medtaget i rimeligt mål, men efter et princip, der giver anledning til en bemærkning. Normalt anfører årsbibliografier værkerne for den pågældende årgang med vedføjeelse af eventuelle anmeldelser, uanset om disse er kommet samme år eller senere. Redaktionens slutning sætter på denne måde alene tidsgrænsen for anmeldelserne, som således samles omkring det anmeldte værks udgivelsesår. Denne fordel, som især er oplagt for årsbibliografier med relativt lang forsinkelsestid, giver Bente Pedersen os ikke. Kun anmeldelser fra 1967 er medtaget, langt de fleste nemlig af værker fra 1965 og 66, hvis titler således optager en god del plads i bibliografien. Anmeldelserne af 1967-værkerne får vi først i 1968, 1969, 1970 eller endnu senere årgange, dvs. lige så spredt som de dukker op i tidsskrifterne. Ikke noget praktisk system.

Den danske historiske bibliografi har altid lagt stor vægt på det personalhistoriske, og det gør den stadig, men måske nok mindre end før. Afsnittet personalhistorie er på 23 si-

der, 20–25 pct. af bibliografiens titler mod rundt 40–45 pct. hos Erichsen & Krarup og Henry Bruun. Måske har den gennemførte udeladelse af småskrifter og begrænsningen af tidsskriftudvalget ramt dette afsnit hårdere end andre. Det må dog bemærkes, at adskiligt personalhistorisk stof er placeret under andre af bibliografiens rubriker og må op søges dér direkte i mangel af et egentligt personregister. Litteraturen vedr. forfattere er delt mellem afsnittene Litteraturhistorie og Personalhistorie vistnok efter en skelnen mellem forfatterskab og personen i øvrigt. Fra det personalhistoriske afsnit viser krydshenvisninger vej til titler andetsteds i værket, dog ikke til de vigtige forfatter- og kunstnerafsnit og i øvrigt kun til »ægte« 1967-litteratur, ikke til de mange værker, der alene er med i kraft af, at de er anmeldt i 1967. Man er ganske trøstet over, at de i øvrigt udmærkede registre (forfatter og udgiverreg., anonymittelreg.) omfatter alle bibliografiens værker.

De to andre bibliografier, der her skal gøres opmærksom på, er begge såkaldt »afsluttede« eller med et bedre ord retrospektive udvalgsbibliografier. Her er problemet ikke som ved den løbende årsbibliografi at få alt med inden for en afgrænset udgiverperiode, men ud af et ubegrænset bogmateriale at udvælge de bedste og mest relevante titler for formålet. Det er et stort og krævende arbejde at lave sådanne bibliografier. At to af slagsen ser dagens lys på vore breddegrader er ganske enestående begivenheder.

Introduktion til historie er udarbejdet af et hold lærere ved Københavns universitet som et hjælpemiddel til brug ved undervisningen i historisk håndbogskundskab. Princippet, der ligger bag, er det højst fornuftige, at historikeren ikke mere skal være en omvandrende og efterhånden mere og mere forældet lærebog, men derimod skal kunne finde frem til den bedste litteratur, de relevante kilder og andre betydende data vedrørende et hvilket som helst emne.

Ud over den egentlige bibliografi indeholder bogen en indledende introduktion til historiestudiet, hvori vægten er lagt på problemerne ved litteratursøgning, og et afsluttende tillæg med beskrivelser af de højst forskellige og ganske udviklede katalogsystemer i de store videnskabelige biblioteker, som benyttes af historikere.

Bibliografien er en verdenshistorisk håndbogsbibliografi med over 2300 titler fordelt på et generelt afsnit og fem, der omfatter enkelte historiske perioder, alle igen underinddelt efter et fast system i introduktioner, fremstillinger, enkelte emner og sider af historien, bibliografi, leksika og andre opslagsværker, tidsskrifter og kilder. Det er vigtigt at huske, at det er en håndbogsbibliografi, man har for sig. Samlingsværker og fremstillinger af verdens og landenes historiske perioder er med, ligeledes værker, der giver overblik og leder én videre på vej på snart sagt ethvert historisk felt, egentlige monografier og specialafhandlinger finder man derimod ikke. Opstilling og typografi giver bogen en overskuelig fremtræden, og man noterer det som et stort plus, at mange af titlerne er forsynet med oplysende kommentarer. Et udmærket register bagi giver bibliografiens forfattere og anonymtitler i alfabetisk orden.

Faglitteratur, systematisk bibliografi, med Axel Andersen som redaktør og o. 40 medarbejdende specialister, er som titlen antyder ikke nogen speciel historisk bibliografi. Den indeholder stof fra alle fag, alt inddelt efter decimalklassesystemet, over hvilket der indledningsvis gives en oversigt, der fungerer som en indholdsfortegnelse. Bibliografien fortegner på en relativ lille plads et meget stort antal titler uden kommentarer, omkring 9000, hvoraf vel ca. 2000 falder i de egentlige historiske grupper 90–99. Føjer vi hertil de historiske værker, der befinder sig i andre emnegrupper som f.eks. Politik og Lokalhistorie (NB o. 270 lokalhistoriske titler) kommer vi op på et antal, der ikke ligger langt fra *Introduktion til historie's*. For en stor del er det de samme titler, der fortegnes i de to værker. Også i *Faglitteratur* lægges der stor vægt på hjælpeværker, især de bibliografiske. *Faglitteratur* sætter dog nok i højere grad end *Introduktion til historie* den danske og nordiske historie i centrum på bekostning af de fjernere egne og særlige kategorier

som kildepublikationer o.lign., og den bringer vel at mærke specialværker i stor udstrækning. Til det generelle indtryk af værket hører den totale mangel på et register. For den, som ikke kender decimalklassedelingen som sin egen bukselomme er det en stor ulempe. Søgning efter en bog gennem forfatternavn eller titel lader sig simpelt hen ikke gøre. Ganske konsekvent er bogen uden sidetal; hvad skal man med dem, når man ikke har noget register, må ræsonnementet være.

Ved udvalgsbibliografier som disse vil det altid være muligt her og der at pege på værker, man mener burde have været med, man vil kunne finde småfejl, indretnings- og anførselsejendommeligheder. Men dette er ikke stedet for en sådan detailkritik. I alt væsentligt forekommer indretningen konsekvent og de foretagne udvalg af værker vel overvejede og kvalificerede.

Tilbage står kun nogle betragtninger over, hvad man som personalhistoriker kan bruge de bibliografier til, vi her har fået i hænde. Årsbibliografiens nytte er selvklar. Den om ikke fuldstændige så dog omfattende registrering af den personalhistoriske litteratur, såvel selvstændige værker som artikler, uanset hvor de putter sig i tidsskrifter og samlingsværker, er uvurderlig. Det er naturligvis vigtigt, at 1967-bibliografien ikke fortsat kommer til at stå alene. Introduktion til historie og Fagliteratur har intet om enkelte slægter og personer, men bringer begge »overordnet« personalhistorisk og genealogisk litteratur, og gør det hver på sin måde, således at de, trods overlapninger, supplerer hinanden udmærket. Fagliteratur har det største antal personalhistoriske titler, den lægger mere vægt på det danske, og den når længst ned mod det specielle (f.eks. »stater«, af hvilke der er 34). En fordel er det også, at det personalhistoriske er samlet på ét sted (gruppe 99), inddelt i bl.a. tidsskrifter, biografiske samlinger, universal- og nationalbiografier, faglige biografiske opslagsværker, genealogi og samlinger af stamtavler. Introduktion til historie har det personalhistoriske og genealogiske spredt i bogen, kunstnerleksika således under kunsthistorie, filosoffer under filosofihistorie osv. Mest er der i det generelle afsnit, f.eks. under leksika ikke mindre end 66 biografiske leksika fra hele verden, mindre i periodeafsnittene. Den giver alt i alt som nævnt ikke så meget speciel personalhistorie som Fagliteratur, men den giver en mere homogen international dækning og den er især at foretrække, når personalhistorikeren skal ud på de almindelige historiske jagtmarker for at finde sammenhænge og hente baggrund for sine personer.

HARRY CHRISTENSEN

Poul Thestrup: Methodological Problems of a Family Reconstitution Study in a Danish rural Parish before 1800. The Scandinavian Economic History Review. Bind 20, nr. 1, side 1-26, 1972.

Ved familierekonstitution forstås en sammenstilling af kirkebøgernes oplysninger om fødsel, vielse og dødsfald til familier (dvs. forældre og børn). På basis heraf foretages beregninger over ægteskabelig frugtbarhed, dødelighed m.m. (Personalhistorisk Tidsskrift. 15. række, bind 3, side 81-98, 1969). Metoden finder fortrinsvis anvendelse på perioden før folketællingerne.

Forfatteren har på grundlag af den trykte kirkebog for Glostrup sogn (Glostrup sogns kirkebog. Glostrup. 1957-64) foretaget en familierekonstitution for dette sogn for tidsrummet 1677-1801 og udført en række beregninger på dette materiale.

Metodeproblemer i forbindelse med familierekonstitutionen beskrives indgående. Betragtningerne over identifikationsproblemer vil være af interesse for enhver genealog. Det vises, hvorledes det er muligt at opstille en sandsynlighedsberegning over, hvorvidt en person, der optræder som familiefader i et sogn, kan henføres til en bestemt fødselsind-

førsel i kirkebogen 20–40 år tidligere. Overvejelser af denne art ligger bag alt genealogisk arbejde, men ses praktisk talt aldrig i den genealogiske litteratur.

Dernæst undersøges det foreliggende kildemateriales nøjagtighed. Undersøgelser over kirkebøgernes kildeværdi er fåtallige, men her vises det, at der i Glostrup sogn findes en underregistrering af fødsler på mindre end en procent og en underregistrering af dødsfald blandt børn under 10 år på maksimalt 2–3 procent (landsbyen Avedøre undtaget, hvor særlige forhold gør sig gældende), således at det må konkluderes, at denne kirkebog er overordentligt nøje ført.

Svagheden ved familierekonstitutionsmetoden er, at man aldrig ved om de komplet rekonstituerede familier er repræsentative for *hele* befolkningen. De nedenfor refererede resultater af undersøgelsen må derfor tages med dette forbehold.

Hele undersøgelsen omfatter 1154 familier. Kun om en del af disse er oplysningerne så fuldstændige, at de har kunnet danne udgangspunkt for beregninger. Forholdsvis flere gårdmandsfamilier end husmands- og inderstefamilier har kunnet rekonstitueres. Endvidere er befolkningen i en af sognets landsbyer udskudt.

Et af de mest interessante resultater af undersøgelsen er beregningen af den ægteskabelige frugtbarhed. Frugtbarheden er størst i de første år af ægteskabet. For en given aldersklasse af kvinder er den større, jo senere kvinden gifter sig. Den er højere for gårdmænd end for husmænd og inderster. Kurven over frugtbarheden (fig. 1) viser en meget nøje overensstemmelse med tilsvarende undersøgelser vedrørende samme tidsrum fra Frankrig, England og Canada. Endvidere viser undersøgelsen, at vielsesalderen var højere for såvel mænd som kvinder blandt husmænd og inderster end blandt gårdmænd. Vielsesalderen var højere i første halvdel end i anden halvdel af det betragtede tidsrum. Dødeligheden hos børn under 10 år var dobbelt så stor blandt husmænd og inderster som hos gårdmænd.

Familierekonstitutionen har altså givet mange interessante oplysninger, som det ikke er muligt at få på anden måde for den periode. Undersøgelsen omfatter dog kun et enkelt sogn, og det vil være nødvendigt at foretage tilsvarende undersøgelser i andre sogne for at få et helhedsbillede af de demografiske forhold i Danmark i det 17.–18. århundrede.

K. ALBERTSEN

Sten Carlsson: Att byta samhällsklass. Udg. af Sveriges radio. 1972. 76. s.

Der findes på svensk et ord »ståndscirkulation«, som vist ikke kendes på dansk, i det mindste har Nudansk ordbog ikke noget tilsvarende ord »standscirkulation«. I betydning svarer det nogenlunde til det engelske social mobility, som dog er mere vagt. Ordet betegner det enkelte individs bevægelighed fra den ene stand eller sociale gruppe til den anden, et særdeles interessant fænomen for genealoger og personalhistorikere at beskæftige sig med.

Forfatteren af den her omtalte korte introduktion til problemet standscirkulation, Sten Carlsson, der allerede i 1962 udgav et større arbejde om samme emne under titlen »Bonde-präst-ämbetsman«, opererer i standssamfundets tid med ikke færre end ti sociale trin, men hævder alligevel – og tilsyneladende med god ret, at det var yderst sjældent, at én generation steg mere end ét trin op, hvorimod bratte fald gennem adskillige trin oftere sås. Fremstillingen, der er ført op til nyeste tid, arbejder i vor egen tid derimod kun med tre sociale grupper: forretningsfolk, embedsmænd og arbejdere. Forfatteren påviser, at der ikke i 1960'erne er sket nogen social udjævning i Sverige mellem disse klasser, og

retter i den forbindelse en skarp kritik mod den svenske skoleordning fra 1950, hvilket er værd at lægge mærke til, da den på mange punkter har været forbillende for den danske.

I bogens historiske afsnit er der også mange paralleller til danske forhold: således synes også herhjemme vejen til de højere samfundslag ofte at have gået fra bonde over præst til embedsmand. Det er tankevækkende, at Sten Carlsson ligeledes påviser, at mange bondestuderter har fundet inspiration og støtte hos slægtninge, der allerede havde brudt standsmønsteret, således at der meget sjældent i ældre tid var tale om helt nye slægter, der brød ud. Som et interessant bilag bringes en række slægtstavler, der illustrerer standscirkulationen. Af en af disse fremgår det, at Esaias Tegnér, Selma Lagerlöf og Gustav Fröding alle nedstammer fra handelsmanden Gustaf Forsell i Karlstad og hustru Sara Maria Geier (gift 1717).

Bogen åbner mange interessante perspektiver, og redaktionen af dette tidsskrift vil med glæde se på bidrag inden for dansk genealogi og personalhistorie om de her behandlede problemer.

HANS H. WORSØE

Benny Brinch: Befolkningsudviklingen på Fur 1801–1834 med særligt henblik på en vurdering af kildematerialet. Specialeopgave ved Historisk Institut, Århus Universitet. 1973. 117 sider. Duplikeret. (Ikke i boghandelen).

Efter en gennemgang af litteraturen om befolkningsudviklingen i Nordeuropa omkring 1800 beskrives kildematerialet, der er brugt ved den foreliggende undersøgelse. Herefter følger en detaljeret beskrivelse af de samfundsmæssige og demografiske forhold på Fur i det undersøgte tidsrum. Bogen slutter med en række bilag, der indeholder forfatterens tal-mæssige dokumentation.

Forfatteren har til sin undersøgelse benyttet folketællinger, kirkebøger, matrikler og udskiftningskort. De forskellige arkivalier sammenlignes indbyrdes, og deres kildeværdi er forsøgt vurderet. Dette har ført til, at forfatteren vil sætte spørgsmålstegn ved pålideligheden af folketællingen 1801, som hidtil ikke er blevet draget i tvivl. Det er lykkedes forfatteren at vise, at op mod 200 personer på Fur ikke blev talt med i 1801, og at det først og fremmest var husmandsfamilier, som ernærede sig ved fiskeri, der ikke blev talt med, og ikke et tilfældigt udsnit af øens befolkning. Furs befolkning i 1801 var ca. 600 eller 50 procent højere end det officielle tal (398) angav!

I tidsrummet 1801–34 steg befolkningstallet på Fur fra ca. 600 til 822. Forfatteren viser, at stigningen skyldtes såvel en stigning i fødselstallet (fødselskvotienten) som i vielses-tallet (vielseskvotienten) og et fald i vielsesalderen for kvinder, hvorimod tilvandring ingen rolle spillede.

Af særlig interesse for genealoger og lokalhistorikere er bogens bilag 3 og 10. Bilag 3 indeholder en fortegnelse over de op mod 200 personer, som forfatteren har påvist må have opholdt sig på Fur i 1801, men som ikke blev talt med ved folketællingen. Ved hjælp heraf kan nok et eller andet genealogisk mysterium løses. Bilag 10 er en beboerliste (kun husstandsoverhovederne er nævnt) for samtlige gårde og huse på Fur i tidsrummet 1801–34.

Undersøgelsen er udarbejdet som en specialeopgave i faget historie ved Århus Universitet og er ikke i boghandelen, men eksemplarer er tilgængelige på Landsarkivet i Viborg, Rigsarkivet, Erhvervsarkivet i Århus, Lokalhistorisk Institut ved Københavns Universitet og på Fur Museum.

K. ALBERTSEN

Västsvensk genealogi och personhistoria. Utgiven av Västres Sveriges genealogiske förening til dess 25-års jubileum 30. okt. 1971. 224 s. 30 sv. kr.

Med foreningens sekretær, forfatteren Leif Pålsson, som redaktør har vor svenske naboforening, Västres Sveriges genealogiske förening (VSGF) udsendt ovennævnte jubilæumsskrift, som indeholder en række interessante genealogiske artikler begyndende med to, der omtaler foreningens start i 1946 og dens udvikling frem til 1971. For den, der ønsker at kende detaljer i denne udvikling, kan henvises til det udmærkede tidsskrift »Släkt och hävd«, der udgives af Genealogiska föreningen. Riksförening til släktforskning, hvoraf VSGF er en fraktion og hvor dens årsberetninger siden 1956 har været trykt. Om virksomheden, som koncentrerer sig omkring Göteborg, skal her blot nævnes, at det var VSGF, der med udsendelsen af Vem forskar vad i 1966 satte en udvikling i gang, der senere har bredt sig til hele Skandinavien, således at der nu såvel i Danmark som Norge og Sverige på landsbasis udgives hæfter af denne karakter.

Det kan være svært fra jubilæumsbogen at fremhæve nogen artikel frem for andre, da de forekommer at være af ensartet god kvalitet, og jeg skal derfor nøjes med at nævne to, hvor der er slægtsforbindelser til Danmark, nemlig »Några anteckningar om släkten Månesköld i Bohuslän«. og »Kring prästsläkten Wingård«. Til slut mangler blot at ønske foreningen tillykke med jubilæet og med det værdige jubilæumsskrift.

HANS H. WORSØE

Familienarchive in öffentlichem und privatem Besitz. Register der Familienarchive, Familienstiftungen, genealogischen Nachlässe und Sammlungen in Europa und Übersee. I. Band von Heinz F. Friederichs. Verlag Degener und Co. Neustadt (Aisch) 82 s. 1972.

Et af de væsentligste problemer for danske slægtsforskere, der forsøger at følge grene af deres slægt i udlandet, er, hvor materialet findes. De officielle arkiver kan man som regel finde frem til ved hjælp af f. eks. arkivtidsskriftet Archivum eller det internationale opslagsværk »The world of learning«, men værre er det med de halvofficielle arkiver og de private samlinger, herunder også de private samlinger, der efter skaberens død er indgået i offentlige samlinger (Nachlässe). Det er på dette punkt, at den nyudkomne bog yder en væsentlig hjælp, idet den alfabetisk under familienavn fortegner en lang række sådanne samlinger. Af slægtsnavne, der også forekommer i Danmark, kan nævnes: Ahlefeldt, Bang, Bartels, Banning, Brahe, Brandes, v. Düring, Ehlers, Engelbrecht, Ernst, Ewald, Flor, Gimbel, Hammerich, v. Haxthausen, v. der Heide, Henningsen, Johannsen-Tingleff, v. Krogh, Kruse, Lampe, Lange, Petersen!, la Roche, Rohde, v. Rosen, v. Saldern, v. Sayn-Wittgenstein, v. Schimmelmänn, de Waal, Weinreich, Weissmann og Wendt.

Efter forordet dækker bogen ikke blot Tyskland men også »efter mulighed« de andre europæiske lande samt USA, Canada og Sydafrika. Skal man dømme efter det danske stof, har mulighederne ikke været ret gode, idet det eneste danske familiearkiv, der er kommet med, er det v. Münchowske i Åbenrå. Men for en bruger i Danmark er det jo også væsentligere, at det udenlandske stof er fyldigt.

Der har flere gange i dette tidsskrift været lejlighed til at omtale publikationer fra det vesttyske forlag Degener und Co. D 8530 Neustadt (Aisch), som har specialiseret sig i udgivelse af bøger med genealogiske emner. Ved henvendelse til forlaget kan interesserede blive opnoterede i et kartotek, således at de modtager brochurer om forlagets publikationer, så man kan følge med i de nye hjælpemidler, der fremkommer. En god service, som det er værd at udnytte.

HANS H. WORSØE

Fyns stifts kirkebøger. Arkivregistratur udgivet af Landsarkivet for Fyn. 288 s. Odense 1972.

På en enkelt undtagelse nær har samtlige danske landsarkiver i de senere år udsendt trykte eller dupliserede registraturer og andre hjælpemidler til glæde for den stadigt voksende skare af besøgende. Landsarkivet for Fyn synes nu også at være kommet godt i gang. Den her foreliggende fortegnelse over kirkebøger giver bind for bind en oversigt over deres indhold af fødte, konfirmerede, viede og døde samt i anmærkningsrubrikken til- og afgang. I forhold til Nygaards gamle registratur (Vejledende arkivregistraturer bd. 5 fra 1933) er der især sket tilføjelser ved aflevering af nyere kirkebøger, men en sjælden gang er der dog dukket ældre kirkebøger op – mærkeligt nok kom kirkebogen fra Stoense 1757–75 netop for dagens lys, da registraturen var trykt, men den kom dog med i en tilføjelse.

Oversigten er nyttig, men man kommer ikke uden om, at den kunne have været endnu nyttigere, hvis den havde været forsynet med en indledning, hvor man f. eks. kunne have anført, hvad der vel næppe er mange, der ved, at de fynske hovedministerialbøger fra tiden 1814–ca. 1870 opbevares på Landsarkivet for Sjælland – og med lidt fyldigere anmærkninger om de ældste kirkebøgers indhold af kommunikantlister, offentligt skriftemål og lignende.

HANS H. WORSØE

Rasmus Pedersen Thestrups stambog. Ved Helge Søgaard. Udg. af Århus Byhistoriske Udvalg. 100 s. 1972.

Det er nok ikke for meget at sige, at Rasmus Pedersen Thestrups stambog, i det mindste for jyske personalhistorikere, er et af de klassiske værker, og det må derfor hilses med glæde, at den nu atter er blevet tilgængelig i handelen gennem den smukke udgave, som Århus Byhistoriske Udvalg har udgivet ved dr. Helge Søgaard – et navn, der borger for lærdom og akkuratelse. Foruden en kort indledning har udgiveren forsynet bogen med person-, sted- og sagregistre samt leveret en sproglig modernisering, således at man på venstre side har den originale tekst bogstavret, og på højresiden en let læselig tekst med moderne retskrivning. Vel nok den bedst tænkelige udgivelsesform.

Stambogen har tidligere været udgivet brudstykkevis, og i sin helhed i Hans Andreas Møllers Stamtavle over slægterne Stampe og Thestrup fra 1910, hvori man kan læse om Rasmus Pedersen Thestrup selv og hans talrige efterslægt. Rasmus Pedersen Thestrup levede i en bevæget tid: han var født 28. juni 1588 i Testrup ved Mårslet og døde 1656 i Århus. Han nedstammede på »fædrene side af de Kan- og Ballefolk så også af de Rud- og Saksild-folk, desligeste på .. mødrene side af de Fogs- og Borumfolk, så også af de Letter og Lyngbygårds-folk, alle Gud ske lov ærlige og ægte forældre«. Det er østjyske storbondeslægter, vi her har med at gøre; selv blev han storkøbmand i Århus og betegner begyndelsen til den »standscirkulation«, som bragte en af hans efterkommere på bispestolen i Ålborg, en anden et adelskab.

Stambogen har ikke blot genealogisk interesse, men giver tillige et bredt kulturhistorisk billede, således at den har bud til mange kredse. Den er formentlig blevet til under et, medens forfatteren var en ældre mand, men han har nok støttet sig til ældre optegnelser. Den er således opbygget, at han først giver en redegørelse for sin afstamning og sine forfædre og derefter går over til at skildre sit eget liv, som ikke var uden dramatik. I 1602–03 var der pest i Østjylland og han forældre satte ham i skole i Lybæk, formentlig som en sikkerhedsforanstaltning, hvilket også viste sig at være nødvendigt, da begge

forældrene døde af pesten i påsken 1603. I 1605 flyttede han til Århus, hvor han 16 år gammel (!) aflagde borgerskab. I de følgende dele af stambogen skildrer han sit eget liv, men fortæller ind imellem om sine børn og deres opvækst. Bogen slutter i 1654, hvor han giver en oversigt over sine besiddelser, hvor i det bl. a. hedder: så har jeg haft over et halvtusinde indbundne bøger . . . foruden mange dokumenter og antikviteter, endog fjenderne og mine børn mange deraf har forekommet . . . men hvor mine børn og efterkommere efter min død dermed vil omgås, det giver tiden«. Heldigvis har hans efterkommere forstået at omgås stambogen, så den er blevet bevaret for eftertiden, og det må vi være dem taknemmelige for, både vi, der nedstammer fra ham og mange andre.

HANS H. WORSØE

Festskrift til Povl Bagge på halofjerdsårsdagen 30. november 1972. Den danske historiske Forening. København 1972.

Denne bog er et særdeles lædigt værk på 400 sider. Den indledes som det sig hør og bør med en Tabula gratulatoria og afsluttes med en bibliografi over Povl Bagges forfatterskab, som rummer 194 numre, hvoraf dog de sidste 100 er artikler fra Dansk Biografisk Leksikon. Hovedindholdet er 17 historiske afhandlinger fra gamle elevs hånd, omspændende en meget varieret emnekreds. Her skal nævnes en afhandling af Erik Stig Jørgensen om den lærde stand i Jens Schelderup Sneedorffs forfatterskab, en studie i Sneedorffs samfundssyn og specielt akademikernes placering, ikke uden relevans for vor egen situation, holdt i en elegant stil – det formfuldendte kendetegner i det hele de fleste af afhandlingerne. Vagn Skovgaard-Petersen skriver om Johan Ottosen – skolemand og politiker. Afhandlingen giver et væsentligt bidrag til forståelsen af skolereformen i 1903, men samtidig et billede af en interessant personlighed og hans indsats i samfundslivet. Et andet bemærkelsesværdigt afsnit er Hans Kargaard Thomsens: En karakteristik af historikeren Edvard Holm. Edvard Holm levede 1833–1915 og hans hovedværk er det store 12-binds værk »Danmark-Norges Historie fra den store nordiske Krigs Slutning til Rigernes Adskillelse«. En stærk nationalfølelse var et grundtræk i Edvard Holms karakter, i mange henseender synes han meget langt fjernet fra vor tid, hvilket ikke gør denne analyse mindre interessant. Den rummer ikke så lidt biografisk stof og er endnu et vidnesbyrd om, hvor meget der er at hente i biblioteker og arkiver fra brevskrivningens tidsalder. Der kunne nok være grund til at nævne flere af afhandlingerne i bogen, men jeg skal her nøjes med at anføre nogle af de danske personligheder, som bogen bidrager til at kaste lys over: Poul Helgesen, Erik Pontoppidan, C. A. Bluhme, C. F. Tietgen, P. Bojsen, Philip W. Heyman og Christmas Møller.

PAUL G. ØRBERG

Den Seidelinske Slægtsbog. Udarbejdet af Mogens Seidelin. III. ca. 1780–1860. Odense 1971. (XII + s. 925–1360. – III.).

Så måtte dog omsider selv Mogens Seidelin give op over for det enorme stof, som han har givet sig i gang med – efter tilegnelsen at dømme, da han var 20 og lige havde påbegyndt det medicinske studium, som dog også i 30'erne krævede sin mand. Med at give op menes her, at medens de to første bind af Slægtsbogen, de fem første slægtled (1943, jfr. Ph. T. 11. V, 1944, s. 82–84) og sjette slægtled (1960, jfr. Ph. T. 14. III, 1961, s. 133–135) meddelte biografier ikke alene af agnaterne, men også af de kognatiske linjer, har han i det nu foreliggende tredje bind måttet indskrænke sig til at biografere agnaterne

alene, bortset fra en enkelt kognat med navnet S. som mellemnavn, og bindet, der dog er på 436 sider i det store format, omfatter endda kun syvende slægtled, hvortil kommer et enkelt kuld af ottende generation (lægen Peder Steinfeldt Seidelins otte børn, hvoraf de seks døde som små), som forfatteren har medtaget af saglige og fuldt ud rimelige grunde. At det omtales, at der tillige er biografier af 6 søskende Kisbye i noterne, skyldes selv-sagt det slægtsmæssige tilhørsforhold, men noterne rummer jo i øvrigt som vanligt et stort antal mere eller mindre udførligt biograferede. Mærkeligt er det ikke, for medens 6. generation talte 155 medlemmer, ville han med syvende nå op på 369. Grænsen sætter sig selv.

En egentlig anmeldelse af det foreliggende bind ville fra min hånd kun blive en gentagelse af, hvad jeg tidligere har fremhævet af godt at sige om dette overordentligt interessante, rige og meget givende værk; der er ikke her tale om, at Mogens Seidelin har givet op. – Tværtimod må man beundre den stædighed, hvormed han fastholder sit program, og den ihærdighed, hvormed enhver detaille eftersøges. En enkelt gang er det dog lykkedes at savne en henvisning – hvorpå støtter Seidelin s. 1278 sin antagelse om, at *Ambrosius Stub* i sine første Ribe-år 1752–54 har boet hos skoleholder og klokker ved Sct. Catharine kirke *Jeppe Brasen*? I den nyeste – udførlige – biografi af Erik Kroman i hans udgave af Stubs digte foreligger der intet herom.

Anmelderen har også tidligere omtalt den overordentlige bredde, hvormed der er gjort rede for mange forhold, som kun har interesse for slægten selv, men mindre for læsere uden for denne kreds. Det er ifølge sagens natur i det væsentlige kompilation, og den der søger oplysning om Dannebrogordenen, Kanonbådskrigen, Højesteret eller hjemtransporten af Thorvaldsens værker vil ikke styre sig over den Seidelinske Slægtsbog i den anledning. Men som også før fremhævet er det naturligvis forfatterens ret at brede sig, som han vil og finder praktisk for at give sine familielæsere en let tilgængelig baggrund, og ved den mindre skriftgrad giver han jo også os andre mulighed for at springe over. Men når dette er sagt, skal det dog tilføjes, at man ofte undlader at hoppe; der står meget godt læsestof i digressionerne. Eksempelvis har det været af betydelig interesse at læse de foreliggende redegørelser for sindssygebehandlingen og fattigforholdene – den nødvendige baggrund for de dybtgående skildringer af lægerne *Peder Steinfeldt S.* (1747–1817) og overlæge *Johannes Henrik S.* (1786–1855). Men da det nu er en læge, der har skrevet dette værk, så kunne man fristes til at ønske, at han nogle steder havde givet oplysning om, hvilke sygdomme, dødsårsagerne dækker over, i den udstrækning det nu engang er muligt at trænge igennem på dette vanskelige område. Er f. eks. krampeslag at opfatte som epilepsi, vand i brystet som en hjerte- eller lungesygdom? Nå, det kan jo også være netop fordi han er læge, at han ikke vover sig ud på den glatis.

Det foreliggende bind er foruden det sædvanlige dejligt fyldige personregister forsynet med et sagregister, som netop rummer de udførligere omtalte forhold; hertil kommer så rettelser og tilføjelser til de foregående bind, ja endog til bind III, idet 2 fornyligt aflevere-de pakker fra det københavnske fattigvæsens arkiv om læger i København 1793–1858 først har kunnet benyttes under trykningen. At bindet i modsætning til de to tidligere er trykt 2-spaltet, virker som en absolut fordel, og skriften er meget behageligere at læse end i bind II.

Ved gennemgangen af dette arbejde, som man ønsker forfatteren held og kræfter til at føre til afslutning, kan anmelderen ikke lade være med at sammenligne Mogens Seidelin med en (anden) gammel odenseaner, nemlig Jacob Bircherod, der skrev til Hans Gram og spurgte ham, om han »meget ilde dend Tiid haver emploieret sine ledige Tiimer«, da han anvendte dem på at samle *det genealogiske stof*, som – da han sendte det til sin lærde ven hr. Anders Samsing – optog denne i en sådan grad, at han »neppe gav sig Tiid til at spise«.

Kai Holm: Jyden han æ stærk aa sej. Erindringer. Branner og Korch's forlag. 168 sider. Kr. 42,75.

Dette tredje og sidste bind af Kai Holms erindringer handler især om tiden efter befrielsen og specielt årene, hvor skuespilleren var fagforeningsformand, den rolle, der ifølge Harald Engberg, blev Holms bedste.

Allerede i et tidligere bind fortalte Holm om, hvorledes det administrative medarbejderskab ved Dansk Skolescene gik ud over hans aktive fremtræden på scenen, og da Skolescenen fik tildelt bevillingen til Toftegårds bio, og Hejle også lagde arbejdet hermed i Holms hænder, var skuespilleren blevet administrator. Og just som han følte, at han savnede rampelyset og overvejede igen at blive skuespiller, fik han en henvendelse fra kollegerne om at påtage sig formandsposten i Dansk Skuespiller Forbund efter Olaf Fønss.

Om årene som formand fortælles fornøjeligt og livfuldt, og ikke mindst med skildringen af, hvorledes skuespillerne besluttede sig til at strejke, da Fjernsynet i 1954 ikke ville forhøje lønningerne fra prøveperioden, har Holm skrevet teaterhistorie.

Det er med stor glæde man genlæser nylig afdøde højesteretsdommer Louis le Maires åndfulde tale i anledning af Forbundets 50 års jubilæum. I en ind imellem spøgefuldst form lykkedes det le Maire at give et prægnant udtryk for publikums taknemmelighed over de rige oplevelser danske skuespillere har skænket nationen.

FINN H. BLÆDEL

Familien Hornhaver i Frederiksværk 1756-1830. Samlet og red. af J. V. Henrik Idoff Hornhaver, dupl. 28 s. 1972. Ill.

Det lille smukt illustrerede hæfte er fortrinsvis beregnet på familien, og der skal derfor her kun kort gøres opmærksom på dets fremkomst som formentlig det første af en række hæfter om familien Hornhavers medlemmer. Det foreliggende hæfte behandler slægtens danske stamfader Henrik Hornhaver, indvandret fra Sverige 1755, og hans virkeplads: kanonstøberiet i Frederiksværk, samt linien frem til Johan Peter Hornhaver (1813-1876), stamfaderen til alle nulevende Hornhavere.

HANS H. WORSØE

Niels og Sidse og deres efterslægt. Ved Christian Weinreich. 188 s. Stenc. 1972. Kr. 48,75.

Under ovenstående titel, der ikke siger udenforstående ret meget, gemmer sig en materialesamling eller begyndelsen til en slægtsbog for efterkommerne af husmand Niels Nielsen (f. i Højby 1824, død 1899 på Odden) og hustru Sidse Andersdatter (1825-1862) i seks generationer (deres børn kaldes 1. generation!). Da forfatteren selv tager alle mulige forbehold for fejl og manglende kildehenvisninger, skal denne side ikke nærmere omtales, hvorimod det positive skal fremhæves, der kan ligge i at få et indsamlet materiale stillet op på et ret tidligt tidspunkt og få det gjort tilgængeligt for interesserede, således at der kan arbejdes videre på det. At det drejer sig om et arbejdsmateriale fremgår også deraf, at bogen foreligger i to udgaver, hvoraf den ene er gennemdraget med hvide blade til notater (pris: 5 kr. ekstra). Opstillingen er overskuelig, og den primitive tryksteknik har tilladt overraskende gode gengivelser af fotografier. Oplaget er 200 ekspl.

Bogen kan købes hos forfatteren, adr. Førslev Skolevej 11, 4690 Haslev.

HANS H. WORSØE

Viggo Starcke: *Triumf eller fiasko?* Stig Vendelkærs forlag. 1972. 243 sider. kr. 58,00.

Den fhv. overlæge og minister Starcke må være en kolossal flittig mand. Ud over et omfattende og alsidigt forfatterskab, fortæller han, at han har skrevet ca. 800 kronikker og ca. 500 artikler i Retsforbundets ugeblad og minder selv i denne forbindelse om Sophus Claussens ord: »Vi lever jo i et land, hvor ingen har tid til at læse, fordi alle skal skrive«.

Denne gang har Starcke haft for meget hastværk. Bogen er ujævn og ikke – eller i hvert fald dårligt – gennemarbejdet. 4 steder i bogen (siderne 69, 104, 172 og 211) får læseren at vide, at Venstre i 1903 ødelagde de hartkornsskatter, som Reventlow kaldte jordskyld, og 3 steder i bogen antydes det, at noget af grunden til, at samtidshistorikeren Tage Kaarsteds vurdering af baggrunden for trekantregeringens dannelse ikke falder sammen med Starckes, er Kaarsteds politiske ståsted, idet det gentages, at Kaarsted har været redaktør af Radikal Ungdoms medlemsblad.

Forfatterens modvilje mod det radikale Venstre – som for Bertel Dalgaards vedkommende var gensidigt, man husker bemærkningen om, at han Dalgaard foretrak en naturlig død frem for at sidde i regering med Starcke – er hovedtemaet i 3 af bogens kapitler og berøres flere andre steder. Også om grundskyldens og trekantregeringens velsignelser får læseren meget at vide.

I vurderingen af de samtidige politikere kan man være enig eller uenig med Starcke, men forfatterens modvilje mod de radikale virker så unuanceret, at også ikke radikale læsere uvilkårligt tvivler om objektiviteten. Da Starckes far i et gruppemøde protesterede mod Edv. Brandes forslag om at søge I. C. Christensen inddraget i Alberti-skandalen for at vinde stemmer fra Venstre, »lagde Ove Rode sig bagover og lo. Han fandt det naivt, hvis man ville lade appelsinen rulle i rendestenen«. Dette får denne generelle kommentar med på vejen af Viggo Starcke: »Den såkaldte københavnerradikalisme ... misbrugte udenrigspolitikken og forsvarspolitikken til almindelig stemmepolitik«. Og et andet eksempel: Da Jørgen Jørgensen, »først efter at udleveringsloven om de islandske håndskrifter var gennemført, kom i tanker om, at han dog vist burde aflægge Den arnamagnæanske samling et besøg og så de mange håndskrifter,« citerer Starcke ham for at have sagt: »Tænk, at Arne Magnussen har skrevet alt dette.« Utroligt!

FINN H. BLÆDEL

Karl Bjarnhof: *Støv skal du blive. På spor af Niels Steensen.* Gyldendal 1972, 214 s., kr. 64,00.

Gennem en kontakt med Niels Steensens hospital i Gentofte er Karl Bjarnhof blevet inspireret til en biografi om denne mærkelige begavelse, hvis skæbne rummer så mange gådefulde træk. Han konstaterer, at Niels Steensen – den eneste dansker, der tør måle sig med de største europæere i sin samtid – hverken i levende live eller senere i sit fædreland til fulde har opnået den anerkendelse, som han fortjener. Den største indsats inden for Steensen-forskningen er gjort af østrigeren Gustav Scherz C.S.S.R., der 1956 dispute-rede med et værk om ham og til sin død 1971 utrætteligt fortsatte sit forsknings- og udgivelsesarbejde. Måske har Steensens katolske tilhørsforhold, navnlig hans aktive virke i kirkens tjeneste, spillet en rolle i bedømmelsen af ham herhjemme.

Karl Bjarnhof gør et forsøg på at finde mennesket bag videnskabsmanden, men støder her på kildernes magerhed. Af de ca. 480 kendte breve fra Steensens hånd er kun ca. 70 fra tiden 1661–71, fra de skabende år, og en stor del af resten er embedsbreve fra Tyskland. Det er dog lykkedes Bjarnhof at følge den svære videnskabelige udvikling med

nye opdagelser, stadige spaltninger, som giver det hele et rastløst skær. Og ovenpå al den nysgerrighed kommer konversionen med dens følger – et definitivt brud med fortiden, men samtidig en hengivelse til sin nye tro, således at han kom ud i felten og ved personligt eksempel prøvede på at drage sjæle ud af reformationens vildfarelse. Han endte sit liv i dybeste armod som en nærmest ringeagtet tjener for den kirke, der kun mådeligt forstod at drage nytte af hans usædvanlige evner og forudsætninger. Steensens higen ud over erkendelsens grænser førte ham ud i dette, som han selv sagde: »skønt er det vi ser, skønnere det vi har erkendt, men langt det skønneste er det, vi ikke fatter«.

I Bjarnhofs bog forenes respekt og interesse for ham, og den ofte svære videnskabelige terminologi forklares i letflydende vendinger. Tidens indviklede udtryksmåde opløses gennem forfatterens skrivekunst, og Steensen rykker os tæt på – både i levende live og ved den stærkt malende skildring af gravåbningen i Firenze. Vi bliver døden var – trods al menneskelig storhed: støv skal du blive!

Det er en fin biografi, som kan måle sig med de bedste inden for genren. Den litterære indlevelsesevne i denne mærkelige livsskæbne, som ebber ud et stykke uden for videnskabens alfarvej, gør skildringen vedkommende. Det kan ikke undgås, at Steensen-skikkelsen bliver noget idealiseret – det er nu engang biografiernes grundlæggende svaghed (og styrke!). Som menneske synes Steensen dog at stå ret alene. Nok brevveksler han med sine fagfæller og velyndere, men der synes ikke at være den nære kontakt, og det samme gælder forholdet til hans landsmænd. Mens andre mere eller mindre fastboende danske i Italien, således Johan Rhode i Padova, der døde 1659, og Christian Payngk i Rom, der var samtidig med Steensen, gjorde alt for deres landsmænd og omtales og berømmes i rejseskildringer, synes dette kun i mindre grad at være tilfældet med Steensen. Var han den rastløse ener, der gik sine egne veje, indtil han fandt sit ståsted i den katolske kirke? I så fald er det næppe troligt, at han kunne have slået sig til ro i det provinsielle København. Men resultaterne af hans korte virke som søgende videnskabsmand og menneskeånd er blevet stående – her på det smukkeste belyst gennem Bjarnhofs bog.

VELLO HELK

Ole Wivel: Romance for valdhorn. Erindringsmotiver. Kbh. 1972 (Gyldendal) 251 s., ill.

Både titel og undertitel angiver bogens lyriske intention og en vis afstandstagen fra begrebet selvbiografi eller »erindringer«. Og dog er den selvbiografiske linje klar hele vejen igennem, og erindringerne begynder, som så ofte, før forfatterens egen hukommelse, med forfædrenes, her bedsteforældres og forældres, historie.

Det der i reglen lykkes bedst for folk, der skriver deres erindringer, nemlig barndommen og ungdommen, er også her blevet de bedste afsnit. Her er personerne et fornøjeligt og spændende galleri med et klimax omkring krigsudbruddet og 9. april, hvori erindringerne omspænder to modsatte motiver, som vist mange har oplevet på en lignende måde: man var naturligvis helt nærværende i forhold til alt det forfærdelige, der skete både uden- og indenlands, og samtidig, især vel når man var ung, helt opslugt af særdeles private ting, som gjorde de ydre begivenheder uvirkelige trods deres uhyggelige nærhed.

De senere erindringsmotiver, der især behandler kulturpolitik og forlagsvirksomhed er naturligvis i sig selv væsentlige bidrag til efterkrigstidens danske kulturhistorie, men her er det ligesom man savner nogle af perspektiverne eller facetterne, for at billederne og situationerne for læserens øjne kunne blive hele og levende.

I de såkaldte gamle dage var de fleste, der skrev erindringer afhængige af striber af hævninger med de dertil hørende fortællelser ligefrem forvrængninger; læser vi i dag den

slags memoirer, og kender vi noget til den behandlede tid, kunne vi nok gennemskue den moralske fernis. Men nutidens erindringer er ikke overblufærdige, og det, der eventuelt hæmmer forfatteren, er ikke et i forvejen kendt moralskema, hvorfor man må overlade en eventuel dom om skildringens sandhed til personer, der har haft deres virke i de samme kredse som Ole Wivel. –

HENNING PAULSEN

Fra Povl Pop til Poul Pagh. Mænd og huse i det gamle Aalborg. Af Svend B. Olesen. Aalborgbogen 1972. Udgivet af Selskabet for Aalborgs Historie. 104 s.

I 1967 begyndte Selskabet for Aalborgs Historie at udsende en årlig publikation til jul, og når de ikke før er blevet omtalt, skyldes det, at det først er 1972-bogen, der er udpræget personalhistorisk orienteret. Naturligvis er der også meget personalhistorisk stof i de tidligere årgange, men mere spredt. Det kan for eks. nævnes, at foreningens hidtil største salgssucces 1971-årbogen »Den gammelkære Brændevin« (udsolgt i 2 oplag på tilsammen 4100 ekspl.) omtaler 3 generationer af brændevinsbrænderslægten Brøndum, og at man også her får noget at vide om manden bag navnet Harald Jensen.

I årbogen 1972 skildres ti fremtrædende aalborgborgere og de bygninger, som de lod opføre, og som til dels stadig er med til at give Aalborg sit særpræg af gammel handelsby. Rækken begynder med Povl Pop, som i 1562 blev optaget i Guds Legems Laug (lidt mere prosaisk kaldet Papegøjegildet), og som ifølge Peder Dyrskjøts optegnelser skal være en dattersøn af Skipper Klement. Videre skildres bl. a. rådmand Niels Christensen (død 1607), borgmester Didrik Grubbe (død 1643), Jens Bang (død 1644), Niels Benzon (død 1674), Jacob Urbansen og som den sidste Thøger Lassen (død 1689).

Aalborg er en fascinerende by rig på historisk kildemateriale. Det er glædeligt, at der bliver lukket op for det, og der er meget at øse af. Blandt Landsarkivets samlinger rummes materiale, der vil kunne give et særdeles spændende billede af byen og dens befolkning i alle sociale lag. Det er svært at forene populær fremstillingsform med de krav, historievitenskaben stiller, men hvis noter og kildehenvisninger anbringes diskret på bogens sidste sider, vil de ikke kunne hæmme nogen i læsningen – og de vil være til uvurderlig gavn for dem, der ønsker at vide mere og måske selv arbejde videre med det originale kildestof.

Med de muligheder Aalborgs historie rummer må man have lov til at se frem til det byhistoriske udvalgs publikationer med forventning, foreløbig til næste hæfte af »Fra Povl Pop til Poul Pagh«, som er lovet til julen 1973, og som vil føre fremstillingen af rækken af betydelige aalborgborgere og deres bygningsværker frem til 1870, da legatstifteren, handelsmand og skibsreder Poul Pagh døde. Det er værdifuldt, at dansk personalhistorie beriges med værker af denne karakter, der bringer oplysninger om en række lokalt betydningsfulde personligheder, hvoraf kun de færreste kan slæses op i de almindelige biografiske værker.

HANS H. WORSØE

Regnskab

for Samsfundet for Dansk Genealogi
og Personallhistorie
1972

<i>Indtægter</i>		<i>Udgifter:</i>	
Saldo overført fra 1971	867,95	Trykning af hæfter	30.075,99
Kontingenter	28.945,00	Honorarer	5.534,50
Salg af bøger og ældre årg. ...	3.617,59	Papir og tryksager	2.231,89
Tilskud	6.150,00	Porto	2.818,28
Samfundets venner	345,00	Møder og diæter	324,55
Renter	1.220,57	Adressografplader	356,29
Underskud	642,60	Diverse	314,41
		Gaver	132,80
	<hr/>		<hr/>
	kr. 41.788,71		kr. 41.788,71

Samfundet ejer obligationer til pålydende 14.000,00 kr.

Frederiksberg, den 15. januar 1973

Finn H. Blædel (sign.).

Foranstående regnskab er revideret og fundet i overensstemmelse med de foreliggende bilag. Den angivne formue fandtes i behold.

København, den 22. januar 1973.

Hans F. Randbøll (sign.) Chr. Bjørn-Jensen (sign.)

Restbeholdning af ældre hæfter

Af Personalhistorisk Tidsskrift forefindes pr. 1. april 1973 følgende restbeholdning af ældre årgange:

Række	Bd.	Årgang	Hft. nr.
10.	5.	1938	2
11.	3.	1942	3-4
11.	5.	1944	2-3-4
11.	6.	1945	3-4
12.	1.	1946	1-2
12.	2.	1947	komplet
12.	5.	1950	komplet
13.	4.	1956	1-2-4
14.	1.	1959	4
14.	3.	1961	4
14.	4.	1962	3-4
14.	5.	1963	3-4
14.	6.	1964-65	4
15.	2.ff	1967 ff.	herefter alt udkommet på lager.

Desuden haves jubilæumshæftet fra 1905 i begrænset oplag (kr. 10).

De på lager værende hæfter sælges til favørpris til medlemmerne.

De til enhver tid gældende priser findes på omslagets side 3.

Henvendelse til ekspeditionen: Stenshøj 12, Bruunshåb, 8800 Viborg.

Samfundet har siden dets stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. række, bind 1-3 (1880-82) ved *F. Krarup*.
1. række, bind 4-6 (1883-85) ved *G. L. Wad*.
2. række, bind 1-4 (1886-89) ved *G. L. Wad*.
2. række, bind 5-6 (1890-91) ved *H. W. Harbou*.
3. række, bind 1-3 (1892-94) ved *H. W. Harbou*.
3. række, bind 4-6 (1895-97) ved *G. L. Grove*.
4. række, bind 1-2 (1898-99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. række, bind 3-6 (1900-03) ved *G. L. Grove*.
5. række, bind 1-6 (1904-09) ved *G. L. Grove*.
6. række, bind 1 (1910) ved *G. L. Grove og Paul Hennings*.
6. række, bind 2-6 (1911-15) ved *Paul Hennings*.
7. række, bind 1-6 (1916-21) ved *Paul Hennings*.
8. række, bind 1-6 (1922-27) ved *Paul Hennings*.
9. række, bind 1-6 (1928-33) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
10. række, bind 1-6 (1934-39) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
11. række, bind 1-6 (1940-45) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
12. række, bind 1-3 (1946-48) ved *H. Hjorth-Nielsen*.
12. række, bind 4-6 (1949-51) ved *Albert Fabritius*.
13. række, bind 1-2 (1952-53) ved *Albert Fabritius*.
13. række, bind 3-6 (1955-58) ved *Sven Houmøller*.
14. række, bind 1-6 (1959-65) ved *Sven Houmøller*.
15. række, bind 1-6 (1966-72) ved *Hans H. Worsøe*.
16. række, bind 1- (1973-) ved *Hans H. Worsøe*.

Indholdsfortegnelse til tidsskriftets første 50 årgange findes i årgang 1930,
til årgangene 51-66 i 1946 og til 67-85 i 1966.

Samtlige indholdsfortegnelser kan købes i særtryk.

Af de på lager værende årgange kan medlemmer erhverve enkelte årgange til og med 1939 for en pris af 5 kr. pr. årgang. Årgangene 1940-58 incl. kan købes for 10 kr. pr. årgang og årgangene 1959-65 for 20 kr. For ikke-medlemmer er prisen hhv. 10, 15 og 25 kr. - Enkelte hæfter af årgangene til og med 1939 sælges for 1,50 kr. pr. stk., af årgangene 1940-58 incl. for 3 kr. pr. stk. For ikke-medlemmer er prisen hhv. 3 og 6 kr. Af årgangene 1959 og fremover sælges enkelte hæfter ikke. - Ved køb af et sæt af de på lager værende årgange leveres disse til medlemmer for 150 kr., til ikke-medlemmer for 300 kr. - Indholdsfortegnelse til de første 50 årgange koster 10 kr., hvorimod indholdsfortegnelserne for 1930-45 og 1946-65 koster 5 kr. stykket. - Bestillinger sendes til sekretæren, arkivar cand. mag. Hans H. Worsøe, Stenshøj 12, Bruunshåb, 8800 Viborg.

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

- Kr. Erslev: Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596-1660. 1885 ...* Udsolgt
Henry Bruun: Danmarks Amtsforvaltere 1660-1848. 1919..... Kr. 7,50
Fritz Jürgensen West: De kongelige Amtmænd i Hertugdømmet Slesvig 1660-1864. 1921 Udsolgt
Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrifts første 50 Bind. Ved H. Hjorth-Nielsen. 1930. Fototeknisk optryk Kr. 10,00
Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1930-45. Ved Albert Fabritius. 1946. Fototeknisk optryk..... Kr. 5,00
Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1946-1965, 12.-14. række. Ved Hans H. Worsøe. 1967 Kr. 5,00
Perlestikkerbogen. Ved Hans Knudsen og Albert Fabritius. 1954 ... Kr. 37,50
Særpris for Samfundets medlemmer: kr. 28,00.
Albert Fabritius: Giertrud Birgitte Bodenhoffs mysterium og gravrøverierne på Assistens kirkegård. 1955 Kr. 5,00
Særpris for Samfundets medlemmer: kr. 2,50.
Alfred Larsen: Lolland-Falsters degne og skoleholdere. 1960., indb. Kr. 75,00
Særpris for Samfundets medlemmer: kr. 50,00.
Borgmester Niels Jacobsens stambog, ved Albert Fabritius..... Udsolgt
Allan Tønnesen: Helsingørs Bomærker. 1968 Kr. 32,00
Særpris for Samfundets medlemmer: kr. 22,00.
Hvem forsker Hvad 1969-71 Udsolgt
Hvem forsker Hvad 1972 Kr. 6,00
Hvem forsker Hvad 1973 Kr. 10,00
Dødsfald i Danmark 1968. Ved Niels Friis Kr. 10,00
Dødsfald i Danmark 1969. Ved Niels Friis Kr. 10,00
Dødsfald i Danmark 1970. Ved Niels Friis Kr. 10,00
Dødsfald i Danmark 1971. Ved Niels Friis Kr. 10,00

Samfundet ejer oplaget af

Kristian Carøe: Den danske Lægestand:

III. Den danske Lægestand 1786-1838. 1905..... Kr. 2,00

V. Supplementbind. 1922

De øvrige bind er udsolgt.

*Henvendelse til sekretæren, arkivar cand. mag. Hans H. Worsøe,
Stenshøj 12, Bruunshåb, 8800 Viborg,
eller formanden, afdelingsbibliotekar Søren Houmøller,
Sdr. Fasanvej 46, 2500 København Valby.*